

Vidi quod aperuisset agnus. **Ca. VI.**
Hoc est sextum capitulum et tertia pars huius visionis
secunde: in qua ostendunt iohanni mysteria ecclesie que
per christum fuerunt reuelata. Et continet duo capitula: sextum
scilicet et septimum. Diuiditur autem hec pars tota in septem partes/
finit quod ostenditur h

Septem status eccle-
sie per septem sigillo-
rum apertione: quorum
apertio est status ec-
clesie reuelatio. In
hoc autem capitulo
construitur quinquaginta
sigillorum apertio: et in
parte apertio sexti: Et

fm illud capitulum sex habet partes. Prima pars est fm primus
status ecclesie: qui fuit tempore apostolorum: qui designant per
equum album: cuius sessor est christus: qui primus sigillum aperu-
it in primitiis patribus pme ecclesie: scilicet resurrectione que pms
in scriptura latebat: que scriptura per arcum significatur. Et hoc
fuit necesse ut pmo predicaret resurrectione: qz primi patres chri-
sti mortui viderant: unde poterant credere ipm esse puz homi-
nem: per resurrectione xpo deum esse apparuit. Unde et tuc fu-
it resurrectio predicanda: ne inanis esset fides et vacua. Dicit g:

Et vidi quod aperuisset agnus: q potuit h facere: qz est
dei xpus et sapia. i. Cor. i. d. Sap. vii. a. Ipe em sapie dux e:
et sapientia emedator. Et Sap. vii. b. Doctrina est em discipli-
ne dei: et electrix operum illius. b **U**num de septem
sigillis. Hoc fecit christus: dum spiritum sanctum primitiis pa-
tribus ecclesie infundendo: pmissione patris pms latentem et
signatam in se et per se adimpleuit. c **E**t audiui unum de
quattuor animalibus: id est pms qd fuit marcus: qui de
resurrectione domini specialius agit. Contra. Glo. dicit: Ioha-
ne. Sol. Hoc dicit Glo. qz iohanes alius qz ceteri de diuini-
tate innotuit: cum dixit Ioh. i. a. In principio erat verbum: et x-
pura sue diuinitatis christus resurrexit: de cuius resurrectione
marcus apertius scripsit. Et per hunc primus ordo predicatorum
ecclesie designat: qui corporalem christi resurrectione: et eccle-
sie spirituale pdicauit. e **T**am vocem tonitruum: id est eu-
dente et valde audibile. Vel hoc dicit: quia magna et multa mi-
rabilia pronunciauerunt apostoli simul cum fragore pdicationis
miraculis coruscantes: unde et homines qsi stupidi reddebant.
Unde Act. ii. a. Stupebant autem omnes et mirabantur dicen-
tes: Nonne omnes isti qui loquuntur galilei sunt: et quomodo nos au-
diuimus? unusquisque lingua sua in qua nati sumus? d **D**icens: aial
scilicet: **V**eni: per maiorem attentionem. g **E**t vide: per intel-
ligentia spirituale. Vel **V**eni: a figuris: eas relinquendo.
Et vide: xitatem: ymbrias abijciedo. Heb. x. a. Umbra enim
habet lex futurorum bonorum. In hoc etiam inuitantur conuer-
tenda tunc ut ventat ad ecclesiam per celerem conuersionem
et videat gratiam collata ecclesie per fidem. b **E**t vidi: sicut
mibi pmiserat. i **E**t ecce equus albus: pmo scilicet electorum nu-
merus: qui bni p equum album designat: ppter baptismum in quo fue-
runt dealbati super niuem: deposita omni nigredine et macula pcti:
sicut pmiserat dñs p Esai. i. e. Si fuerit pctia vtra vt coccini:
qsi nix dealbabitur: et si fuerint rubra: qsi xmiculus: velut lana
alba erunt. k **E**t qui sedebat super illum: christus scilicet. l

Habebat arcum: id est sacra scriptura: que arcus dicitur: qz et
bonos defendit et hostes occidit. Lignum huius arcus est duricia
veteris testamenti: chorda gratia et benignitas noui. Vel lignum
iusticia in futuro iudicio. Un. Ps. Dedisti metuentibus te signifi-
cationem vt fugiat a facie arcus. Job. xx. d. Fugit arma ferrea et
incidit i arcu greui. Chorda misericordia. Ben. ix. b. Dona arcum
meum in nubibus celi: id est in his q eleuari sunt p celestium pteplatio-
nem: et aquosi per compunctionem: lucidi per bona conuersatio-
nem: pluentes et terram fecundantes per pdicationem. Qui er-
go non est vel non laborat esse talis: timeat ne ipse sacre scriptu-
re intelligentia non recipiat. Ex hoc arcu emittunt sagitte que
quosdam vulnerant ad mortem: Job. vii. c. In peccato ve-
stro moriemini. Deut. xxxii. d. Congregabo super eos mala.

et sagittas meas copiebo in eis. Et ibidem. f. Innebrabo sagit-
tas meas in sanguine: et gladius meus deuorabit carnes. Ite
quosdam vulnerant ad medelam. iij. Reg. xii. c. Sagitta
salutis domini contra syria. Job. v. e. Ipse vulnerat et mede-
tur. m **E**t data est ei corona: quia post arcum pdica-

et qui sedebat super illum: ha-
bebat arcum: et data est ei co-
rona: et exiuit vincens vt vin-
ceret. Et cum aperuisset sigil-
lum secundum: audiui secundum
animal: dicens: Veni et vide.

tionis sequit coro-
na pme retributi-
onis. Et fm hanc
expositionem: li ei
refert ad aial: id est
ad cetum pdica-
torum illi: tps qui
ia coronati sunt: et i
vna stola decora-
ti securi de reliq.

i. eodem. c. Datis sunt illis singule stole albe. Vel ei: id
est equo: id est numero electorum pro dealbatione baptismatis
data est huic corona virtutum: et in futuro corona gaudiorum.

Ps. Bzaria et gloria dabit dominus. Vel ei: referat ad sel-
sozem: scilicet christum: qui habet arcum diuinitatis: sed ei da-
tur corona fm naturam humanitatis. Ps. Gloria et hono-
re coronasti eum domine. Vel christo data est corona: id est
fideles: qui ipsi adhibebunt: et eum stipabunt vt corona ca-
put. Ps. Synagoga populorum circumdabit te. Vel corona
data est christo in sua incarnatione: quando circudatus est
carne. Cant. iij. d. Egredimini filie sion et videte regem sa-
lomone: id est christum in diademate quo coronauit eum
mater sua: id est in carne quam accepit a beata virgine: in die
desponsationis illius: quando scilicet sibi naturam huma-
nam desponsauit. n **E**t exiuit: de iudeis reprobis. o

Vincens: in paucis fidelibus et apostolis quos de iude-
is elegit. p **V**inceret: in gentibus conuertendo eas
per pdicationem apostolorum. Act. xii. g. Vobis oportebat
pmu loqui verbum dei: sed quoniam repellitis illud: et indi-
gnos vos iudicatis vite eterne: ecce conuertimur ad gentes.
Et sic exponit de animali loquente: id est de cetu pdicatorum
et apostolorum. Vel de christo: qui exiuit a patre. Ioh. xvi. f.
Exiui a patre et veni in mundum. Ioh. xii. b. Reliqui domum
meam: dimisi hereditatem meam. o **V**incens: plasphe-
mias iudeorum et persecutiones equanimiter tolerando. p

Et vinceret: per hoc duorum cordium rebelliones. E ur-
ior est enim q adamas qui sanguine christi pro nobis effuso
non frangitur ad humilitatem. Sic enim dicitur q adamas
non potest frangi nisi sanguine hircino: et christus significa-
tur p hircum apompeum super quem sacerdos impones manum im-
precabatur vniuersas iniquitates filiorum israel: et vniuer-
sa delicta atq peccata eorum: et mittebatur in desertum: Le-
uitici. xvi. e. sic christus peccata nostra: id est pgnam p pec-
catis nostris portauit in corpore suo super lignum. i. Pet.
ii. d. q **E**t cu aperuisset sigillum secundum. Se-
cunda pars capituli: in qua agit de secundo statu ecclesie: q
fuit tempore martyrum. Apertio xpo huius sigilli est pdica-
tio passionis christi. Et recte sequitur hoc ad precedens: qz
predicata resurrectione christi per quam innotuit esse deus:
multi de iudeis crediderunt. Quibus inuidens diabolus
ex eo q in locum unde ceciderat eos institui videbat: con-
tra fideles incitauit persecutiones iudeorum: que sub stepha-
no inceperunt: sicut legitur Act. vii. g. Unde et dispgi opor-
tuit fideles inter gentes vbi fuerunt diuersis pgnis et tribu-
lationibus afflicti. Unde necesse fuit vt predicaret illis pas-
sio christi: vt ad ipsius exemplum non timerent pati. i. Pet. ii.
d. Christus passus est pro nobis: vobis relinquens exem-
plum: Iste igitur equus rufus: id est tyranni qui fideles oc-
cidebat: et propt h rufus sessor diabolus. Vagnus eius gla-
dius magna potestas nocendi et interficiendi sanctos. Di-
cit ergo: **E**t cum aperuisset sigillum secundum: au-
diui secundum animal: dicens: Veni et vide. Totu
vt prius. Secundum animal simile vitulo. s. iij. b. Per hoc er-
go designatur lucas: qui o passione domini specialius agit:
et per huc intelligitur totus ordo pdicatorum qui temporebus

¶ martirum passionē domini p̄dicauerūt. **a** **¶** Et exiuit ali-
us equus rufus. Sed vider: De occulta mali machina-
tione in opus exterius. **p̄s. 7.** Concepit dolorē et peperit ini-
quitatē. **b** **¶** Alii a p̄mo nō t̄m̄ alt: q̄ p̄m̄ bon: b̄icx̄o ma-
lus. Zach. i. b. Vidi per noctem et ecce vir ascendens super
equū rufum. **c**

¶ Et q̄ sedebat
super eum: id ē
diabolus. **d** **¶** Da-
tum est ei: id est
permissum a deo.
e **¶** Et sumeret
pacē de terra:
illata scilicet p̄ se/
cūdiōe bonos ab
amore t̄m̄orū a/
mouere: Et h̄ fuit
eis bonū: Un̄ iste nesciēs fideles adiuvabat. **Luc. xij. f.** Pu-
tar: q̄ pacē veni mittere in terrā: Nō dico vobis: s̄z separa-
tionem. **f** **¶** Et vt inuicem se interficiant: homines. s̄z
vel gladio materiali. **Matth. x. c.** Tradet autem frater fra-
trem in mortem et pater filium: et exurgent filij in parentes/
et morte afficient eos. Putabunt enim se obsequium p̄stare
deo: sicut dicit dominus. **Joh. xvi. a.** Vel gladio p̄stare per
suasionis: quo mutuo se occidunt multi. **Josue. vij. c.** Vocī
ferātes parit se et mutuo cohortātes p̄secuti sūt eos: id ē ma-
li bonos. **Judic. vij. f.** Durua se cede truncabunt. **g** **¶** Et
datus est ei gladius magnus. Et hic exp̄mitur quā-
tites persecutionis. Magnus vtiq̄ pro occisorum multī-
tudine. Item magnus pro occisorum qualitate: quia non solū
minores sed maiores: scilicet apostolos interfecit. **Thres. iij. g.**
Iacuerunt in terra foris puer et senex: virgines meę et
iuvenes mei ceciderūt in gladio in die furoris tui: id est quā
do tyrannos contra eos furere p̄misisti: dicit eccl̄ia ad deū.
Ecc̄. xxi. b. Gladius exacutus est et limatus. Primus
equus significatus est in innocentia abel/isaac ac iacob et da-
uid. Sed secundus in crudelitate cam/bisrael/esau et saul.
Sed audiamus quid dicit moyses. **Exo. xv. a.** Equum et
ascēsozem protecit in mare: Sicut patet in valeriano: q̄ p̄l^o
q̄ laurentius antiebat: et de multis alijs. Simile legi de
daciāno et vincentio. **h** **¶** Et cū aperuisset sigillū ter-
tiū. Tertia pars. Quia vidit diabolus se nihil p̄ficere in-
terficiendo martyres: sed magis eorum patientia et virtute
ecclesiā roborari: suscitauit hereticos qui peruerse expo-
nentes scripturas/b̄refes induxerunt. Et quia fere omnis
h̄refis circa natiuitatē domini est: necessarius fuit tertius
do predicatorum: qui incarnationem p̄dicarent: Et hoc
supponitur per tertium animal: qd̄ est matheus: qui specia-
liter scribit de natiuitate et incarnatione domini. Et dicitur
hic quinq̄. Primo: quis sit equus: quia heretici. Secundo:
quis sessor: quia diabolus. Tercio: quid teneat: quia stathe-
ram quę est peruersa expositio scripture. Quarto ponit cō-
solatio fidelium/ibi: Bilibris. Quinto cohibitiō hostiū/
ibi: Ne legeris. Dicit ergo: Et cum aperuisset sigil-
lum tertium: id est ea quę in tertio statu ecclesię scilicet tem-
pore hereticorū facta sunt ostēderet. **i** **¶** Audiui tertium
animal/dicens: Veni et vide. **k**

¶ Et exiuit alius equus rufus:
et qui sedebat super illum/dā-
tum ē ei: vt sumeret pacem de
terra: et vt inuicem se interfici-
ant: et datus ē illi gladius ma-
gnus. Et cū aperuisset sigil-
lum tertium/audiui tertium ani-
mal/dicens: Veni et vide. Et
ecce equus niger: et qui sede-
bat super eū habebat stathe-
ram in manu sua. Et audiui tā-
quā vocē in medio quattuor aia-
liū/dicentium: Bilibris tritici
denario vno/et tres bilibres

sua. Hęc stathe-
ra est peruersa expositio scripture. Quę stathe-
ra ē: quia si cur stathe-
ra sine pōdere d̄ facili mouetur huc
et illuc: sic scriptura si pondus non habeat expositionis catho-
licorū et sanctorū fluctuat huc et illuc: et vane exponitur et peruer-
se. Unde **Gen. xlix. b.** Isachar asinus foris accubās inter ter-
minos. Isachar iter
prat vir mercedis:
vel dñm memorās.

¶ Dic est catholicus ex-
positio: qui accubat
inter terminos quos
patres posuerunt: id
est sequit̄ expositio-
nes sc̄torū: Quia sic
dicit **Job. xiiij. a.** Po-
suisti terminos eius: id
est scripture: qui p̄-
teriri non potuerunt: sine peccato supple. **Uti** **Proverb. xxiij. d.**
Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt pa-
tres. Et dicit habebat: quia ipsi scripturā habent nō habē-
tur ab ipsa: quia superbe ei dominantes eā suo sensui coaptāt.
Sed econuerso illi habent a scriptura qui se ei humiliter subij-
ciunt/captiuantes omnē intellectū in obsequiū fidei: sicut do-
cet **Apl̄. iij. b.** Item dicit: In manu: id est in op̄e:
quia seip̄os macerando et aliqua opera de genere bonorū faci-
endo/affligunt se vehementer vt eis credat. Unde de talibus
Osee. xij. b. Chanaā in manu ei stathe-
ra dolosa: Et hoc mul-
tum displicet deo. Unde **Proverb. xx. d.** Stathe-
ra dolosa ab om̄inatio est apud deum: et pondus equū voluntas eius. Vel
stathe-
ra quā diabolus habet in manu est tribulatio qua p̄mi-
sione dei et bonos et malos affligendo pōderat: vbi videt et co-
gnoscit/qui leuioris sunt ponderis in tribulatiōe et qui graui-
oris. **n** **¶** Et audiui tanq̄ vocem/angeli existentis. **o**

¶ In medio quattuor animalū: id est in cōmuni testimo-
nio quattuor euangeliorū. Animalium dico: **p** **¶** Dicentium:
vel dicentis: scilicet angeli. Vel dicentis: scilicet vocem. Et p̄-
mittit hic auxilium: sicut dicit **blo.** quia in pugna h̄reticorū
vbi est maior periculū p̄tenditur auxilium. Hęc autem vox ē
concoris p̄dicatio quattuor euangeliorū vel omnium bonorū p̄-
dicatoz. Et qd̄ dicebat illa vox: Hoc scilicet: **q** **¶** Bilibris
tritici et. Bilibris/ad litterā est vas capiens duos sextarios
vel duas libras/vel quaslibet duas mensuras: et significat du-
plicem intelligentiā vtriusq̄ testamenti: historica sc̄z et spiritu-
alem: et hoc p̄pter dualitatē. Sed quia in singulari numero vi-
ditur bilibris: qd̄ ē nominatiui casus et singularis nūmeri: itelligit̄
doctrina euāgelica p̄pter vnitatem euāgelicū sacramenti. Om̄e
enī sacramentū euāgelicum ab vno habet effectū. s̄z a passione
christi. Un̄ et d̄ dari: **r** **¶** Denario vno/vel emi: q̄ cū san-
guine christi. **r** **¶** Et tres bilibres: ver̄ testamentū significat
rōne p̄latis nūeri/ p̄ tres ordies q̄ sūt i veteri testamēto: **lex**
s̄z p̄ph̄e et p̄salmi. Et rōne dualis mēsure duplicē sēstū histori-
cū. s̄z mysticū significat. Per denariū significat p̄fectio fidei:
q̄ fin cōparationem

Vel de confessoribus exponitur totū sic in bono. **Equus:**
certus confessor. **Niger:** quia afflicti angarijs tribulationū.
Canr. i. b. Nigra sum/exterius: sed formosa/interius: nolite
me considerare q̄ fusca sim: quia decolorauit me sol. **Thres. iij. b.**
Denigrata est super carbones facies eorū: adhefit cu-
tis ossibus eorū. Et qui sedebat super eum: christus eis
p̄minens/regens eos et in eis quiescēs. Habebat stathe-
ram: equā sc̄z lancē iudicij ad ponderanda tam peccata persequen-
tium q̄ tormenta patientium: vt singulis reddat fm̄ merita.
Dasi. v. g. Appensum est in stathe-
ra: et inuentum ē minus ha-
bens. **Job. vi. a.** Utinam appenderetur peccata mea quibus
iram merui et calamitas quā patior i stathe-
ra. **Proverb. xvi. b.** Pondus et stathe-
ra iudicia domini sunt. Et stathe-
ra dicit̄ ponderatio tribulationū fm̄ gratiā et facultatem tribulatoz.
i. Cor. x. c. Fidelis est dominus qui non patiet̄ vos tempra-
ri supra id qd̄ potestis: sed faciet cum tēp̄ratione. p̄ueniunt vt
possitis sustinere. **Bilibris tritici:** nomine tritici intelligun-
tur perfectiores

De confessoribus

¶ quia fin cōputationē numeri perfectionē significat: quia i eo porrectio computatiōis finē facit. Vñ sicut perfectioni nihil deest nec vltra pcedit: sic denarius vltra nō porrigitur: qñi nīhil restit ei. Item fin formā dispositiōis significat rectitudinem fidei: quia scilicet tēditur in longum / scdm hoc ergo per denariū significat perfectionē nostrę fidei. Itē per triticiū similiter designat sacra scriptura: qz pascit electos: s; z vinū dī: qz scōs iēbriat perfectione /

quos z vngines facit: qz separat penitē a terrenis. Zach. ix. d. Quid bonū ē? z qd pulchrū eius nisi frumētū electorū: z vinū germinans vngines. Dicit g: Bilibris. q. d. vos fideles nolite timere si male z peruerse exponūt scpturā heretici: qz bilibris tritici: id est sana intelligentia totū noui testamēti / z fin litteralem z mysticum sensum enītra ē. a Denario vno: id ē sanguis christi: cui effusio dedit effectū oib; sacra mentē ecclē: z dabit illa. f. intelligentia recta habētib; denariū: id est pfectionem fidei rectę. Et tres bilibres hordei: id est sana intelligentia veteris testamēti fin sensum vtrūq; et historicum et spiritualem / qd significat duplicitas mensurę: quod si etiam in tribus: scilicet lege z prophetis z psalmis continetur: vel legem prophetis et agiographis: z hoc significat numerus pluralis cum hac dictione tres. Hęc inquam sana intelligentia empta ē. a Denario vno: id ē p sanguinē quē de latere apto emisit christus. Et dabit habētī denariū: id ē pfectionē rectę fidei. Per hordeū significat vet; testamētū: quia sicut palea latet in hordeo granū: sic sub veteri testamēto latebat nouū. Vel vt sensus non mutetur sic. Bilibris ē euangelica doctrina: ppter duo quę cōtinet / pcepta scz z cōsilia: Unde illi qui dixerat dño se seruasse mandata: respondit dñs. Unū tibi deest: Vade z vende omnia quę habes / et da pauperibus. Per bilibres vetus testamētū: quia in eo erant duę libz exteriorēs sub quibus latebat dū interiorēs scilicet phibitio man; sub qua latebat phibitio animi. Itē cērimonie sub quib; veritas latebat. Et dicit hordeū: vet; testamētū: qz habz paleā tenacissimā. Et b ē qd dī. ij. Cor. ij. d. qz vsq; hodie cum moyses legitur: velamen positū est super corda iudeorū: quia ipsi adherent paleę: medullā sensus spiritualis nō aduertunt. Job. xxx. a. Dandebant herbas z arborū cortices. b Et vinū: id est pdicatores et doctores: qui male viuentes mordaciter increpant z acriter. c Et oleū: id est pdicatores z doctores qui suauiter z benigne pusillanimes consolant. d Ne leseris: tu quisquis huius equi fessor es. Vel p vinū pdicatores qui z pūgnant p cōminatōes: z demulcent per promissiones. Per oleū eodē claros luce exempli z reficiētes pabulo verbi: De quo dicit Grego. Plus est animā in eternū victurā spirituali pabulo verbi dei reficere: qz corp; moriturū pane materiali saturare. Tales ergo tu qui fessor es equi nigri / ne leseris / in anima: etsi in corpore tangere permittis. Job. ij. b. Vterū tamen animā illius serua. Vel per vinū z oleum / nouū z vetus testamētū significat. Hoc dñs pcepit nō lēdi. q. d. puerse exponūt scpturę p hereticos: nō tñ lēdūtur.

De cōfessorib;

tur perfectiores: nomine hordei imperfecti fideles: q p tenacitate paleę: id est amoris tēporaliū / maiorī indigent cōtritiōe. Vtrūq; redempti sūt a Denario vno: id ē sanguis christi: cuius pto z a malis tēporalibus z a malis eternis liberantur / z vitę eterne reseruantur: z ideo tribulatiōib; non lēduntur / sed ptegnunt purgantur z probantur. Bilibris itaq; est quilibet perfectus: qui capax est perfecte charitatis z sapiētie celestis / vt sit lucerna ardens z lucēs: Job. v. f. Tres bilibres sunt imperfecti: in quibus supplet fides trinitatis quicquid minus habent de sapiētia z charitate dei Hi sunt hydrye capientes singulę metretas binas vt ternas: Job. ij. a. Sed notandum q imperfecti in virore: hoc est in principio operis defacili lēduntur grandine inanīs glorię vel

adulationis: Unde. Exo. ix. g. Hordeum lesū est / eo qz virens esset. Perfecti vero non: quia in maturitate se custodiunt bonę operationis. Vñ sequitur ibidē: Tritici aut et far nō sunt lesa: quia serotina erant: Et ppter hoc inspectis dicitur vt sua opera abscondant. Matth. vj. a. Te autem fac-

f centis: Veni et vide. Et ecce equus pallidus: et qui sedebat super eū / nomē illi mors: b et infernus sequebatur eum.

ente elemosynā: ne sciat sinistra tua qd faciat dextera tua: Ecce d opere exteriori. Et in eodem vj. a. Cū oraueris intra in cubiculum tuū et clauso ostio

ora patrē tuū in abscondito. Ecce de opere interiori. Vtrūq; enī debent abscondere imperfecti z infirmi. Esa. xxxij. a. Et erit vtrūq; qui abscondit a vento / z celat se a tēpestare. Sed perfectis ednueris dicitur Matth. v. b. Vos estis lux mūdi: nō potest ciuitas abscondi super montē posita: neq; accēdunt lucernā et ponūt eā sub modio sed super candelabrum / vt luceat omnibus qui in domo sunt: Sic luceat lux vestra corā hominibus vt videant opera vestra bona: z glorificent patrē vestrū qui in celis est. b Et vinū: scz cōtēplatiōis. c Et oleū: scz actiōes. ne leseris. Istos enī lēdi dñm / nus non permittit: et si tangat. s. ij. c. Qui vicerit / non ledetur a morte secūda: etsi tangat tribulatiōibus quę videntur mors pma. Quia qui mortem gehennę vult euadere / necesse est ipm pūsi mori in tribulatiōe. Act. xij. d. Per multas tribulatiōes oportet intrare in regnū celorū. Sequit: c Et cū aperuisset sigillū quartū zc. Quarta pars hui; capituli vbi agitur de quarto statu ecclē: scilicet de persecutiōe falsoz fratrum / scilicet hypocritarū: quos tandē diabolus in ecclesiam introduxit: z per eos domesticos eius se cretius z familiaris turbare temptauit: vnde z periculosus. Quādo enī vidit diabolus q nec per apertas tribulatiōes: nec apertas hereses pficere potuit: sed per has sanctam ecclesiam robustiorē z cautiorem reddidit: fratres in hypocri si ambulantes subintroduxit / vulpes scilicet subdolas quę latent demolitū vineā dñi. Vñ Cant. ij. d. Capite nob; vulpes paruulas q demolitū vineas. Dicit g. Et cū aperuisset: agnus scilicet / sigillū quartū: audiui vocem quarti animalis / dicentis: Veni z vide. Quartum animal fuit aquila: per quam ipse iohānes euangelista designatur: qui de summe deitatis immortalitate lucidius ceteris intellexit: z designat ordinē pdicatoz illam diuinitatē pcedant. Et recte isti contra equū pallidū: id est hypocritas adducunt: vt p ipsos quoz ē ordo dignior / z officiū mai; / z ocul; cordis lucidior z purior / eo qz de secreta deitate loquūt / magis occulta et secreta hypocritarū malicia manifestetur. f

Et ecce equus pallidus / congregatio hypocritarum: qui hodie multū abundant in ecclesia dei: qui recte p equū pallidum designant: quia vt de religione laudent / ieiunij; z afflictiōib; multis seipos opprimūt coram hominibus / vt viribus subtractis z sanguine immutato: qñi iam moribundi pallefcāt: z ideo mercedē suā receperit. Matth. vj. a. Neq; enim opera quę congregant hypocritę aliam remunerationē qz laudem quam hic requirunt / habebunt. Unde Job xv. d. Congregatio hypocritarum sterilis. g Et qui sedebat super eū / nomen illi mors: id est diabolus a quo mors. Et ponitur effectus pro causa. Sap. ij. d. Inuidia diaboli: mors intravit in orbem terrarum. b Et infernus sequebatur eū. Hoc dicit: quia diabolus vbiq; est / suam gehennā secum habet. Unde et hominibus pēna sua cōmot; / p quę eos ad se trahat / opa suggerit. Vñ dicit Blo. super illud Jaco. ij. b. Lingua inflāmat rotā natiuitatis nostrę inflāmata a gehēna. Blo. Gehenna diabolus est. ppter quę facta est gehenna. Sicut gehenna semper ardet: sic diabolus vbiq; sit vel in aere vel sub terra / secum fert tormēta suarū pgnarū: et hac pēna commotus flammam vitiorū suggerit hominibus. Vel Infernus: sequitur diabolū parat; recipere qz mori fecerit diabolus p peccatū.

Esa. v. d. Dilatauit infernus animam suam et aperuit os suum absq; vilo termino. Vel Infernus / dicuntur hic inferiores heretici / nomine infernorum vocati: quia magis eis similes sunt: id est diabolis q; ceteri peccatores: quia ex certa scientia peccant: et homines ad pditionem tota intentione tra-

Is. 5. b

hunt: et ideo ipsi cu demonibus proij-
cientur in infer-
num. **Is. xx. d.** Infer-
nus et mors missi
sunt in stagnum ig-
nis. Vel etiam hy-
pocritam sequit in
fernus: id est remor-
sus et vermis cōscie-
tie qui nō moritur.
Esa. xlii. g. Ignis
eorū non exstinguet
et xms eorū nō morietur: Et est i eo p̄libatio p̄gne eterne.

Ps. 13.

Et data est illi potestas sup
quattuor partes terre: inter-
ficere gladio / fame et morte et
bestijs terre. Et cum aperuis-
set sigillum quintū / vidi sub
altare animas interfecto- rū p
pter verbū dei et propter testi-
monium qd habebāt. Et cla-
mabant voce magna / dicen-
tes: Vsq; domine sanctus et
verus: vsq; quo non vindi-
cas sanguinem nostrū de his
qui habitant in terra. Et date
sunt illis singule stolę albe: et
dictū est illis / ut requiescerēt
tempus adhuc modicū / donec
compleat nūer⁹ seruoz eoz: et
frin eoz q̄ interficiēdi sūt sicut
est p̄ceptum: quia et fidem ch̄isti quā in se seruabāt et alijs
p̄dicabant. Ro. x. b. Hoc est verbum fidei quod p̄dicamus:
quia si confitearis in ore tuo / dñm nostrū iesum ch̄istum: et
in corde tuo credideris: scilicet q̄ deus excitauit illum a mor-
tuis / saluus eris. **m** Et clamabant: cum desiderio. **n**
Voce magna:
quia magna pete-
bant. **Ps. 76.** Voce
mea ad dñm cla-
maui: voce mea ad
deum et intendit
mibi. **o** **Dicen-**
tes: Vsq; domine sanctus:
in teipo et amans et
facies sanctitatem
i alio. **Leuit. xj. g.**
Sancti estote: quia
ego sanctus sū do-
min⁹ de⁹ vester. **p** **Et ver⁹:** i p̄misso: qz reddit fidelibus
plus cōdigno. **Jaco. j. b.** Qui dat oibus affluēt / et nō ipso
perat. **Is.** sicut ille de quo dicit **Prover. xij. c.** Est q̄ promit-
tit et q̄si gaudio pūgit p̄scientie. **Prover. xxv. b.** Thibes et
ventus et pluuie non sequentes: vir gloriosus et promissa nō
complens. **q** **Vsq; quo non vindicas sanguinem**
nostrum: p̄gnas persecutoribus inferendo: sicut eis debet-
tur. Et hoc dicitur non q̄ sancti p̄gnam peccatoz desiderant
vel in ea gaudeant: sed vindictam appetunt: et dei iusticie ap-
plaudunt. **Ps. 79.** Labitur iustus cum viderit vindictam. Et
vsq; quo: scilicet / Non vindicas nos **r** **De his qui ha-**
bitant in terra: non solum per mansionem: sed per cupidi-
tatem. **Is.** sunt viri hiericho qui ad belisum dixerunt. **Is.**
Reg. ij. d. Ecce habitatio ciuitatis huius: id est mundi opti-
ma est. Repetitio verbi vindicandi expressio est desiderij.
Vel **Vsq; quo nō vindicas:** separando bonos a malis:
vt boni ad locū suū vadant quem parasti eis. **Joh. xij. a.**
Vado vobis parare locum. Et mali similiter suū locū ha-
beant. De quo **Act. j. d.** De quo p̄guaricatus est iudas / vt
abiret in locum suū: scilicet in infernū. Similis questio fit
Abacuk. j. a. Vsq; quo domine clamabo et non exaudies: Et
paulo post: Quare respicias contemptores et taces cōculcan-
te impio iustiorē se? **s** **Et date sunt:** Post clamorē et
desiderium sanctorum animarum sequitur cōsolatio triplex.
Prima est de collatione p̄mij / ibi: **Et date sunt.** Sic de
cōfirmatione spei: que spes d̄ duobus est: scilicet et de adim-
plendo desiderio circa p̄nam malorum eis infligendam ibi:
Et dictū: Et de bonorum saluatione post completam ma-
lorum tyrannidem et maliciam ibi: **Donec compleatur:**
Et pater hic admirabilis misericordia et largitas dei: qui pe-
tenibus vnum / scilicet liberari a cōfortio malorum dat tria.
Dict ergo: Et date sunt illis singule stolę: id est bea-
tudo anime. **r** **Et dictum est illis:** id est a deo inspira-
tum. **v** **Ut requiescerent tempus adhuc modicū:**
cum patienter expectando. Et dicit **Modicū:** quia bre-
uis est cursus hui⁹ tpis vsq; ad statum eternitatis: **Joh. xvj. d.**
Modicum et iam non videbitis me: et iterum modicum et
videbitis me. Et hic p̄mittitur eis adimpletio sui desiderij
de captēda vindicta de suis inimicis: qz qd differit nō auferit.
Deut. xxxij. f. Sanguinē seruoz suoz viciſcetur: et vindicta
retribuet in hostes eozum et propitius erit terrę ipsi sui. **r**
Donec compleatur numerus confuoz eozum:
qui sicut ipsi domino in terra seruauit. **Ps.** Seruite domino
in leticia. **y** **Et fratru eoz:** qui scilicet ad eandem h̄gre-
ditatem vocati sunt. **3** **Qui interficiēdi sunt:** a ma-
lis. **a** **Sicut et illi:** interfecti fuerunt: qui iam requiescunt
in celis. Et in hoc confirmatur spes eozum: de saluatione fra-
trū suoz: et eozum etiam suoz receptione in resurrectione ge-
nerali. **Esa. xxvj. d.** Vivet mortui tui: interfecti mei resurget.
Et paulo post: Ecce eñ dñs egrediet de loco suo: vt vilitet
iniquitatem habitatoris terre contra eum: et reuelabit terra
sanguinem

Sanguine suu: et non opiet ultra interfectos suos. **a** **Et** vidit cum aperuisset sigillum sextu. Sexta pars capituli in qua agit de apertura sexti sigilli: que nihil aliud est quam postensio persecutionis future tempore antichristi. Hec autem erit duplex. Materia: scilicet quia interitum deficiet in seculis quod moueret si fieri posset etiam electi: Et de hac hic dicitur: **Et ecce** terremotus etc. Item spirituales que erit impedimentum predicationis Christi dei. Et de hac dicitur in principio septimi capituli: **Post hec** vidi

Dan. 27. f.

P. 29.

P. 29.

a et illi. **Et** vidit cum aperuisset sigillum sextu: et ecce terremotus factus est magnus. **Et** sol factus est niger tanquam saccus cilicinus: et luna tota facta est sicut sanguis: et stelle celi ce-

m ciderunt super terram: sicut ficus emittit grossos suos: cum a vento magno mouetur. **Et** celum recessit sicut liber inuolutus: et omnis mons et insule de locis suis motę sunt:

uersalit ecclesia vsq ad sanguinis effusionem cruciabit. **k** **Et** tunc stelle celi: id est religio: si. **m** **Ecce** dicit: id est cadet de celis. **n** **Super** terram. id est de altitudine vite religio:

quattuor angelos etc. Dicit ergo: **Et ecce** terremotus: id est terrenorum commotio contra bonos. **b** **Factus** est magnus. **Et** hoc dicit: quia et si mali semper deficiant contra bonos: tunc tamen apertius et crudelius insurgent in eos. **c**

Et sol: id est christus. s. j. d. Sicut sol in virtute sua lucet. **d** **Factus** est niger tanquam saccus cilicinus. Niger: quia miraculis non lucebit: in malis ecclesiarum facientibus miracula. **Dan. 27. f. a.** Surgent enim pseudo christi et pseudo prophetę: et dabunt signa magna et prodigia. **e** **Tanquam** saccus cilicinus: quia christus ab antichristo et suis solo mortalitatis sacco reputabitur fuisse indutus: et peccati cilicio obuolutus. **Sz** veru est quod christus saccu habuit mortalis carnis: qui confusus fuit in passione et disruptus. **P. 29.** Confidisti saccum meum: circumdediti me leticia: quia in resurrectione fuit iste saccus omnino ab eo ablatus. Neque enim erat fas sacco indutu in palatium regis intrare: **Wester. liij. a.** Sz indutus e noua veste glorificationis. **Zach. iij. b.** Indui te mutatoris. **Hoc** ad litteram dictu est iesu sacerdoti magno. **Et** propter hoc **Et** luna: id est ecclesia super christu fundata. **Dan. 27. f. c.** Et super hanc petra: id est me edificabo ecclesiam meam. **b**

Facta est: reputatio malorum. **g** **Tota** id est totaliter. **i** **Sicut** sanguis: id est ut sanguinea et peccatrix. **Destru-**

cto enim fundamento sequitur destructio edificiorum. **Sanguis** peccati significat: quia grauissimu videtur peccatu: quia apud omnes ex omni tempore iudicatur puniendu: et ex lege naturali et scripta. **Osee. iij. a.** Sanguis sanguinem terigit. **k** **Et** stelle celi: id est multi: que prius illuminabant ecclesiam. **m** **Ecce** dicit: id est cadent. **n** **Super** terram: immitentes terrenis promissionibus antichristi et suorū. **o** **Sicut** ficus emittit grossos suos: id est fructus inanes: ut dicit **Bla. p. 11.**

a a vento magno mouetur. **q. d.** leui et modico temptationis impulsu cadent illi qui inanes erunt et reprobi. Nullu enim deus permittit cadere qui ei seruit vero amore. **Hoc** est quod dicitur **Job. 1. c.** Sol et luna obtenebrati sunt: et stelle retraxerunt splendorem suum. **Ira** erit de reprobis. Sed quod de electis audiamus. **q. d.** **Et** celum: id est boni virtutibus et scientia stellati et illuminati. **r** **Recessit**: id est recedet: si de et moribus ab impiorum consortio et conuersatione. **s** **Sicut** liber inuolutus: id est signatus et clausus. **Et** hoc dicit: quia tunc eorum predicatione non recipietur. **Esa. 29. d.** Et erit visio omniu sicut visio libri signati: in quo non potest legi. **Vel** ad litteram: recedent tunc boni et abscondent se latentes in antris et speluncis: sicut in primitia ecclesia. **Wester. xj. g.** In solitudinibus errantes: et in montibus et in speluncis et in cauernis terre. **Unde Esa. 27. d.** Vade popule meus: intra in cubicula tua: et claude ostia super te: abscondere modicu donec pertranseat indignatio mea. **t** **Et** omnis mons: id est maiores de ecclesia virtute eminentes. **v** **Et** insule: id est tribulationibus pressi. **x** **De** locis suis motę sunt: ad litteram: quia fide et opere se a malis separabunt: et a iustis dignitatibus et possessionibus: vel ab impijs auferent: vel ipsi recedent: ne ab ipsis malis ibi captant. **q. d.** multi electorum quibus sunt magni

ni exempli transmittit. **d** **Factus** est niger tanquam saccus cilicinus: reputatio malorum: et falsa eorum opinio peccatorum existimabit. **Esa. v. e.** Ponentes tenebras lucem: et lucem tenebras. **Vel** sol factus est niger etc. quia tribulationibus liber fidelis opprimetur. **Lant. j. b.** Nigra sum etc. **f** **Et** luna tota etc. id est vniuersalit ecclesia vsq ad sanguinis effusionem cruciabit. **k** **Et** tunc stelle celi: id est religio: si. **m** **Ecce** dicit: id est cadet de celis. **n** **Super** terram. id est de altitudine vite religio:

se et contemplationis et descendit et ruent: et adhaerebunt terrenis promissionibus antichristi. **Lant. x. c.** Videbatur sathanas sicut fulgur cadentis de celo. **Et** hoc est: quia illi qui prius fuerant de cor et fulcimentum ecclesie in persecutione illa in casu erunt primi. **Esa. 29. e.** Venerunt structores tui destruentes te. **Et** quare hoc? Quia carnales erunt et tpallu cupidi. **Ubi** sequitur: **o** **Sicut** ficus emittit grossos suos cum a vento mouet. **Grossi** dicuntur primi fructus: quia sunt grossiores quam secundum: sed non durat ut secundum. **Grossitudo** ergo significat carnalitate et mundanę cupiditatis gibbositate. **Et** quod grossi non durat: significat quod tales erunt. **i. carnales et cupidi: in illi temptationis impulsu non perseverabunt. q. d.** **Et** celum recessit sicut liber inuolutus: id est multi clericorum a fide et moribus ecclesie recedent: ita quod nullu bonę conuersationis exempli poterit legi in eis: sicut in libro inuoluto et signato non potest legi. **Vel** **celum** recessit. **i. vera** scripturę intelligentia que prius et celat celestia mysteria: merito peccatorum cadet a memoria hominum. **Et** omnes montes: plati et superbi. **v** **Et** insule: scilicet negocijs secularibus agitati: id est auari. **x** **De** locis suis: id est de fide ecclesie. **y** **Ad** montes sunt: adhaerentes antichristo: timētes ne suas dignitates vel diuitias amittant. **Et** subdividit montes predictos et insulas secundum dignitates hominum: **n** **et diuitias**

It allegorice c **Sol**: id est christus in passione sua. **d** **Factus** est niger tanquam saccus cilicinus. **Ibi** enim ille qui fuerat speciosus per filijs hominum: non habuit speciem neque decorem. **Esa. liij. a.** **Et** non est spes ei neque decor. **Vel** **Sol** materialis qui non valens sustinere iniuriā dñi sui in passione christi. **d** **Factus** est niger sicut saccus cilicinus. **Tā** grauitate enim et crudeliter dñio oim creaturę iniuriato i cruce sol extasim passus est per tres horas. **Lant. xij. f.** **Erat** autem fere hora sexta: et tenebre factę sunt in vniuersa terra vsq ad horam nonā: et obscuratus est sol. **Ubi** moralit **Sol**. **i. plati**. **d** **Factus** est niger: per obscuritatem peccati. **Tanquam** saccus: id est vilis per iterationem vel ostensionem mali exempli. **Diere. ij. g.** **Ubi** vilis facta es nimis iteras vilas tuas. **Et** **Esa. iij. b.** **Peccati** sui predicauerunt ut sodomam: nec abscorderunt. **Cilicinus**. **Cilicinu** est vestis aspa: dissolubilis et fetida. **In** asperitate parietat: in dissolutioe pusillanimitas: in fetore peccati et infamia. **Esa. iij. a.** **Dabo** pueros principes eorum: et effeminiati dñabunt eis. **Ubi** igit talis est sol: necesse est ut luna: id est ecclesia sibi sibiecta: quia ab illo illuminari debuit: amisso suo lumine fiat. **Tota** sanguis. **i. peccatrix**. **Diere. ij. e.** **In** meis struis inueniet eā. **Vel** **Sanguis**. **i. carnalis** et peccatus succensio sanguinis. **Ubi** ipsa clamat **Exo. iij. f.** **Spūs** sanguinis tu mihi es. **Et** **h** est quod dicit **Job. 1. g.** **Sol** pervertet in tenebras: et luna in sanguine atque veniat dies dñi magnus et horribilis. **Mora** quod est saccus vilis et angustie: id est dicitur hic: **Factus** est sol sicut saccus. **i. christus** in vilitate fuit et angustia in sua passionem. **Ubi** **Esa. liij. a.** **Desiderauim** est aspectu vix dolor. **It** mortalitatem. **P. 29.** **Confidisti** saccu meum et circumdediti me leticia. **Et** est thema i festo vniuersi martiris. **It** peccati. **Wester. liij. a.** **Neque** enim erat licitu indutum sacco aula regis intrare. **Sic** erat idus ille: cui dictu est **Dan. 27. f. b.** **Amice**: quod huc intra si non habes vestem nuptiale. **It** pernitentie. **Esa. 29. a.** **Solve** saccu dñi tuis. **Et** **Job. 1. c.** **Accigite** vos et cubate i sacco ministri dñi. **Ergo** exponi possunt ut prius.

Allegorice

Doraliter

P. 29.

sint magni virtute: tamen erunt insule pressi tribulatione: et ita de locis suis mouebuntur separati a malis fide et opere: et nomē dei firmiter tenebunt. **Esa. xliij. c.** Et in insulis maris nomen domini dei israel. **a** **Et reges terre:** id est qui se sciūt regere carni resistentes: et terrena contēnentes. **b**

Et principes: qui sciūt vitijs et morib⁹ malis pncipari. **c** **Et tribuni.** i. illi qui res aīe vires bñ sciūt ordinare in actionibus suis. **d** **Et diuites:** operibus bonis et virtutib⁹.

e **Et fortes:** cōtra temptatiōes diaboli. **f** **Et omnis seruus:** dei. **g**

Et liber: a seruitute peccati. **h** **Abfconderunt se:** id est abscondent. **i**

In speluncis et petris montium. ad litteram: vel verius meritis sanctorum et auxilio angelorum se commēdabunt: vt per eos misericordiam iudicis implorent. **Ande Esa. xliij. c.** Quo-

Esa. 2. d
Sec. 10. d
Ruel. 23. c

modo pauce oliuē quē remanserūt excutiantur ex olea: et racem cum fuerit finita vindemia: hi leuabunt vocem suā atq; laudabunt. **k** **Et dicent:** fide-liter orando. **l** **Abontibus:** id est sanctis. **p̄. 120.**

A **Leuauit oculos meos in montes:** vnde veniet auxilium mihi.

m **Et petris:** id est angelis confir-matis. **Job. xxxix. d.** In petris manet: id est in conuentibus et ordinibus an-

gelorum: quos per contemplationem frequentius videt. Et loquitur de ali-

qua per quam vīr iustus significatur.

n **Adite sup nos:** pia sup afflictos gestantes viscera.

o **Et abscondite nos:** per vestra orationē. **p** **A facie:** id est ab animaduersione.

q **Sedētis sup thronū:** id est christi fm diuinitatē. **r** **Et ab ira agni:** id est christi fm hūanitatē: ne scz nos pmitat cadere in tribulationibus: ve-

stris nobis orationibus impetrate. **hanc necessitatē** quam aliquando habebunt homines de sanctis: videns eliphaz dicebat ad Job in persona hominū illius temporis: **Job. v. a.**

Voca si est qui tibi respondeat: et ad aliquē sanctorū cōuertere. Et causam subiūgit: quare sic rogabūt homines sanctos et angelos: ne si ipsi cadant in tribulatione p̄senti: puniantur a deo in die iudicij proximo ventura post tempus antichri-

sti. **Ande sequitur:** **Quoniam venit dies magn⁹ ire ipso-**

rum: id est sedentis super thronū: scilicet dei patris et agni: id est christi. **Hic est dies iudicij:** vbi et pater iudicabit aucto-

ritate. **Mat. vij. c.** Throni positi sunt: et ecce antiquus dierū sedet: et christus sententię p̄latione. **Mat. xxv. d.** Item ma-

ledicti in ignem eternū. **Genite benedicti patris mei.** **Et quis poterit stare:** nisi vestris p̄sibus adiueat: in die scilicet iudicij vel in tempore illius persecutiōis extreme.

Mat. xliij. b. Erat enim tunc tribulatio magna qualls nō fuit ab initio mundi vsq; modo neq; fiet: et nisi abbreviati fuissent dies illi non fieret salua omnis caro. **Et**

num: et diuersas conditiones: qui omnes timentes amittere honores seculi: ab ecclesia recedūt. **Un dic:** **a** **Et reges**

terre et principes et tribuni: Ecce dignitas. **c** **Et for-**

tes: corpaliter: Ecce natura. **d** **Et diuites:** tēporaliter: Ecce fortuna. **f** **Et seru:** peccati. **g** **Et liber:** a iusti-

cia. Ecce conditio. Omnes isti sicut dicit Glo. desperātes a sanctis: auxilia demonū querūt vt se illi liberent in quib⁹ cō-

fidebant: et hoc tempore persecutiōis. Vel potius in die iudicij libenter se absconderent si possent: et a montibus et a pe-

tris desiderabunt operiri omnes p̄dicti mali: magis q̄ vide re iudicem iratum et terribilem sententiā audire. Et hoc ē qd̄

dicat hic: **Et b** **Abfconderūt se in speluncis et petris:** id est libenter se absconderent si possent. Sed latere erit im-

possibile et apparere itolerabile: vt dicit Grego⁹. **k** **Et di-**

cent: desiderando. **l** **Abontibus et petris:** Adite sup nos et abscondite nos a facie sedentis super thronū et ab ira agni: quoniam venit dies magn⁹ ire ipso-

rum: id est reproborū: id est animaduersionis dei contra

iplos. Illius ergo persecutiōis immanitatem et diē iudi-

cij terrorem videns: Apostolus iohannes exclamat: dicēs:

Et quis poterit stare: **Da lach. iij. a.** Et quis poterit cogitare diē aduentus eius: et quis stabit ad vidē-

dum eum: **Expo. Ca. VII.**

D **Est hęc vidi quattuor angelos etc.** Quod dicitur in hoc capitulo vsq; prope finem: adhuc est de ap̄tōe septi sigilli: in q̄ agit de p̄secutione fut ura

tp̄e antichristi. **Quē ē duplex vt di-**

ctū ē: materialis. s. d. qua iā p̄missū ē et spiritualis. s. de qua hic agitur: et hoc

nihil aliud est q̄ impedimentū verbū dei. Et p̄ hoc q̄ dicit: **Post hęc:** nō est intelligēda diuersitas in specie vel

in genere visionū: sed solum in materia. Diuiditur autem hoc capitulum in octo partes. In prima ostendit co-

natū diaboli ad impediendū verbū dei. In sēca angel⁹ refrenās ei⁹ co-

natū: ibi. **Et vidi alterū.** In tertia ponitur numer⁹ signatorum in quos non habet diabolus potestatem: ibi:

Et audiui numerū. In quarta ostenditur signari agere gratias: ibi:

Et clamabāt. In quinta ostendit quō angeli cōgratularē hōib⁹ signatis.

agentib⁹: **gras:** ibi: **Et oēs angeli.** In sexta agitur a iohāne si sciat q̄ sūt illi vt et ipse sciat congratulari eis: et

vt doceat alios ad eorum gloriam.

aperare: ibi: **Et r̄ndit vn⁹.** In septima ostendit iohāni qui sūt illi et vñ venerūt: ibi: **hūilunt q̄ venerūt.** In octava ostenditur ap̄tōe septimi sigilli: ibi: **Et cū aperuisset sigillū**

septimū etc. **Diāt:** **v** **Post hęc:** p̄dicta. **x** **Quattuor angelos:** id est demones vni-

uersos: qui dicunt quattuor p̄pter naturā numeri: quia hic nūerus ē maxime diuisibilis: et ip̄i nō intēdūt nisi diuisiōne

facere. **Itē hic nūer⁹ nō ē solid⁹:** s. sup̄ficialis: ita suggestio demonū sup̄ficialis ē et soliditatem nō habet. Et dicat q̄tu-

or: qz nūnt q̄tū dei subuerrere: et q̄tuor euāgelia in nūllū reducere. Vel quia etiā conant fidelibus nocere p̄ quattuor

ptes mūdi. **Un sequit:** **3** **Stantes:** imorantes et sollicite p̄siderantes quos possunt impugnare de habitantibus. **a**

Super quattuor angulos terre: id est etiā in locis remotissimis. Vel hoc dicit: quia ip̄i laborabant ad hoc vt po-

nant aliquos in angulo: id ē in aritudine dilectiōis terrene. Angulus autem est in quo due lineę vni puncto cōtinuant.

Quādo igit cupiditas et vanitas priuāt sunt libidini et vo-

luptati sit angel⁹ terre: cui diabolus dicit: Quia Job. d. c. Sub vmbra dormit: ecce cupiditas diuitiarū q̄ nō sunt ver-

bonū: sed tm̄ vmbra. In secreto calami: ecce vanitas: qz calamus intus vacuus ē et si extra planus: et debilis ad sustinē-

dū hominē innitēt ei. In locis humētib⁹: ecce voluptas: et libidō q̄ in humidis et pinguib⁹ delectat. **Sz ecōverso ē an-**

gulus celi: qui nō dominat diabol⁹: cui⁹ lineę due sūt: paup- tas et hūilitas: pūctus x̄o est charitas. Cōtinuat q̄ charita-

ti paup̄tas et hūilitas faciūt angulū celi. In h̄ angulo se posu it christus p̄ nobis. **Luc. ij. b.** Inuenietis infantem posu-

it in p̄sepio. Inuenietis inquā sine labore: et in hoc notat cha- ritas dei erga nos: qui tales se exhibet nobis vt inueniri pos-

sit. Infantē: in hoc notat hūilitas: Posu it in p̄sepio: ecce paup̄tas. **b** **Tenentes quattuor ventos terre:** id est omnes p̄dicatores: qui dicunt quattuor: quia debēt habere

re quadraturā virtutū. Et quia de fontibus saluatoris: scz de quattuor euāgelis debent qd̄ alijs p̄dicant haurire. **Scñ.**

ij. b. Flum⁹ egrediebāt de loco voluptatis: id ē sacra scriptu- ra de christo qui inde diuidit in q̄tuor capita: id ē in q̄tuor euāgelia. **His dicit vt hauriant aquā scripturę:** scilicet in-

telligentiam. **Mat. iij. c.** Aquam propter obsidione hau- ri tibi. **Hi ventis cōparant:** qz siccant malos mores sic bu-

moies: sicut ad litteram dicitur qz venti desiccant. **Hi sunt quattuor venti qui pugnant in medio mari.** **Danielis. vij. c.**

Et nec obstat

Aliter *

Nec obstat quod dicitur hic quod sint venti terre: vtriusque enim competit. Sunt enim venti celi quia aspirant ad celestia: sed venti terre quia flantes super terram nubes: id est obscuritates scripturę dissoluunt exponendo et predicando / vt compluant terram liberi arbitrii vt germinet herbam opportunam. **Iob. vi. b.** Ipsi sunt venti qui nubes: id est peccatores excitant donec eos in pluuia laetymarum dissoluant. De his ventis dicitur **Iob. xxv. d.** Qui fecit ventis pondus: Ipsi enim debent habere pondus amoris inchoando / et pondus timoris in terminando. Hos ventos demones impedire conantur: et homines qui eos impediunt sunt membra diaboli. De quibus dicitur **Amos. vii. c.** Qui vides gradere / fuge in terram iuda. Vade dicunt ipsi et predica in claustris tuis: et in Bethel: id est in parochia mea non adicies vltra vt propheta: id est vt predices: quia sanctificatio regis est et domus regni est: quasi ego sum rex et domus ibi. Vel quia ecclesia cathedralis est: ecce domus regni: et non est consuetudo quod pauperes predicent ibi. Ita dixit vnus malus sacerdos ad amos: scilicet amasias: Sed audiat et timeant isti illud quod amos respondit ei dicens: Propter hoc quia tu me perhibes predicare in tua parochia: hec dicit dominus: Vox tua in ciuitate fornicabit: et filii tui et filie tue in gladio cadent: et humus tua in funiculo metietur: et tu in terra polluta morieris: et israel captiuus migrabit de terra sua. Et hoc est mirabile quod isti prohibent quos dominus vocat: et vocari precipit a propheta: **Ezech. xxxv. c.** Quattuor ventis veni spiritus: et insufla super interfectos istos. Tenentes dico ne flarent: cum tamen dicitur **Can. iij. d.** Veni auster et perfla hortum meum. **a. Super terram:** Ad litteram ne predicarent. Vel Super terram: id est subditos terrenis. **b. Ne super mare:** id est super subditos peccatis. **c. Ne super vllam arbozem:** id est super bonos. **q. d.** Conatur diabolus impedire ne sit predicatio nec de bonis nec de malis: nec ad exhortationem bonorum: nec ad reuocationem malorum. Arbores enim dicunt boni: et quia terrenitatem excedunt: et quia ad fructificandum parati sunt. **d. Et vidi alterum:** secunda pars in qua ostendit iohannem angelum refrenans conatum diaboli: et hic angelus christus est. **Esa. ix. b.** Vagni filii angelus. Secundum septuaginta: Qui est lapis excusus sine manibus: qui statuam ex quattuor metallis constantem confregit: **Daniel. ij. g.** Sic christus quattuor angelos malos reuocit. Dicit ergo: **Et vidi alter angelum:** id est christum valde a promissa diuersum. **e. Ascendit ab ortu solis:** id est a pre: vel a seipso qui est ortus solis: quod per ipsum illuminata est ecclesia. **Luc. j. g.** Visitauit nos oriens ex alto. **Zach. vi. c.** Ecce vir oriens nomen eius. Sed quod christus ascendit: cum ipse nunquam ad ima descenderet: **Sol.** Ascendit a se boie ad se deum: vel a resurrectione que facta est mane temporis: ascendit in nominis exaltatione: quia prius se extinxit in passione et natiuitate: Neque enim haberet quo ascenderet nisi in humanitate descendisset. **Eph. iij. b.** Qui ascendit ipse est: et qui descendit in inferiores partes terre. Multi hodie volunt assimilari christo in ascensu: sed pauci in descensu: et si fiat ortus solis: id est per spiritus alicui pauperi qui prius fuit in nocte paupertatis: vt si detur ei vna penda: statim vult ad alias ascendere: cum tamen vnus sit et vna suffecisset et ante: et tantum ascendit quod confusus est corde: habet enim plures quam possit habere. Voluntate enim habet multa que actu non potest: et sic est in tali contrarietas: et ita confusio: iam similis inferno: vbi sicut dicitur: erunt contrarietates / frigiditas cum calore et huiusmodi: Sic in tali contraria sunt: scilicet habere et non habere. **f. Habentem signum dei viui:** hec est immunitas a peccato vel miraculorum operatio: quod erat signum quod equaliter habebat potentiam cum patre. Item signum fuit crux. **Esa. ix. b.** Latus imperium super humerum eius. Ibi enim se ostendit viuus deum: quando cum

clamore valido emisit spiritum: quod est contra naturam humanam: quia in morte coartatur spiritus: et debilitatur homo intantum quod vix potest loqui. Item hoc signum habet christus in suis scilicet crucem. **Ezech. ix. b.** Signa tau in frontibus virorum dolentium et gementium. Et **Luc. ix. c.** Si quis vult venire post me abneget

semetipsum et tollat crucem suam quotidie et sequatur me. **7.9.a**

terre et mari: dicens: Nolite nocere terre et mari: neque arboribus quoadusque signemus seruos dei nostri in frontibus eorum. Et audiui numerum signatorum centum quadragintaquattuor milia signati

Et clamauit voce magna quattuor angelis: id est magne auctoritatis imperio quattuor angelos refrenauit. Et habet simile Zach. j.

d. vbi post quattuor angelos malos mittuntur fabri ad refrenandum eorum maliciam. b. Quibus datum est nocere terre: id est auaris. **i. Et mari:** id est luxuriosis et superbis. Mare enim spumat: ecce luxuria: Et timet: ecce superbia. Alper mare et terram significantur omnes peccatores generaliter: quia sicut spiritus sanctus non permittit suos declinare ad terrena: sed eleuat eos ad celestia: Unde **Sap. vii. c.** dicitur: Stabilis et mobilis: sic spiritus malignus peccatores stabilit in malo: et sic facit eos mare: quia mare non fluit: sed stat in eodem loco plenus semper amaritudine. Item monet eos ad amorem terrenorum: et sic facit eos terram. Demones igitur terre et mari nocent: quia de peccato faciunt ruere in peccatum. **Et dicens: Nolite nocere terre et mari neque arboribus.** Sed cum datum sit eis nocere: quare ergo prohibent: **Sol.** Quia demones plus nituntur nocere quam possint. Et hoc patet per hoc quod additur hic: neque arboribus: quod non fuit possum quado de potestate nocendi eis data agebat. Ipsi enim semper volunt nocere bonis: qui sunt arbores fructifere per bonas operationes: habentes folia in medicina per discretas predicationes radicati in terra viuunt per humilitatem: vmbra faciunt per bonam opinionem et bonum exemplum: dilatant in ramis per charitatem. **Quoadusque signemus seruos dei nostri in frontibus eorum:** id est deum: eis audacia et instantia pretendi nomen domini. Hec audacia datur in confirmatione: quando episcopus confirmat in fronte vbi est locus erubescencie. **q. d.** noli decetero nomen domini erubescere. **Ro. i. b.** Non enim erubescit euangelium dei: Sed coram regibus et principibus porto illud: **Act. ix. c.** Et dicit **Quoadusque:** id est nec ante nec post. **Sile Bar. j. d.** Donec peperit filium suum per mortem: id est ante et post. Et dicit: **Signemus:** ego scilicet et ipsi. Et notat hic potentia liberi arbitrii. **q. d.** ego signabo auctoritate ministri mei ministerio: Vel **Signemus:** ipsi preparando: et ego adiuvando: corroboratione spiritus sancti: et sic sanctis cor roborat: diabolus potestatem habebit in solis malis. **Un. Exo. xij. d.** Angelus exterminator omnes illos occidit qui non fuerunt signati in postibus domus sanguine agni. Postes sunt memoria et cogitatio passionis christi in intellectu: et dilectio in affectu. **Un. Can. viij. b.** Pone me vt signaculum super cor tuum. **Et audiui.** Tertia pars in qua ostendit iohannem numerum electorum. Et procedit sic in hac parte. Primo ponit numerum signatorum de iudeis. Secundo numerum signatorum de gentibus: ibi: **Post hec vidi etc.** Et quia pauciores fuerunt electi de iudeis: propter hoc ponit numerum certum et finitum: cum dicit: **Centum quadragintaquattuor milia:** De gentibus vero infinitum: quod plures fuerunt electi de eis: in per hec nomina intelligit numerum electorum omnium: quod primo ponit sub certo numero et finito: quod deo finitum est et certum: secundo sub incerto: quod nobis infinitum et incertum est. **Iob. xxv. a.** Nunquid est numerus militum eius: Et si quidem: sed nobis incertum: quod diu erim in incerto vice: et angelis etiam visus ad diem iudicii: deo soli cognitus. Dicit ergo: **Et audiui numerum signatorum:** id est intellexi qui erant signati. Et quis fuerit ille numerus: ostendit dicens: **Centum quadragintaquattuor milia:** Et isti signati erant ex omni tribu filiorum israel ad istam: Et secundum hoc intelligit specialiter de iudeis. **Un. Filiorum:** id est imitatorum fidei: et secundum hoc intelligit generaliter de omnibus fidelibus cuiuscunque nationis

Culuscūq; nationis fuerint. Centum quadraginta aquattuor milia. Bene per hunc numerū patres electi de veteri lege significant: q; p centenariū qui de leua transit ad dexterā/ beati tudo significat: Per qdragenariū qui ex quater decē pssistit/ ob seruatio decalogi cū spūali intelligentia euangelij. Per quater narium exercitatio ⁊ vñs quattuor virtu tum. Per millenariū ton⁹ iusticię pfectio. Antiqui ergo signo crucis/ etsi non re: tamē fide signati dicū tur: Cētū. ppter pmissam sibi beatitudinē: qdraginta ppter decalogi obseruantia ⁊ euangelici sacramenti significationē. Trē quattuor ppter quat

a Ex omni tribu filiorū israel. **Ex**
b tribū iuda/ duodecim milia si
gnati. **Ex** tribu ruben/ duode
c ci milia signati. **Ex** tribu gad/
duodecim milia signati. **Ex**
tribu aser/ duodecim milia si
d gnati. **Ex** tribu neptalim/ duo
e decim milia signati. **Ex** tribū
manasses/ duodecim milia si
f gnati. **Ex** tribū simeon/ duo

a Ex omni tribu filiorū israel. Ex
b tribu iuda/ duodecim milia si-
gnati. Ex tribu ruben/duode-
c c milia signati. Ex tribu gad/
duodecim milia signati. Ex
tribu aser/duodecim milia si-
d gnati. Ex tribu neptalim/duo-
c decim milia signati. Ex tribu
manasses/duodecim milia si-
f gnati. Ex tribu simeon/duo-

por virtutes cardinales: quare vsum habuerunt. Et milia propter perfectionem iusticie quam suaverunt. Et generaliter per hunc numerum significatur omnis salvandus. Per centum illi quibus debet fructus ceterisim: sicut virgines. Per quadraginta quod est numerus penitentie illi quibus debet fructus sexagesim sicut vidue. Per quattuor quibus debet fructus tricesim sicut iugati quod divisi sunt. i. Cor. vii. f. Qui autem cum uxore est sollicitus est que sunt mundi et quod placeat uxori et divinus est. Et quattuor est numerus divisibilis primus: et omnes isti dicuntur milia: quia iste numerus est cubicus siue solidus. Habet enim trinam dimensionem: decies decem decies: et omnes isti decalogi observant ad honorem dei et meritum suum et commodum proximi. Et dicuntur milia propter triplicem mensuram virtutum: scilicet fidei spei et charitatis. Glo. ponit aliam rationem: quare per hunc numerum significantur generaliter omnes electi: quia hic numerus centum quadraginta quattuor multiplicatur ex duodenario et quaternario et ternario: Quater enim duodecim faciunt quadraginta octo: et ter quadraginta octo faciunt centum quadraginta quattuor: et significatur omnes qui in quattuor mundi partibus fuerunt fidei fructus: cum perfectione operum significata per mille. **¶** Ex octo tribu filiorum israel. i. omnes per duodecim milia in vnaqueque tribu idem significatur. i. omnes electi qui per quattuor partes mundi fidei fuerunt fructus cum perfectione operum. Sed si bene quereamus non sufficit dicere in generali de omni tribu filiorum israel: vel de quolibet duodecim milia signari: ut non exprimeret tribus et filios nominatim: Sol. Propter duo: scilicet et ut ostenderet quod electi illas virtutes debent habere que per nomina filiorum israel significantur: et ut sic alios filios israel et tribus copurando ab huius numero/tribus dan excluderet et tribus ephraim. Sed tunc quereamus: quare isti duo hic non numerantur cum ipsi benedicantur Deuter. xxxiiij. Item e converso querimus: quare simeon hic numeratur et benedictionibus Deuter. xxxiiij. tacetur: Sol. Dan hic non ponitur: ut ostendatur quod ex numero signatorum excludetur antichristus qui ex ista tribu est nasciturus. Item ephraim non ponitur: quia de eo natus est balaam: qui populum israel induxit ad idolatriam. Ad aliud. Simeon non ponitur in benedictionibus Deuteronomij: quod est nova lex: quia simeon interpretatur nomen habitaculi: et qui nomen suum vocant et statuunt in habitaculo mundi non merentur recipere benedictionem gratie dei que innovat: sicut deuteronomium dicitur nova lex. Et secundum aliam interpretationem: quia simeon interpretatur audiens megerem: et illi qui modo sunt in megerem et triflicia propter deum non reputant se habere benedictionem: sed eam in futuro habebunt: quando ad manum munierantis transibunt et ponentur cum signatis: et dicetur eis: Venite benedicti patris mei percipite regnum etc. **¶** Matth. xxv. c. Sed adhuc querimus hic: quare nec generationis istorum nec dignitatis servatur ordinem: Sol. Quia hic agit de fidelium signatione que per gratiam fit libero tamen arbitrio cooperante: gratia autem nec genus nec dignitatem eligit: propterea loquendo de electione bonorum nec ordinem servat natiuitatis nec dignitatis. **¶** Ex tribu iuda/duodecim milia signati. **¶** Ex tribu ruben/duodecim milia signati. In his duobus intelligitur signatio que est per fidem: Quia Ro. x. b. **¶** Corde creditur ad iusticiam: ecce ruben: qui interpretatur fi-

lius visionis. **De** autē confessio fit ad salutem: ecce iudaei
qui interrogabatur confitens. Sed quare non permisit de ru-
ben p̄us q̄ de iuda: sicut p̄us est p̄fessio cordis q̄ oris neces-
saria: Sol. Quia in primitiua ecclesia summe erat necessa-
ria confessio oris: modo x̄o est conuersio: quia conuersio

g decim milia signati. Ex tribu
leui/duodecim milia signati.
b Ex tribu isachar/duodecim
i milia signati. Ex tribu cabu-
lon/duodecim milia signati.
k Ex tribu ioseph/duodeci mi-
i lia signati. Ex tribu beniami-
m duodeci milia signati. Post
n hec vidi turbam magnā quā
dinumerare nemo poterat:

quia tempus est
pacis. An ad signi
ficandū hoc posu
it iudas. **c.** Ex
tribu gad duo
decim milia si
gnati. Ex tri
bu aser duode
ci milia signa
ti. Per bos duos
intelligit spes. Et
ipsa facit duo in o
bib: quia expedi
tos facit ad currē
dum in via pax.

ad operandum isti vinea et in agro domini: Ecce gadi: qui interpretatur accinctus. Item facit saluos et beatos iam in presenti: Ecce aser qui interpretatur beatus. Ro. vii. e. Spe salui facti sumus. **D** Ex tribu neptalim/duodecim milia signati. Per hunc designatur charitas: quia neptalim interpretatur latitudo et charitas animam dilatat. Sed quia charitas dupliciter habet numerum: deum. scilicet et proximum. propter hoc sequitur de charitate dei. **E** Ex tribu manasse/duodecim milia signati. Danaiel enim interpretatur oblitus: hoc est charitas ordinans ad deum: quia omnia terrena facit obliuisci: et de charitate proximi subdit.

Ex tribu simeon / duodecim milia signati. Simeon interpretatur audies: meo: em: et qui proximi diligit: ipsi us meo: em: et compassione audit: et subuenit. Sed quia charitas ordinem habet: vt homo primo se diligit: quia et sibi nequa est: cui bono? Eccl. xiiij. a. Propt hoc sequitur: g

Ex tribu leui duodeci milia signati. Per hunc signifi-
 cat ordo dilectionis ad proprium subiectum: quia recte se amat qui
 se deo sacrificat: et de leui fuerunt sacerdotes. Vel quia habebat
 tribus tres predictas virtutes: scilicet fidem/spem et charita-
 tem: et hac ad deum et proximum/ ut dictum est/ additur gratia:
 ut fiant perfecti: et de virtute currant in virtutem/ donec vi-
 deant deum deorum in sion. Propter hoc bene septimo loco
 ponitur **Leui**: qui interpretatur aditus. Sed quia cum tribus
 predictis virtutibus que theologie dicuntur et quasi ecclesiasticis
 necessarie sunt et alie que politice vel cardinales dicuntur: et in
 his inferioribus versantur et usum suum habent: propter hoc

205.38

Ps. 146. *Nō dīc q̄ dīnumerari nō poterat: quia ille eius cognōit nū-
merū: qui numerat multitudinē stellarū. Ecclī. j. a. Arenam ma-
ris: et pluuię guttas: et dies seculi quis dīnumerat: Deus solus
et nō homo. Hoc fuit significatum Bēn. xv. b. vbi abraę dixit
dñs: Suspice celū et numera stellas si potes: Et dixit ei: sic erit
semē tuū. An Bēn.*

*xxij. c. Benedicā ti-
bi et multiplicabo se-
men tuū sicut stellas
celi: et velut arenam
quę est in litore maris.*

*a. Ex omnib⁹ ge-
nibus et tribub⁹
et populis et lin-
guis. Hoc est expo-
situm. s. v. c. Ex oi-
trib⁹ et lingua et po-
pulo et natione. Qd h
dicit gētib⁹ / hoc al-*

*lic dicit natione. Hoc fuerat a dño p̄dictū. Matth. xij. f. Si-
mile est regnū celoz sagenē missę in mare: et ex omī genere pl̄-
scium congregantī. Turbam dico: b. Stantes: est enim
nomē collectiui: vnde equipollet plurali: Al qui omnes erant
stantes ante thronum: id est ante regiam dignitatem ere-
cti et extensi: non ad infima curui. Et dicit stātes: quia in iu-
dicio nō cadēt: sed pro eis dabit sententia. Sap. v. a. Stabūt
iusti in magna constantia. E conuerso mali cadent in iudicio.*

Ps. 11. *P̄s. Quomā non resurgent impij in iudicio rē. Ergo cecide-
runt. Verū est: quia contra eos dabit irretactabilis sententia.
Amos. viij. d. Cadent et non resurgent ultra. c. Et in p̄spe-
ctu agni. Hoc dicit q̄ scī q̄ signati fuerūt: christū agnū vī
debunt mansuetū scz et benignū: vñ et stabunt: sed impij leonē:
id est crudelem et ferū: et ideo cadent: quia non poterūt sustine-
re. s. vj. d. Et quis de malis. f. poterit stare: d. Amici
stolis albis. In p̄senti em sancti duas habēt stolas. Prima
quidē alba est: quā recipiunt in baptismo. P̄s. Lauabis me et
sup niuem dealbabor. Secūda est q̄si rubea: quā acquirit p̄ la-
boriosa corpis opa. Esa. lxij. a. Quare rubū est indumentū
tuū: Propter hoc dicit de quolibet sancto Cant. v. c. Dile-
ctus meus candidus et rubicūdus: electus ex milibus: id est si-
gnatus inter milia p̄us dicta. Propter hoc duas stolas habe-
bunt. Unā animę q̄ respōdet dealbationi quę fit in baptismo:
alterā corporis: quia in corpibus fuerunt verari. Prouer. vlt.
c. Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus. e. Et pal-
me in manibus eoz: victorie scz quas de hostibus obtinu-
erūt in mūdo: ibi manifestabunt: Hoc est qd dicit P̄s. Veni-
entes autē venient cū exultatiōe: portantes manipulos suos.*

Ps. 50. *Sz qui: Illi qui p̄us euntes ibant et flebant: mittentes semina
sua. Vel Palme in manibus: id est pro manibus: id est p
operibus. Quantū em quisq̄ habebit de operibus: tantū ha-
bebit de palma: id est de remuneratione: id est tantū erit glori-
catus. j. xij. c. Opera illorum sequuntur illos. f. Et
clamabant. Quarta pars in qua sancti agunt gratias deo
omnipotenti. Et clamabant: deuote. g. Glorice magna:
affectuose. b. Dicentes: Salus: quam nos habemus.
i. Deo nostro: non nobis attribuat. k. Qui sedet sup
thronū et agno. q. d. nō per nos: sed per deū patrē et filium
incarnatū habem⁹ quicquid in nobis boni est. Unde Exo. xv.
a. Fortitudo mea et laus mea dominus: et factus est mihi in sa-
lutem. Qui sedet super thronum: id est regnat in nobis:
et nos per ipsum. s. v. c. Fecisti nos deo nostro regnum. l*

Ps. 125. *Et omnes angeli stabant: ad obediendū parati: ad pte-
gendū strenui: ad recipiendū signatos voluntarij et leti: ad
inducendū ad nuptias festini. Matth. xxij. a. Ite ad exitus via-
rum: et quoscunq̄ inueneritis vocate ad nuptias. m. In cir-
cūitu throni: ad exequendū eius p̄ceptum. Et quid si vis
scire: audi qd dicit in Esaia. xviij. a. Ite angeli veloces ad gē-
tem conuulsi: mente scilicet et corpore ab amore terrenorum
separatam: et dilaceratam per mltitudinem tribulationum: ad
populum terribilem: demonibus ppter armaturam virtutum:*

gentem expectantem gaudia celoz: et conculcatam sub pedi-
bus malozum. n. Et in circūitu supple. seniorum: id est
p̄latoz ad custodiendum. Esa. lxij. b. Super muros tuos:
id est p̄latos: constitui custodes. Et quare: Quia totū pon-
dus bellī vertitur in ipsos: sicut legitur. j. Reg. vlt. a. de

throni et senioruz et quattuor
animalium: et ceciderūt in cō-
spectu throni in facies suas: et
adorauerunt deum: dicētes:
amen. Benedictio et caritas
et sapientia: et grātiarū actio:
honor: et virtus: et fortitudo
deo nostro in secula seculoz:
amē. Et rñdit vn⁹ d seniorib⁹

faul. o. Et quat-
tuor animalium:
id est p̄dicatoz
ad reuelandum scri-
pturę mysteria: et do-
cendū vtilia: et mun-
dandum labia. Esa.
vj. b. Volauit ad me
vñus de seraphin: et
in manu eius calcu-
lus quem forcipe tu-
lerat de altari: et cō-
stitit os meū: et dixit:
Ecce tetigit hęc la-

bia tua: et auferetur iniquitas tua: et peccatum tuū mundabitur. Vel per circūitum throni intelliguntur homines qui sūt
in ecclesia i ordine minor. Per seniores: illi qui sunt mediij.
Per quattuor animalia illi qui sunt in ordine maior: vt sint
tres hoim hierarchie respōdētes trib⁹ hierarchijs angeloz.
An per hoc pater q̄ ordines angeloz implebūt: de minori-
bus et mediocribus: et de maioribus et de p̄latis et de p̄di-
catoribus. Unde P̄s. Immittet angelus domini in circūi-
tu timentū eum et eripiet eos. Et P̄s. Montes in circūitu
eius: id est ecclesie. p. Et ceciderunt rē. in facies su-
as: humiliando se: et pro signatione fidelū gratias agendo.
Et dicit In facies: vt hoc videant et cognoscant fideles: et
sic gaudeant: et per hoc mutua pax et dilectio conseruetur.

q. Et adorauerunt deum: ipsum exaltando. Et in hoc
notatur comparatio ipsoz ad deum. r. Dicētes: amē:
q̄si verum est qd dicitis. O electi deū laudando et nobis cō-
gratulantes: quia bonū quod habemus attribuius deo.
Hoc enim iustum est: quia omne bonum est a deo. q. Dixe-
runt amē: refertur ad cōfirmationē eozum quę dixerūt ho-
mines qd sequitur ad laudem angeloz dicentium: s. Be-
neditio: exaltatio nostra. t. Et claritas: impassibili-
tas vel illuminatio nostra per gratię collationem. v. Et
sapientia: quam dedit nobis vt sciremus resistere malis.

x. Gratiarū actio: p naturalibus bonis quę prius cō-
tulerat nob dñs. y. Honor: in p̄selezione dei: cui serui-
re et aslare malumus cadentibus ceteris. 3. Virtus: po-
tentia resistendi in actu. a. Et fortitudo: id est cōfirma-
tio i gratia. Hęc omia nos angeli attribui⁹ deo nostro:
et hoc non ad tempus et horam: sed b. In secula secu-
lorum: id est in eternū. Et in hoc notat continuatio laudis
quam exhibēt deo angeli. Esa. lxij. b. Tota die et tota nocte
nō tacebūt: Et ecclesia addit: Laudare nomē dñi. s. liij. c. Et
requiem non habebant: dicētia: Sanctus: sanctus: sanctus
rē. Vel potest dici q̄ agunt gratias angeli de bonis collatis
p̄ciibus suis: id est hominibus. Et tūc exponit sic: s. Be-
neditio: id est dilectio: quę proprie filioz est: et patres fi-
lijs solent benedicere ex dilectione: sicut de isaac legit Bēn.
xxvij. d. et de iacob Bēn. xlix. g. Claritas: cognitio. Sa-
pientia: a sapore: hęc est fructio dei. De sūt tres dotes ani-
mę. x. Gratiarū actio: agilitas: q̄ ex hoc q̄ in instāti po-
terit eē vbiq̄ volēt: marie possūt deo grās agere. y. Ho-
nor: claritas. Virtus: impassibilitas. Et fortitudo: in
sui regimine: hęc est subtilitas. Hęc omia: Deo nostro: at-
tribuius nos angeli. q. d. deum nostrum adoramus et lau-
damus: q̄ nostros cōciues scz homines sic dotauit. Amē.
q. d. bene modo apparet q̄ deus verax est in promissis. c

Et respondit vnus. Sexta pars in qua ostendit iohan-
ni vñ illi venerūt ad tātā glām: vt sic possit ipse illuc ascende-
re et ad idē altos docere. An dicit: Et rñdit vn⁹ de se-
niorib⁹. i. vñ uersitas p̄phetaz et aploz et doctoꝝ meo de
fiderio sanificat. Sile habet Zach. j. b. Rñdit vir qui stabat
inter myrteta

Ps. 33.

Ps. 124.

inter myrteta. Sed potest queri hic: quare modo loquat vn^o de senioribus: cum. s. vj. in apertione sigillorum quattuor animalia loquerent^r: Sol. Per animalia intelligunt sancti fin statum presentem: vbi adhuc sunt in pascuis scripturarum et indigent alimonijs: qd animali cōgruit: per seniores vō sancti fin statum futurū: vbi omnino erit vita immutata. Sap. iij. b. Etas senectutis vita immaculata. Ubi ergo loquit de statu ecclesie presentis: loquebatur vnum de animalibus: vbi vero loquit de statu ecclesie future: loquitur vnus de senioribus. a. Et dixit mihi: id est expositum. b. Hi qui amicti sunt stolis albis: qui sunt et vnde venerunt: q. d. vide in quo statu sunt: quia in gloria magna: et de quo et per quid venerunt: quia de miseria et per tribulationes et flagella. Ab isto ergo queritur: vt postea doceat. Simile Job. x. c. Vultis quē queri? c. Et dixit illi: Domine mi tu scis: qz ego nescio: doce me. d. Et dixit mihi: hi sunt: vere: qui venerunt de magna tribulatione: quia qui nō sunt in tribulatione non sunt vere: sed sunt socii eius qui nō est. Job. xviij. c. Et pater: qd dicit dñs p. Ps. Lū ipso sū i tribulatione. Ergo q nō ē in tribulatione dñs nō est cū eo. Ecce hōs dñs vñ venerūt: qz de mūdo: vbi magna est tribulatio: s. tñ maior erit i purgatorio: et maxima in inferno. Magna autē tribulatio bonorū: qz triplicē habet dimēsiōē: lōgū latū et spissū. Lōgū ē in abrenūciatiōe sui: Et hō habet sursum et deorsū: Sursum q ad hūiliationē spūs: deorsū q ad curā carnis. Ro. xij. d. Et curā carnis ne fecerit i desiderijs. Itē latū est in abrenūciatiōe mūdi: et hō habet dexterā pspicitatis: et sinistrā aduersitatis: vt p vtrūqz hō ēqñimif. pcedat. Itē spissus ē in abrenūciatiōe amicorū: et hō habet añ pntes. s. et retro filios et nepotes. e. Et lauerūt: in baptismo vel in penitētia. f. Stolas suas: corpora. s. et aias. Hoc dicit q ad eos q sine martyrio gliaz adepti sūt. g. Et dealbauerūt. Cōtra. Immo ru beas fecerūt. Sol. Hoc dicit qz sanguis maxime decoct^r: sit lac in māmilla matris: sic sūguis christi qz maxime fuit decoctus igne passionis lac potest dici. Cant. v. a. Comedi fauim cum melle meo: bibi vinum meum cum lacte meo. h. Et dealbauerunt: per bonam operationem: dicit Glo. b. In sanguine agni: id est i fide sanguinis christi: et hoc vel actu quo ad adultos: vel habitu quo ad paruulos. Ben. xlix. b. Lauabit in vino stolam: et in sanguine vultū pallium suum. Vel hoc quod dicit: Lauēst stolas suas: intelligit quo ad oēs: s. qd dicit: Et dealbauerunt. s. et martyres. Quia autem est christus. Deut. xxxij. b. Et sanguinē vultū biberēt meracissimū. Cant. j. d. Borrus cypri dilectus meus mihi. i. Ideo sunt ante thronū dei: id est cum angelis quibus parificabunt p diuersis meritis. Vultū em̄ sanctorū equalis erunt meriti cum multis angelorū. k. Et seruiunt ei: id est deo per laudis cōcantationem. l. Die ac nocte: id est continue sicut angeli. s. iij. c. Die ac nocte dicentia: Sanctus sanctus sanctus. Et hoc ē verū: quia Danh. xxiij. c. Non nubent neqz nubent: sed sunt sicut angeli dei. m. In templo eius: pñū material: vel ecclesia militanti: vel spiritali: id est in cōscientia. j. Cor. iij. d. Templū dei sanctum est qd estis vos: vñ celesti. s. in paradiso: vel in ecclesia triumphanti. Vel Die ac nocte. Hoc dicit quia in celo siue in paradiso ita erit dies q non erit ibi nox. j. xxi. g. Nox em̄ nō erit illuc. Item in inferno ita erit nox q nō dies. j. Reg. iij. b. Et impij in tenebris contitescunt. q. d. qd erunt boni in gloria in celo: tam diu erunt mali in pena in inferno. Et hoc dicit: quia maior erit gloria bonorū ex eo q videbūt penas malorū. n. Et q sedit in throno: et o. Habitat sup illos: et protegit et gubernat: et bonum quod ipse multiplicat eis participat. p. Nō esurient. hic excludit a

sanctis oēm miseriā et interiorē et exteriorē. Interiorē cū dicit: Nō esurient. Exteriorē cū dicit: Neqz cadet. Continuatō. q. d. qz ex magna tribulatione venerunt. Nō esurient neqz sitient ampli^o: vñuo pane satiati. Job. vi. e. Ego sum panis viu^o: Et fōte vitę potari. Job. iij. b. Aqua quā ego da

seruiunt ei diē ac nocte in tēplo eius: et qui sedit in throno et habitat sup illos. Nō esurient neqz sitient ampli^o: neqz cadet super illos sol: neqz vllus estus: qm̄ agnus qui in medio throni est reget illos: et deducet eos ad vitę fontes aquarū.

esuriē: neqz sitiet: q nec cibo nec potu indigebūt: ad qd q dicitur Esa. lxxv. b. Serui mei comedēt et vos mali. s. esuriens: serui mei bibēt et vos sitietis: Itē ptra. Eccl. xxiij. c. Qui edunt me: adhuc esuriēt: et q bibūt me: adhuc sitient. Sol. Verū est q nec cibo indigebūt nec potu: vñ ablata ab eis indigētia remanebit potētia. Vñ Aug^o. Egēstas nō potestas comedēdi illis corpib^o auferet. Nec intelligit in Esaia de refectiōe corporali cibo: sed de spūali: s. de vñsiōe dei qua plenissime reficiēt sancti: vt sp desiderēt refici. Et in hoc nō defect^r notat: s. fastidiū tollit: et sic intelligit illud xxiij. Eccl. Qui edūt me. Et q dicit hic: Nō esuriēt. vñ est corporaliter vel etiā spūaliter: s. tūc intelligēdi est de defectu et nō de desiderio reficiēdi. In fa me em̄ sūt duo: defect^r q oīno excludet ibi: et desiderii qd remanebit: qz sp reficiēt sancti: et semp desiderabūt refici. Vñ il lud: Frustratur nec fastidiūt quo frui mag^o sūt. j. Pet. j. c. In quē angeli desiderāt pspicere. q. Neqz cadet. hic excludit omnē miseriā exteriorē. Neqz cadet: in q excludit lesio. r. Sol: id ē maior tribulatio. Cant. j. b. Decolorauit me sol. i. tribulatio. s. Neqz vll^o est^r. i. minor tribulatio. Et bñ per estū minor tribulatio: qz est effect^r ē solis: et causa maior ē defectu. Esa. iij. b. Tabernaculū erit i vmbra culū diei ab estu: et absconditōe a turbine et a pluuiā. Vñ dicit: nec tpsal nec etern^o. Vñ ē tūc. Et qre b: Qm̄ agn^o rē. In b qd dicit. s. Nō esuriēt rē. notat q nō habebim^o tūc corp^o aiale: s. spūale. Vñ p naturā spūalitatis itelligunt dotes corpis. Per hō q dicit: Qm̄ agn^o itelligūt dotes aie. r. Qm̄ agn^o i medio throni ē: id ē ecclie vñ angelorū. vñ reget illos: illūinās rationē plenitudine cognitionis: vt sic oēs sint reges et facer dotes: ecce dos rōnabūlis. Et deducet eos ad vitę fontes aquarū. Loquit p metaphorā ouitū et pastoris: qsi potabit eos in fontibus saluatoris cū gaudio: vbi plus desiderabūt potari: Ecce dos pcupiscibilis: qz fons q scitur esse bonus ad potandū: magis excitat desiderii. Ps. Et torrēte voluptatis tuę potabis eos. Vel Reget illos: in via: et sic tandem deducet eos ad fontes aqrū: vitę in pñā. Eccl. xlvij. a. Ecce aqz redūdantes a latere dextro. Latus dextrū est celestis patria: sicut latus sinistrum pñsē vita. Cant. ij. b. Lēua eius sub capite meo: et dextera illius amplexabit me in futuro. Et dicit ibi Eccl. xlvij. a. q mēsus ē mille cubitos: et traduxit me per aquā vsqz ad talos: rursumqz mēsus est mille: et traduxit me per aquā vsqz ad gēua: rursumqz mēsus est mille: et traduxit me vsqz ad renes: et mēsus est mille torrentem quē non potui pertransire: quoniam intumuerant aqz profundę torrentis qui non potest transuadari. Tres millenarij pñmi significant tria gaudia bonorum que mensurata sunt et finita: et a sanctis poterunt aliquatenus estimari: gaudium scilicet de stola corporis: gaudium de stola anime: et gaudium de angelica societate: sed quartus millenarius vbi mensuratur torrens qui non potest transuadari est gaudium de iocundissima vñsiōe dei: qd est quārum ad nos mensuratum erit: tamē om nē sensū hūanū excedet vt cōphensū: qsi nō possit cōprehēdi. Vñ etiā in subilō pñpēt et laudē vocalē: vt Cassiod. sup Ps. Et ppter hoc dicitur

Ps. 9.

Ps. 35.

Et ppter hoc dicit Barth. xxv. b. Intra in gaudiū: Non dicitur gaudiū intret in te. Dixi autē q̄ mensuratū erit illū gaudiū: q̄ fm̄ capacitatē nostrā p̄cipabim⁹ ip̄m. Tāta autē erit capacitas: quāta et charitas: q̄ Prouer. xviij. c. Donū hoīs dilatat viā ei⁹. Hęc est charitas q̄ ducit in cglū. j. Cor. xij. d. Adhuc excellentiorē viā vobis demonstro. Et statim subdit de charitate. Vel tres mille: narij qui mensurantur et possunt transiri sunt tres sensus scripture: historicus/allegoricus et tropologic⁹ vel moralis: quatuor x̄o qui non potest transuadari est sensus anagogicus qui est de celestibus secretis que non possunt in hac vita sciri. Hoc totum: Non esurient etc. sumptum est de Esaiā. xlix. c. Nō esurient neq̄ sitient et non pcutiet eos fletus et sol: quia miserator eorū reget eos: et ad fontes aquarū potabit eos. **a** Et absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorū. q. d. omnē doloris causam amouebit ab eis. Esai. lxxv. c. Nō audiet vltra in eo vox fletus et vox clamoris. Et ibidē. xxv. c. Auferet deus omnē lachrymā ab oculis eorū: Et i d̄ norať dos irascibilis: cui dabit pallium laudis pro spiritu m̄gros: sicut dicitur Esaiē. lxi. a.

b Et cum aperuisset sigillum septimū. Octaua pars hui⁹ capituli et septia ps̄ visionis scōe: vbi ostēdit septimū sigillū apertio. In fine igit hui⁹ visionis agit de his q̄ ptingent in fine temporis. Hęc ergo determinatur status futurus post mortem antichristi: vbi dabit pax ecclesie: quę tamen parum durabit. Apertio itaq̄ huius sigilli est manifestatio eorū q̄ de illo tēpore in scriptura clausa sūt et signata. Dicit ḡ: **b** Et cū aperuisset sigillū septimū: id ē septurā loq̄ntē de tpe qd̄ erit post tps̄ antichristi q̄ ē vltim⁹ stat⁹ ecclesie manifestasset. **c** Factū est silentiū in celo: id est in ecclesia pax et tranquillitas. Tūc enī libere et sine obstaculo sancti p̄dicabūt et annuntiabūt veritatē et fidem: nec aliquis eos impugnabit vel affliget. **d** Quasi media hora. Hoc dicit: quia parū durabit illa pax: sed statim veniet iudiciū. Et notandū q̄ nō solū: erit pax bonus qui libere p̄dicabunt verbū dei: imo etiā malis sc̄z ministris antichristi: qui dū credent se in p̄speritate tēporali victi: ros et obstinati in malicia nō puerent multū. Hierē. xlvij. b. Requieuit moab in secibus suis: nō est transfusus de vase malicie in vas glorię: quia post mortē antichristi dabunt quadragintaduō dies qui tribauerūt in p̄secutiōe antichristi vt p̄niteat. Sed ministri antichristi dicent: Licet p̄nceps noster sit mortuus: tamen pacē et securitatē habem⁹: et ducēt vxores celebrantes conuiuia. Sed cum dixerint: pax et securitas: tūc rep̄nt⁹ eis sup̄ueniet interit⁹ sicut dolor i vtero habet: et nō effugiet: sicut dicit Ap̄ls. j. Thessal. v. a. Quātū x̄o spatium sit in illos q̄dragintaduō dies: et finē mundi nō scit: fm̄ illud Bar. xxiij. c. Diē illā nō scit nisi sol⁹ p̄r. **Expo. Ca. VIII**

Et vidi septē angelos etc. Tertia visio est hęc i q̄ agit de septē angelis: id ē de p̄dicatorib⁹ vniuersis q̄ tubis canūt: id ē in suis p̄dicatiōibus et turbines persecutionū et retributiones annūciant p̄m̄toz. Incipit autē ab exordio renascētis ecclesie: et vsq̄ ad finē p̄ducit. Hęc itaq̄ ostēdit quōd isti angeli in quolibet statu ecclesie sp̄am p̄solabunt. Et sic patet q̄ recte sequat hęc visio ad p̄cedentē: quia post reuelationē mysterioz vbi status ecclesie aperiunt in p̄cedenti sc̄z visione: recte sequit p̄solatio omnīū fidelīū in quolibet statu ecclesie positoz: et hoc fit in hac visione. Hęc visio p̄tinet quatuor capitula. sc̄ octauū/nonū/decimū et vndecimū. Diuiditur autē hęc visio in duas ptes. In p̄ma agit generaliter de his septē angelis: ponens quēdā cōmunia toti visioni. In secūda agit specialiter et singulariter de vnoquoq̄ angelo/ibi: **Et p̄mus angelus tuba cecinit. j. codē. b.** Et fm̄ hoc habet etiā hoc capitulū duas ptes. In p̄ma autē sic p̄cedit: quia p̄mo ostēdit iohāni reuelatio generalis d̄ septē angelis et d̄ schemeate eorū vel ornatu. Secūdo declarat eidem materia p̄dicatiōis/ibi: **Et alius angelus venit etc.** Tercio ostenditur ei generalis p̄paratio septem angeloz/ibi: **Et septē an-**

geli. Dicit ergo: **c** Et vidi septem angelos: id est vniuersos p̄dicatores ecclesie qui dicunt septem: quia septem virtutes eradicant et septem virtutes plantant et septem opera misericordie que ad mores pertinent edificat. Hierē. j. b. Et euellas et destruas et disperdes et dissipēs. Hęc quo ad virtutē septē: quozū quodlibet quatuor modis committitur: scilicet delectatione/p̄sensu/opere et consuetudine: ppter quod dixit quatuor verba. Et sequitur: Et edificēs i moribus ad quos pertinent maxime septem opera misericordie. Et plantēs septem virtutes: tres scilicet theologicas: que sūt fides/spes/charitas. De quibus. j. Cor. xij. d. Hunc autem manent fides/spes/charitas. Item Barth. j. a. Abraam genuit isaac: isaac autem genuit etc. Glo. id est fides spem: spes charitatem. Et quatuor cardinales que sunt prudētia/tempe-

rātia/fortitudo et iusticia. De q̄b⁹ Sap. viij. b. Sobrietatē enī et prudentiā docet: scilicet sapiētia: et iusticia et virtutē: q̄bus nihil vtilius est in vtra hominibus. Vel dicitur septem: quia septē donis spiritus sancti sūt fūdati. Vel q̄ fidē trinitatē p̄dicant p̄ quatuor partes mundi. Vel q̄ in omī statu ecclesie erūt p̄dicatores ecclesiam consolantes ostendendo p̄m̄ia bonoz et damnationē maloz. Vocat autem eos angelos: quia ipsi missi sunt vt seruiant: non vt eis seruiatur: quia ab illo mittunt q̄ venit ministrare et non ministrari: Barth. xx. d. Quicūq̄ voluerit inter vos maior esse: erit vester seruus: sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare: et dare animā suā redemptionē pro multis. Item missi sunt vt seruiant: quia de rege syrie: id est de superbia non habetur victoria nisi per humilitatē. Uti. iij. Reg. xx. b. Certe vidisti oēm mltitudinē hanc nī miā: ecce ego tradā eā in manū tuā hodie: vt scias q̄ ego sum domin⁹. Et ait achab: Per quē? Dixitq̄ ei: Per pedissequos p̄ncipū prouinciāz. Pedissequi sunt qui dominū pedites sequuntur. **f** Stantes: id est laborantes/non sedentes vel ociosos. Ioh. xv. c. Posui vos vt eatis et fructū afferatis mihi: scilicet de laboribus vestris: et fructus vester maneat apud me in deposito donec reddam ipsum vobis cum fenore. ij. Timoth. j. c. Scio cui credidi et certus sum: quia potens est depositum meum seruare in illum diem. Act. xij. a. Separate mihi barnabam et paulū in opus: non dicit quiescēt. Vel Stantes ad litteram: quando p̄dicat turbis laicorum. Unde dominus p̄dicans turbis stabat. Luc. vi. c. Descendens iesus de mōte/stitit in loco campestri: Religiosis x̄o sedēdo potest et debet p̄dicari. Unde p̄dicans discipulis siue turbis dominus sedet. Barth. v. a. Videns iesus turbas ascendit i mōtem: et cum sedisset/ accesserunt ad eum discipuli eius: nec fuerūt ibi nisi discipuli. Qd̄ patet per hoc quod dicit Lucas. vi. c. Vocauit ad se q̄s voluit et statim non nominat ibi nisi duodecim apostolos. **g** In conspectu dei: actiue. sc̄ vt dominū conspiciant et alios conspiciere faciāt. In p̄mo pura intentio p̄dicatoz: In secundo finis p̄dicatiōis notatur. In tentio enim p̄dicatoz debet esse pure ad deum: non ad alios q̄ lucrū vel emolimētū. In finis vt hoīes in sua p̄dicatiōe p̄uersi possint videre deū: Luc. j. b. Conuerter corda patz in filios et parare domino plebem perfectam. Vel In conspectu dei passiue: quia scilicet quicquid dicunt vel quacūq̄ intentione p̄dicatores ipsi cōspiciunt et a deo et ab angelis. Ps̄. 134. 49.

Holocausta autē tua: id est p̄dicatio tua tota deo iēnia in cōspectu meo sunt semper. Et hoc nunq̄ debent obliuioni tradere p̄dicatores: quia quando ipsi stant ad p̄dicandū et a deo sedulo conspiciunt et ab angelis diligenter auscultant. Cant. viij. d. Qui habitas i hortis amici auscultant te: fac me audire vocem tuam. Verba sunt domini ad p̄dicatōrē. Tunc autē dominus vocem audit corporis: cum ad ip̄m clamat interius deuotio cordis. **b** Et date sunt illis septem tube: id est officium p̄dicatiōis. Et bene dicit dare: quia Ro. x. c. Quōd p̄dicabūt nisi mittat: Hęc sūt septē tube q̄p̄ vsus est i tubileo: sicut legit Josue. vj. b. i. in q̄b⁹ ipetrat p̄ciōz remissio. *** Hęc sunt tube**

Sunt tubæ quibus dantur corruunt muri hiericho: id est ois mundi munitio. Et officium predicationis septem tubis designatur eadem ratione qua predicationes septem vocantur: ut prius dictum est. Quia septem munitioes mundi quod per hiericho significantur per predicationem destruitur et corruunt: Quæ sunt: Amoris, pavoris, timoris, amoris, mūdā? / abūditatē scilicet tpa-
lis: Tertius est amor: ambitiosus hono-
ris: Quarta ignorātia: Quinta pſuetu-
do pua. Sexta icertitudo: vtrū. f. meli-
ſit ei eē i ſeculo q̄ i religione: et q̄rit et vel
let revelationē habere: nec dabit ei nisi

Luc. 11. b
Ioh. 2. 2

signū ionę: Jonas fuit i vtre ceti: et h̄ dispositioe dñi. Tenta-
ceti ē religio: et dñs cui? figura erat ionas in sepulchro iacuit:
sepulchrum autē est religio. Septima est pſumptio: dicit em̄
ei diabolus: Velius est tibi aliquid boni facere q̄ nihil: tu
nihil faceres in religione: et mentitur ei. Hi sunt septem funes
quibz sanſon dirupit: ac si soluerent ad ardorez ignis. Iudic.
xv. b. Ex his igitur colligitur q̄ predicator nihil debet habere i se:
q̄d sit munitio mundi: alioquin posset ei dici illud Luc. iij. d.
Vedice cura teipm: q̄ qui hiericho edificat in se: quōd in alijs
potest destruere: Josue. vi. d. In tēpore illo imp̄cat? ē ioseph
dicens: Valedic? vir corā dño q̄ suscitauerit et edificauerit
ciuitatē hiericho. In primogenito suo fundamēta illi iaciat: et
in nouissimo liberoz portas eius ponat. Sequitur: a. **Et ali-**
us angelus. Secūda pars p̄mę partis: vbi determinat ge-
neralis materia predicationis: in quidam dicunt q̄ hic agit de
oratione quę est necessaria predicatori. Unde dicit d̄ quibz dā i
ps. Quertisti adiutoriu gladij eius. Gladius est predicatione
ius adiutoriu est oratio: Sz Glo. torum hoc legunt de christo
qui est materia predicationis. Sed ex hoc videt q̄ hec pars de-
beret pcedere p̄mā: Ipe em̄ est scilicet christus qui predicores ele-
git. Sol. Christus pcedit in q̄tū causa: sed sequit in q̄tū mate-
ria: et sic agit hic. Diuidit autem hec pars: quia octo dicitur
hic de christo. Primo eius incarnatio: ibi: Venit et. Secun-
do p̄mpta obedientia: ibi: Et stetit. Tertio imunitas ab oi
peccato: ibi: Habens thuribulū. Quarto ostendit q̄ hec
omnia fuerunt in lege pfigurata: ibi: Et data sunt. Quinto
ostendit q̄ ipe christus impleuit legem: ibi: Et ascendit fu-
mus et. Sexto pparatio ei? ad passionē: ibi: Et accepit.
Septimo ipsa passio: ibi: Et impleuit illud. Octauo osten-
dunt iohanni signa per quę probatur deus esse: ibi: Et facta
sunt tonitrua et. Dicit ergo: **Et alius angelus:** chris-
tū scilicet. Esa. lx. b. Magni consilij angelus. Proverb. xxv. b.
Aqua frigida anīme sitienti: et nūcius bonus de terra longin-
qua. Vnde dicitur: q̄ dicitur nūci? siue angelus: q̄ patre nūcia-
uit mundo. Ioh. j. b. Unigenitus qui est in sinu patris: ipe no-
bis enarrauit illuz. Item quia ad iudeos saluandos missus ē.
Matth. xv. c. Non sum missus nisi ad oues quę perierāt do-
mus israel. Et bene dicitur christus alius: et non alter: quia in
effectu iusticię quodammodo vniuocat deus et homo: sed in na-
tura sunt diuersi: quia iste creator: ille creatura. Et etiā bene dī-
cit alius: quia a cūctis alijs predicatoribz us et gratia sanctitatē et
potentia virtutis et excellentia dignitatis remotus. b. **Ve-**
nit: qñ carnē sibi vniuit. Ps. Tūc dixi: ecce venio. q. **Et ste-**
tit: par? imolari: ecce obediētē promptitudo d. Ante alta-
re: id est aū crucē: desiderans implere mysteriū redēptionis nrę:
Luc. xxi. b. Desiderio desiderant hoc pascha mānūcare vobi
scū. Itē christ? fm Glo. h̄ dī altare. De q̄ Esa. xix. c. In die
illa erit altare dñi i medio frę egypti: id est i medio duoz larro-
nū suspensus: et titulus dñi iuxta terminū ei?. Quia super ca-
put eius imposuerūt causam ipsius scriptam: Vnde dicit iohannes na-
tū rex iudeozū Matth. xxv. e. Vel hoc dicit: quia titu-
lus sue passionis non tā scriptus q̄ sculptus fuit in pelle p̄prij
corporis. Unde adhuc habet cicatrices vulnez: quas deo offi-
dit ad nostrū auriū. Zach. xij. c. Quid sunt plagę istę in me-
dio manū tuarū: Et dicit: Vnde plagatus sum in domo eozū
qui diligebant me. Scdm hoc sic exponit ista: c. **Stetit an-**
te altare: id est fuit in diuinitate verus deus: id est dei filius
priusq̄ esset altare: id est humanatus. Item fides dicit altare:
Ps. 50. Ps. Imponet sup altare tuū vitulos. Et fides dicit altare:

Ps. 39.

Ps. 50.

quia nulla operatio valet nisi in fide ecclesię. Unde super illud
Job. xxiij. a. Auro loc? est in quo cōstat: Greg? dicit de be-
reticis. Passiones sustinere possunt: sed martyres non sunt:
et hoc quia in fide ecclesię nō sunt. Unde Deut. xij. a. Prece-
pit dñs vt solum in loco quē eligeret ipe offerrent iudei. Item
cor iusti dicit altare holocaustoz: quā-
do in eo securi timoris bestiales moras
a carne procedentes immolat et proce-
dere nō pmitit. De hoc Exod. xxv. j.
a. Facies et altare. f. holocaustoz. Itē
cor iusti dicitur altare thymiamati: quā-

do in eo sancta meditatio: et sanctum desiderium igne cha-
ritatis accenditur. De hoc Exo. xxx. a. Facies quoq̄ altare
ad adolendum thymiamata. Item altare potest dici ecclesia aū
quam christus stat ipse protegendo. Matth. vi. d. Vobis
scum sum vsq̄ ad cōsumationē scul. Gen. xv. a. Vbi time-
re ego protector tuus sū: et merces tua magna nimis. De hoc
altari Esa. lx. b. Offeret omēs. f. christiani post baptisū sup
placabili altari meo: et domū maiestatis meę glorificabo. De-
inde ostendit q̄ sicut parat? erat immolari pro nobis: sic et po-
tens: quia homo sicut nos habens corpus subiectum infirmi-
tatibus. Unde dicit: **Et habēs thuribulū aureū:** qd fuit
corpus eius p̄prium. Et bene thuribulum: quia apertum su-
perius: inferius clausum: hoc est q̄ corpus eius non opere in-
feriori: humano scilicet vel terreno fuit formatū: sed superiori
et diuino: quia opere spiritus sancti. Luc. j. d. Spiritus sanctus
superueniet in te et. Et bene christus dicitur thuribulū: in quo
thus: id est orationes sanctorū concremant: et efficacā habet
vt fumus ascendat in conspectu dei patris. Sancti enim ante
aduentum christi thus habebant: quia orationes: sed non thu-
ribulū in quo cremarent: id est fieret efficaces: quia generā hu-
mani redemptionē nullatenus poterāt mereri vel se eripere de
limbo inferni: et ideo thus eozum remanebat integrū: non com-
bustum: et sic fumus non veniebat nec ascendebat ante deum.
Hoc fuit aureum ppter immunitatē peccati: vnde habuit ful-
gorem innocentie vniuersalis. Eccl. l. b. Quasi vas auri soli-
dū ornātū omni lapide p̄cioso: id est plenū omni virtute: et ideo
p̄ciosum: immo p̄ciosissimū: quia nihil habuit omīno d̄ viliza-
te peccati. Hoc est thuribulū qd fecit salomon ex auro purissi-
mo. iij. Reg. v. g. Aurum em̄ fuit purum in natura p̄ma ho-
minis bene instituta: Sed hanc puritatē amisit: qd deplorat
hieremias Thren. iij. a. Filij sū ielytri: id est eua et adā amicti
auro p̄mo: quō reputati sunt in vasa testea. Sz aurū purū fuit
in natura angelica: et tamen obscuratum est in multis: qui ceci-
derūt a fulgore suo: deplorat h̄ hieremias Thren. iij. a. dicit:
Quomodo obscuratū est aurum: mutatus est color optimus:
dispersi sunt lapides sanctuarij: id est angeli peccātes a cōlo ex-
puli. Sed purissimū fuit aurum in christo. Proverb. xxv. a.
Aufer rubiginem de argento: id est de beata maria omnem et
fomitē et originalis peccati contaminationem: saltem q̄tū ad
illam portionem carnis virginis vnde formatum fuit corpus
christi: quę prius fuit omnino depurata opere spiritus sancti.
Et quid sequit in Proverb. Hoc egredietur vas purissimū:
id est christus. Domines itaq̄ et peccauerunt et peccant et pec-
care possunt: angeli confirmati nec peccauerunt nec peccant:
nec peccare possunt ex natura sua: mali et peccauerunt et pec-
cant et peccare possunt: sed christus nec peccat nec peccare po-
tuit: nec peccauit: et ideo purissimus fuit: Hoc x̄o a gratia ha-
buit et nō a natura quam assumpsit. Vbi quo ad naturam pau-
lominus ab angelis minoratus est: sed quo ad gratiam maior
omnibz est. f. **In manu sua.** Hoc dicitur: quia qñ voluit
natus est: et quando voluit passus est et mor: tuus. Hoc etiā dī-
citur: quia anima eius beata non habuit rebellionem vel pu-
gnā ad corpus. Non enim habuit fomitem qui in nobis est
causa huius rebellionis: de qua Gal. v. c. Caro concupiscit ad-
uersus spiritū et. Ps. Aia mea i manibz meis semp. Hoc fuit
significatū i arca noe in q̄ oia aialia fuerūt pacata. i. oēs mor-
in christo. Vel fm Glo. Habēs thuribulū: id est aplos q̄ sūt
vas ignis spūs sancti. Thren. j. e. De excelso misit ignē in ossi-
bus meis: id est i aplis: dicit ecclesia: et per illos erudit me.
Et data sunt ei

Deb. 1. b

Ps. 11.

Et data sunt ei. Quarta posuit quartum quod hic dicit de christo ubi ostendit quod hec oia fuerunt de christo in lege prefigurata: ubi dicit: **Et data sunt ei.** i. a sanctis patribus veteris legis oblata. **Incensa multa.** i. sacrificia legis in quibus ipse figurabatur. Et dicit: **Multa:** quia illis qui comederant coram domino filii israel: non figurabatur dominus christus: sed in illis que rite offerrebantur: et maxime in holocaustis: quia oia credebantur et nihil cedebat in visu sacerdotis vel offerretur. **Et daret:** seipsum quod est veritas sub legalibus hostiis celata: hostia per quam oia hostia legis et sacrificia habet efficaciam. Et dicit: **Daret:** quia **Et daret:** quia ipse voluit. Daret inquam. **De orationibus.** i. pro omnibus non cogentibus ipsius sed implendis: ut sic prepositio notet causam finale non efficientem. Et melius dicitur de quibus si dicitur: pro omnibus: quia in hoc innuit quod multa obtinuerunt ab ipso patre veteris testamenti ante quod ipse incarnaretur: unde non omnes orationes eorum implevit in sua incarnatione vel passione: quia multas iam impleverat: sed illas solum de generis humani redemptione. Et hoc dicitur hec prepositio dei: quod est partitiva. **Et daret:** oim. hoc dicitur: quia hec fuit communis petitio omnium sanctorum ut generis humani redimeretur: et non ois oratio oim. **Sup altare.** i. supra crucem in qua oblat est. **Aureus:** quia ex charitate passus est. **Idere.** xxxi. a. Charitate perpetua dilexit te: ideo attraxit te miserans. In cruce sua dominus nos attraxit: quia omnem vim naturalem attrahere debet habuit. Tria enim naturaliter attrahunt: Vacuus quod est causa attractionis: ut in qua ipse fuit vacuus per humilitatem. **Phil.** ii. a. Humilitavit semetipsum factus obediens etc. Tere calidum est causa attractionis efficiens: et ipse calidus fuit per charitatem quam erga nos habuit. **Joh.** xv. b. Maiorem charitatem nemo habet quam ut animam suam ponat pro amicis suis. Tere simile attrahit per causam finale: et ipse ideo passus est ut sui imaginis conformes nos faceret et gaudij participes. **Roma.** vii. f. **Mā** quos preceperat et predestinavit conformes fieri imaginis filii sui. Propter hoc dicit **Joh.** xii. e. Ego si exaltatus fuero a terra oia traham ad me ipsum. Qui ergo non trahit non est. **De est ante thronum dei:** quia ita deus pater disposuerat. **Ante thronum dei:** ubi in conspectu dei. i. in beneplacito dei. Et ex hoc est quod crucem erigit in ecclesia ubi ibi legatur sanctorum et sanctorum a mortuis periti in eius conspectu: sicut filii israel sanabantur ad aspectum serpentis enei in palo erecti: **Numeri.** xxi. c. Est consensus huius tori lre. **Et data sunt ei etc.** i. ipse factus homo ab omni peccato immunis et sacrificia legis implevit: hoc est: data sunt ei incensa et sanctorum orationes de redemptione generis humani efficaces fecit. Et hoc est: **Et daret etc.** Et hoc quando super crucem se obtulit deo patri: Et hoc est: **Sup altare etc.** Vel alio modo secundum **Blo.** ubi per thuribulum intelligantur sancti quos christus habet in manu sua: a quibus exeunt orationes quas vocat. **Blo.** incensa: et offerunt christo. **Et daret.** i. ut representet eas ipse secundum quod homo transierat quod est super ipsum hominem: ratione cuius. i. humanitatis ipse dicit altare: quod est in beneplacito dei. **Dar.** ii. d. **Hic est filius meus dilectus** in quo mihi complacui. Et dicit: **De orationibus.** et non orationes: quia non omnes representat filius patris: quia non semper petit utile sibi: sicut paulus stimulum pergit a se amoveri. **i.** **Cor.** xii. c. Sed illas solas representat quas ipse exaudiat. **Et ascendit.** hoc est quod dicitur hic de christo et est predicandum de eo: quia ipse legem implevit. **Fumus iste** est adimpletio legalium sacrificiorum in christo: quod fuit verum sacrificium. **Unde dicit:** **Et ascendit.** quod d. et quia data sunt illi incensa: id est legis sacrificia. **Sum.** i. dico procedens de orationibus sanctorum: id est sanctis desiderantibus et legem impleri et genus humanum redimi. propter quod orabant: **Hic inquam** fumus ascendat per manifestationem. **De manu angeli:** id est de operatione et conversatione christi: existens semper. **Coram deo:** id est semper divinitatem contemplantis facie ad faciem. Ipse enim etsi viator erat: simul nihilominus erat et verus comprehensor. Est ergo sensus. **Christus deus et homo** satisfecit desiderio antiquorum

patrum: quia ipse et genus humanum redemit et legem implevit: **Matth.** v. b. Nolite putare quoniam veni solvere legem sed adimplere. Vel secundum **Blo.** quod exponit ex superfluo vel ex abundanti: sic. **Sum.** id est compunctio vel devotio. **Incensa:** id est eorum que sunt interiorius incensa.

Forum de orationibus sancto rum de manu angeli coram deo. **Et accepit angelus thuribulum aureum et implevit illud de igne altaris: et misit in terram: Et facta**

Coram deo: id est meditationum: secundum quod dicit **Ps.** **Dei.** **Ps.** 18. **tatio cordis mei in conspectu tuo semper.** Idem: **In me** **Ps.** 38. **itatione mea exarsit ignis.** Incensum dico: **De orationibus:** id est

per orationes. **Sanctorum** qui sunt quasi flammae incendentes meditationem cordis. **Hic inquam** fumus **Ascendit:** coram deo patri: representat est deo patri. Sed unde ascendit: **De manu angeli.** i. de christo iam existente **coram deo.** Ipse enim christus quasi in manu sua sanctorum orationes recipit et eas offert deo patri ostendens ei quotidie redemptionem humani generis per cicatrices vulnerum quas ipse retinuit. **Unde** **Elia.** xlii. d. **Ecce in manibus meis descripsi te.** Et hoc quod dicitur. **Joh.** ii. a. **Si quis peccaverit aduocatum habemus** apud patrem iesum christum iustum: et ipse est spiritatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum: sed etiam pro totius mundi. Et sic hec determinatio **coram deo:** consistit cum tribus. Et cum hac dictione **ascendit:** et cum hac dictione **incensum:** et cum hac de manu angeli. Est ergo sensus: per orationes sanctorum incenditur mens interior: ex qua incensione ascendit fumus devotionis qui a christo homine representat deo patri: et hec incensio pervenit ex inspiratione dei: quasi in corde sufflantis per folles orationis. Et hec inspiratio dei est illa vox que commouet super liminaria domus: id est rationem: ut sic domus impleatur fumo devotionis. **Elia.** vi. b. Et commota sunt superliminaria caridini a voce clamantis et domus impleta est fumo. **Et accepit angelus.** hoc est sextum quod de christo dicitur: quia se ad passionem preparavit: quia lege impleta voluit imponere finem legi. **Unde dicit:** **Et accepit angelus thuribulum:** id est christus se exposuit et paravit passioni: quando scilicet in hierusalem sciens quod ibi traderent eum morti. **Matth.** xx. c. **Ecce ascendimus hierosolimam et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et condemnabit eum morte.** Sed cum prius haberet thuribulum in manu: quomodo hic dicitur quod ipsum accepit: **Sol.** Prius habebat per immunitatem peccati: sed accepit quando se exposuit ad hoc veniens in hierusalem ut traderetur iudeis: et tandem ad usum perduxit quando in manus satellitum se dedit. **Joh.** xvii. a. **Iesus autem sciens omnia que ventura erant super eum processit et dixit ad eos:** que queritis? **Responderunt ei.** **Iesum nazarenum.** Dicit eis: **Ego sum.** **Et implevit illud de igne altaris.** hoc est septimum: quia de christo dicitur hic. **Ipse.** i. passio cuius pro nobis dedit: ubi in omnibus membris passus est et doloribus repletus. **Joh.** x. c. **Saturatus:** id est plenus afflictione et miseria. Et hoc totum fecit ex vehementi ardore charitatis que per ignem altaris notatur quam erga nos habuit. **Et misit in terram:** corpus. i. proprium mitti et deponi voluit in sepulchro. **Matth.** x. c. **In die illa.** i. pasceve radix iesse qui stat in signum populorum ipsum gentes deprecabuntur et erit sepulchrum eius gloriosum. **Aliter totum secundum** **Blo.** **Et accepit apostolos ad explendum officium.** **Misit:** quod prius. i. in manu habebat ad illuminandum et docendum. **Et implevit eos:** id est apostolos. **De igne altaris:** id est de spiritu sancto qui a filio sicut a patre procedit. **Unde ignis altaris dicitur:** id est christus. **Joh.** i. b. **De plenitudine eius omnes nos accepimus.** **Et misit eos in terram:** id est in ecclesiam predicare et testificari. **Act.** i. a. **Eratis mihi testes in hierusalem et in omni iudea et samaria et usque ad ultimum terrę.** **Et facta sunt tonitrua.** hoc est octavum quod dicitur de christo: ubi enim ostendit signa per quod probat esse deus. i. miracula que ipse fecit vel que in eius nomine fecerunt apostoli. Dicit ergo: **Et facta sunt tonitrua:** in eius passione: et tunc ignis verus.

Wntus verus extinctus est in nube: id est christus mortuus est in cruce. Et tunc igne extincto facte sunt tenebre ab hora sexta usque ad horam nonam super universam terram generaliter. Et b pater per b qd dionysius vidit illas tenebras in grecia. a **Et voces:** qm angelus apparuit pforas eum: Luc. xxi. c. **Et qm vox de celo dicit:**

C Et clarificavi et ite / rum clarificabo Joh. xii. a. b **Et fulgura:** in die pteco / stes. Act. ii. a. fa / ctus est repete d celo sonus adveniens spūs vebementis et reple / vit toram domū ubi erāt sedētes. **Vel:** a **Voces:** quas au / dierunt iudei in aere post ascensionē dñi: qm dicebāt angeli re / cadam ab his sedibus: vt dicit iosephus. b **Et fulgura:** qz vidēt eqtes pugnare in aere mltis dieb: i q significabat q ipsi deberēt qctus capniuari. c **Et terremotus:** factus est magnus. Hoc fuit qm p̄dicabat dñs iesus: vel hoc fuit qm ora / bant fideles de iudea. Act. ii. q. f. Et cū orassent morus est loc⁹ in quo erāt p̄gregati. **Vel:** b fuit qm cōmota fuit multitudo gē / tium ad p̄dicationē ap̄loz. **Vel mystice.** a **Facta sunt toni / trua:** cōminationū. a **Et voces:** cōsolationū vel p̄suasio / nū. b **Et fulgura:** miraculoz. c **Et terremotus:** ma / gnus: alijs in bonū: quia ad p̄nitentiā: alijs ad p̄secutionem et ad eoz p̄nā. Ps. Vidit miracula ap̄loz: et cōmota ē fra / tu / deoz. Et alibi. Cōmota est et cōtremuit fra et fūdamēta mōr / um p̄urbata sūt rē. s. ii. q. b. De throno p̄cedebāt fulgura et vo / ces et tonitrua. d **Et septē angeli.** Hec est tertia pars p̄mē partis in qua ostendit iohāni generalis p̄paratio septē angeloz. Dicit g: **Et septē angeli.** i. vniuersi p̄dicatores. e **Qui habebāt septē tubas p̄parauerūt se:** prius qd p̄dicaturi sunt faciēdo et p bonū exemplū alijs lucēdo. Joh. v. f. Erat iohānes lucerna ardens et lucens. Item p̄meditando quid et qualis qm et vbi dici aliqd oporteat. ij. Timoth. ii. q. a. P̄dica verbū in sta oportune impo / rtune. j. Esdre. vi. b. Es dras aut parauit cor suū vt inuestigaret legem dñi et faceret doceret in israel p̄ceptum et iudiciū. Judith. ii. q. a. Egre / gauerūt frumēta in p̄parationē pugne. f **Et tuba ca / nerent.** Hoc dicit: qz etsi tuba sonū reddit terribilē: tñ debet esse cantus: qz p̄dicatio non solum debet terrore incutere: sed etiam ad amorem inducere. Itē cū leticia et hilaritate debent officiū exercere: vt exultent siue dum a bonis recipiūt verbum siue dum ipsi a malis p̄pter verbū p̄secutionē patiunt. Act. v. g. Ibant apostoli gaudentes a p̄spectu p̄ciliū rē. Job. xxxix. c. Exultat audax in occurū p̄git armatis p̄tēmit pauore nec cedit gladio. g **Et p̄mus angelus.** Hec est secūda pars visionis: et secūda ps hui⁹ capituli. Quē diuidit in sep / tem partes fm septē angelos q ibi sunt tubis canituri In hac autem parte capituli agitur tantum de quattuor angelis: et in fine ostenditur differentia ipsorum quattuor et trium se / quentis: ibi: **Et vidi et audiui rē.** Et fm hoc hęc pars cō / tinet qnqz p̄tes. Per hos itaqz septē angelos significant sep / tem p̄solatiōes ecclesie: vel septē ordines p̄dicatoz p̄solantiū ecclesiam fm septē stat⁹ ipsi. Et notandū q qlibet angel⁹ tu / ba canere dicit: nunqz autē in veteri testamēto dicit⁹ est can⁹ tubę sed clangor: qz ver⁹ testamētū erat timoris: sed nouū est amoris: vel qz nouū ducit ad amorē finalit. Etsi ver⁹ testamē / tum ducat ad amorē: hoc est solū annūciatiue vel figuratiue. Itē nouū inducit ad amorē: et materialit et formalit. Ma / terialit: qz p̄dicat p̄missiōes vitę eterne: Formalit: qz p̄dica / tores faciunt qd p̄dicāt. Dicit g: **Prim⁹ angel⁹:** ordie nar / rationis: sic enī intelligendus ē ordo angeloz fm ordinē p̄se / cutionū. Ostendit enī hic iohāni quē et q̄lia p̄dicauerūt di / uersi diuersis r̄p̄t⁹ et p̄dicabūt et quē inde puenerūt et pueni / ent. Sciendū est enī q p̄dicatio euāgelica p̄seuerat a p̄ncipio ecclesie p̄mitiue: cui hostis āriquis successiue obicū obstru / la semp grauioza. Primo iudeoz: secundo p̄ncipū romanoz vel gentiliū: tertio hereticoz: quarto fidelium schismaticoz

vel falsoz fratru: quinto antichristi et suoz: sexto laxatam scē / tiam et dolositate demonū quibus oibus diuina p̄tute deul / ctis i voce septimi āgeli nullū est obstaculū. Dicit g: **Prim⁹ angelus:** primus ordo p̄dicatoz: b **Tuba cecinit.** Ibi fuerunt apostoli qui prius p̄dicauerunt in iudea. Et dicit

b angelus tuba cecinit: et fa / cta ē grādo et ignis mixta i sanguine et missum est i terrā. n **Et tertia ps terre cōbusta ē:** et tertia ps arboz p̄cremata ē:

cta est grādo et ignis mixta in sanguine: Sic con / strue. Quia ergo terribilis fuit iudeis p̄dicatio: propter hoc: k **Grādo:** terrore. l **Et ex b ignis:** inuidie exortus ē in eisde iudeis cū nollēt p̄uerti: m **Grādo:** disputatio nē a simplicib⁹ discipulis et ap̄lis cū iudeis doctis et p̄rit in lege quibus illi resistere non valebāt. Act. vi. c. Et nō pote / rant resistere sapiētie et spiritui qui loquebāt. Et ex hoc ig / nis: indignationis et p̄secutiōis ap̄loz: quia tūc submisserunt falsos testes q dicerēt eū. s. stephanū dixisse blasphemiam in deum et in moysen. Act. vi. c. **Vel:** k **Grādo:** exterior p̄secutio est facta in apostolos a iudeis. l **Et ignis:** inter / rior emulatio et dolositas eozundem. **Vel:** k **Grādo:** in / terioris et exterioris malicie iudeoz. l **Et ignis:** amoris et deuotiōis et cōstātie in cordib⁹ fidelis cōuersoz. Hęc ex ru / bicinio p̄mi āgeli. s. ordinis eiusde sē secuta. Et quid p̄t b: m

Admixta sanguine: qz propter p̄dicta surrexerūt iudei i san / guinis effusionem: vnde stephanum lapidauerūt: Act. vi. g. Et inter ceteros debacchantes i eos per mūdū dispergi coe / gerunt. Sed ex hac dispersione amplius et fides christi et no / men fuit dilatarum: quia pluribus et in plurib⁹ nūciatū. Act. vi. q. a. Igitur qui dispersi erant pertransibant euāgelican / tes verbum dei. Hęc mixtio significata fuit ex o. ix. f. **Grā / do et ignis mixta pariter ferebantur.** m **Et missum est in terram:** id est in iudeos. s. incultos et terrenos. Ipsi enī iu / dei et grandinem p̄secutionis et ignem emulationis et effusio / nem sanguinis exercuerunt in apostolos. Et dicit: missum ē impersonalit: qz per hoc priuari sunt iudei omni personatu et sacerdotio. s. et regno sicut imp̄sentiarum cernimus. Osce. ii. q. b. Dies multos sedebunt filij israel sine rege et sine p̄ncipe et sine sacrificio et sine altari et sine ephod et sine cheraphin. **Vel** sic pōt distigui. k **Grādo:** p̄dicatiōis: i **Facta ē:** a deo auctoritate: et ab ap̄lis ministerio. l **Et ignis:** inuidie et id / gnatiōis a diaboli suggestiōe: et eadē sanguinis p̄secutio a libe / ri arbitrij p̄uersione. n **Et tertia pars terre combu / sta est.** Prima pars respectu frē cōbusta: d iudeis fuerūt illi qui ante p̄dicationem apostolorum crediderunt: secunda illi qui post: tertia illi qui nec ante nec post. Et hęc combu / retur igne inextinguibili. Et dicuntur terra iudei quia per le /

g gem et prophetas **Choralit.** s **Prim⁹ āgel⁹:** ē timor dñi. Ps. Initū sa / piētie timor dñi. Hic aut āgel⁹ fac tria. Primū ē cōritio: ecce grādo. Secūdu ē illuminatio spei v̄l reuelatio p̄ci in confes / sione: ecce ignis. Et hęc duo cōmiscentur sanguine: id est cū sanguinis diminutione qd fit per laborem satisfactiōis. S; quia hęc tria a libero arbitrio procedunt: propter hoc dicit qz tuba cecinit: qm ex libero voluntatis arbitrio hęc tria pro / duxit tñ cum adiutorio gratie. Et quid sequitur ex hoc: **Ter / tia pars terre:** id est temporalium comburi in istis. Tres partes sunt: necessarium: vtile: et superfluum. Hoc tertiū om / nino debet comburi. **Vel tres partes terre sunt potentia rerū et decor vel ordo:** sed tertia malus vsus creaturarum: et hęc debet comburi. **Vel tres partes sunt bonum conferēs: vtile et delectabile:** hoc tertium non debet amplecti. Item per arbo / res contemplatiui: quorum tertia pars debet comburi: quia in contemplatiuis est stipes: suauitas et dulcedo interne et eter / ne suauitatis. Item rami deuote orationis ex omni parte se /

* diffundentes. Item

Mystice

Ps. 96.
Ps. 17.

Doralit
Ps. 110.

gem et prophetas exculti. Arbores dicuntur maiores iudeo-
rum qui legem et prophetas spiritualiter intelligentes: christi tamen reci-
pere noluerunt: quia venit in humilitate licet scirent ipsum esse
christum. Fenu fuerunt aliqui iudeorum qui luxurie vacabant unde
et christum recipere noluerunt. Tria ergo erant genera iudeo-
rum: quorum quidam in
eos erant avari ut pha-
risei: et hi dicunt ter-
ra: Quidam erant ela-
ti et superbi: ut scribe:
et hi dicuntur arbo-
res: Alii luxuriosi ut principes: et hi dicuntur fenum. Vel
mystice exponit secundum Glo. Dux partes sunt iustorum. Perfe-
cti. s. et minus perfecti: in tertia parte intelliguntur omnes re-
probi. Quod pres dicitur contemplatiui actiui: maiores et maio-
res sancti has duas conseruat dominus: tertiā. s. peccatores co-
buri permittit. Ps. Benedixit omnibus qui timent dominum pu-
sillis cum maioribus. Has etiam remunerabit. Unde. j. xj. d.
Reddere mercedem seruis suis prophetis et sanctis et timenti-
bus nomen suum pusillis et magnis: et exterminandi eos qui cor-
ruperunt terram. Unde. j. xix. a. Laudate dicite deo nostro om-
nes sancti eius: et qui timetis deum pusilli et magni. Per ter-
ram autem significantur omnes siue boni siue mali: quia cul-
ti vomere predicationis et farculo penitentiae variati et semine
verbi dei seminati debent fructificare virtutibus et operibus bo-
nis: et sic fiunt due partes terre. s. boni. Iob. vi. b. Terra enim
venientem sepe super se bibens imbre et germinans herbam opti-
mam: illis a quibus colitur accipit benedictionem a deo. Se-
quitur de tertia parte. s. de malis: proferens autem spinas et tribulos
reproba est et maledictioni proxima: cuius consumatio in co-
bustione. Per arbores homines qui debent per desiderium
sursum eleuari. Thren. iij. d. Leuauit se super se. Ps. Leua-
ui oculos meos in montes. Horum etiam tertia pars combu-
ritur: id est multi. Vel sic distingue: ut per terram significen-
tur actiui: inter quos quidam sunt perfecti: quidam imperfecti
et tamen boni: reliqui omnes reprobi et mali. Item similiter par-
bores contemplatiui: et hi vel perfecti vel minus perfecti: et reli-
qui mali. Vel in vtrisque. s. in actiuis et contemplatiuis due par-
tes dicuntur omnes illi qui duo habent: fidem. s. veram et ope-
rationem vel conuersationem bonam omnes vero alij sunt tertia pars.

**Et omne fenum viride combu-
stum est. Et secundus angelus**
tuba cecinit: et tanquam mons magnus
ignem ardens missus est in mare

Et omne fenu viride: id est omnes qui reseruescunt in mari
huius virore. b. Combustum est: id est cito comburetur.
Hoc est enim fenu agri quod hodie est et cras in cibum mittitur.
Matth. vj. d. Fenu autem deberet esse homines per virorem fi-
dei et perseverantie. Sed quia virore hunc amittunt: comburuntur.

Ps. 89. Ps. Hanc floreat et transeat vespere decidat / induret et are-
scar. Tales sunt omnes illi: qui in mane prosperitatis videntur flo-
rere et esse boni: sed in vespere desiccant: id est in aduersitate fra-
guntur. De primis. Ps. Confitebor tibi cum benefeceris ei.
De secundis. Esa. vij. d. Cum esurierit israel et maledicet re-
gi suo et deo suo. Et notandum quod dixit: totum fenu comburi et non
tertiam partem: sicut de terra et arboribus: quia solus fidei vi-
roz sine operibus bonis non sufficit ad salutem. Iaco. ij. c. Fi-
des que non habet opera mortua est in semetipsa.

Moraliter * diffundentes. Item folia superflua locutionis. Hoc vltimum de-
bet comburi: ne si quid vidit vel sensit in contemplatione statim
velit illud alijs enarrare. Paulus enim de suo rapto non legitur
mentionem fecisse usque post quadraginta annos. ij. Cor. xij. a. Scio
hominem ante annos quattuordecim etc. Vel tertium quod co-
burendum in contemplatione: est multitudo vocalium oratio-
num: que debet ibi remoueri: secundum quod dicit dominus Matth. vj. b.
Molite orantes multa loqui. Duo vero alia que remanent il-
lesa sunt extasis mentis: vel spasmatio et defectus ab exercitio
et visu naturalium corporis. Dens enim in seipsa interiori recep-
ta debet in dei suauitate tota liquecere sicut cera que fluit a
facie ignis et sicut manna liquefiebat a calore solis et ab visu ex-
teriorum sensuum vacare. Quia Exo. xxxij. d. Non videbit in ho-
mo et viuet: id est homo utens sensibus corporis: ex quorum
usu vita corporis percipitur. Per fenu viride significant illi
qui temporalia diligunt super deum: et dicuntur fenum: quia

habent radicem debilem: et si habuerint aliquantulum decorem: un-
de cito deficient: sicut fenum tectorum quod prius euellatur ex-
aruit. Sap. iij. a. Adulterum plantationes non dabunt radi-
ces altas: nec stabile firmamentum collocabit: et si in ramis in
tempore germinauerit infirmiter posita a vento commouebitur.

tuba cecinit: et tanquam mons magnus
ignem ardens missus est in mare

Et secundus an-
gelus. Secunda ps
secunde partis capi-
tuli et etiam visionis
totius: Post iudeorum
persecutionem / intra-

tribus apostolis in dispersione gentium et predicantibus fidem
christi: diabolus persecutionem et tyrannidem principum roma-
norum et gentilium contra eos excitauit. Unde iste secundus
angelus non est alius quam primus in natura vel officio: sed dic-
tur alius: quia alijs. s. gentibus predicauit. Per hunc ergo si-
gnificatur ordo apostolorum: qui secundo respectu iudee genti-
bus predicauit. Dicit ergo: Et secundus angelus. s.
apostoli. Tuba cecinit: id est gentibus predicauit.
Et ecce tanquam mons. s. diabolus: qui dicitur mons pro-
pter tumorem elationis et propter grauitatem oppressionis. f. A-
gnus: quia habet altitudinem per superbiam qua se semper
erigit contra deum: sed semper amplius cadit deorsum. Ps.
Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Et quod cadat
legitur alibi in Ps. Ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem:
id est in superbia. Item latitudinem habet per inuidiam ad pro-
ximum tam hominem quam angelum. Sap. ij. d. Inuidia diaboli
mors intrauit in orbem terrarum. Item profunditatem per ira-
cundiam in seipsum: Profunditas est ab ante et retro: et ipse tra-
scitur propter illos qui iam sunt ante. s. in patria: et propter
illos qui adhuc sunt quasi retro respectu patrie: qui. s. sunt
in profectu in via. j. xij. c. Descendit diabolus ad vos ha-
bens iram magnam. Zach. iij. b. Quid tu mons magne
contra zorobabel: id est contra genus humanum plenum mi-
serijs et afflictionibus et penis: Et respondet statim dominus ibidem.
In planum. s. ducam te ut ruas. Et quomodo hic faciet dominus
subiungit ibidem. Et educet lapidem primarium: id est christum
et exequabit gratiam gratie eius: gratiam. s. promissionis ad-
equabit gratie impletionis. s. Igne ardens gehenne:
propter quod et concitatur ut homines ardere faciat igne pecca-
to et culpe. Ps. Ignis exarsit in synagoga eorum: et tandem
eos habeat participes sue pene. b. Missus est in mare:
gentium: ut eas contra apostolos et veritatis predicatorum in-
citaret. Missus. A quo: A promissione dei vel a propria libe-
dine nocendi. Et dicit personaliter missus: quia ab uno. s. a
diabolo principe tenebrarum est iste conatus. Ware autem
dicuntur gentiles: quia tumidi per superbiam: spumantes et
fluidi per luxuriam: inquieti per auariciam: falsi per tracundi-
am. Sed nonne prius diabolus possidebat hoc mare? Qua-
re ergo dicitur hic vel quomodo missus: Sol. Missus dicitur
hic ut alios amplius possideret. Vel per montem possunt
intelligi principes qui missi sunt a diabolo instigare. In ma-
re: id est in cordis proprii amaritudine turbiditate et
inquietudine: unde ipsi ceperunt sanctos persequi. Vel
In mare: id est in persecutionem totius mundi ubi per
romanos principum edicta persecutionem patiebant sancti.

Moraliter. Et facta est tertia ps
ba canit. f. Amons magnus: id est securitas stat. s. Ig-
ne ardens amoris. In mare: mittitur id est in ama-
ritudinem quam timor induxit cordi. Et in hac sunt tres par-
tes. Timor pene pro peccato preterito. Secunda timor cautele
de futuro. Tertia timor deficienti. Hanc tertiam partem
spes excludit: que tunc etiam fit sanguis: cum per spei securita-
tem conuertitur in asperitatem carnis et sic moritur et deficit
timor ille qui prius erat ne posset perseverare. Item ex timo-
re creantur tria in homine: id est timor pene damni et ti-
mor pene sensus: et ex his duobus frequenter inducitur
desperatio: quam spes omnino tollit et vertit in sanguinem:
quis dando securitatem inducit in penitentiam asperitatem.

2 * Hec est ergo

Ps. 118.

C

Ps. 75.

Ps. 35.

Ps. 105.

Moraliter

¶ Et facta est tertia pars mar. sanguis. Scdm Glo.
 tertia ps mar[is] iust[orum] pectores nondum couersi. Vel p[ossu]nt dici q[uod] p[er]
 ma[ris] p[er] illi q[ui] fide approbauer[unt] et receper[unt]. Secunda ps illi q[ui]
 approbauer[unt] et non receper[unt] in ap[osto]lo timētes humane. Ter
 tia illi qui nec approbauer[unt] nec receper[unt]: et hi cōstituer[unt]
 persecutionē in ap[osto]lo

nis eorum effusione.
 b **E**t mortua ē:
 in peccatis. f. excep-
 ta. c **T**ertia ps
 creature eorum
 que habebāt ani-
 mas in mari. Id
 sunt philosophi qui
 propter suam discre-
 tionem dicuntur ha-
 buisse animas i mū-
 do qui dicūt h mare

Et in ipſi dicunt creatura mūdi. Roma. i. c. Inuolubilia be-
p ea q̄ facta ſūt a creatura mūdi. i. a pphetis per ea q̄ facta ſūt
intellecta pſpicunt. I. cor. tres ſūt partes. Et cor qdā p bona
naturalia pparati fuerūt vt reciperēt grām fidei: ſic dionyſi
et multi alij philoſophi: Alij per auditum honeſtę doctrine
apoloſorum: tertij ſo nec ſic nec ſic: qui doctrinā recte nō
luerūt: et hi facti ſunt ſanguis: quia in ſanguinē aploz deſcende-
rūt: vel quia in ſanguine. i. in errore pmanſerūt: quia i eo mor-
tui ſūt. **¶** Et tertia pſ nauū. i. pncipū. e. **I**nterijt. i.
inter vtrūq; iur. i. in ſanguinē pſecutionis et ignē inuidie vel
emulatiōis: qz qdam etſi non receperūt doctrinā aploz tñ ap-
probauerūt: ynde nō fuerūt ignis per inuidiā nec pſecutionē
ſuſcitantur: ynde nō fuerūt ſanguis per oppreſſionem eozum
et violentiam.

* **Oralliter** * **Et** ē ergo tertia pars creature que sit sanguis ⁊ mortua est.
 Item p̄ naues p̄nt intelligi bona opa: que spes inducit: q̄ de-
 bēt h̄c tria .i. gen^o opis: finē bonū ⁊ modū qui debet esse ex
 charitate. Hūc modū tollit timor: q̄ timor nō est ī charitate.
 j. Job. iij. d. **Et** ibidem. Qui timet nō est perfect^o ⁊ charita-
 te: S; spes se pōit inf vtrūq̄. i. inf finē bonū ⁊ gen^o opis: ⁊ si
 sit opus meritorū: aliter nō. **Et** h̄ est qd̄ dicis: q̄ tertia pars na-
 uium interit. f. **Et** terti^o angelus. i. terti^o ordo p̄dicato-
 rū. g. **Tuba cecinit**. i. p̄dicauit ī importunitatē heretico-
 rū quos aduersus ecclesiā post scūciā martyricidarū suscita-
 uit diabol^o. b. **Et cecidit de celo**. i. d̄ ecclia. i. **Stella**
 magna. i. cune^o hereticorū nocti lucē. i. illos q̄ nō erāt dies t̄-
 nox docēs: Job. iij. c. Qui male agit odit lucē. Al ad fr̄z nō
 cre docēs ⁊ nō audēs de die. Proverb. ix. d. Aque furtiū
 dulciores sūt. Vel si de die ī latibulis. Vñ Job. xxxvij. b. In-
 grediet bestia latibulū suū ⁊ ī antro suo morabit. Vel / **Stel-**
la / dicis heresiarcha: que cecidit / lapsu erroris nō humilita-
 tis. b. **De celo**. i. de fide ecclesiastica vel de fidelis societa-
 te. j. Timoth. vi. d. Deuitās p̄phanas vocū nouitates ⁊ op-
 positōes falsi nois scitēte quā quidā p̄mittētes citra fidē ex-
 ciderūt. **Stella** / igit q̄ docet in occulto. Job. xxiij. c. Oc-
 ulus adulteri obseruat caliginē. k. **Magna** / p̄t multitu-
 dinē. Eccl̄s. j. d. Stultorū īfinit^o ē numer^o. Irē / magna / p̄t
 potētā ⁊ supbiā. Biere. xlvij. e. Audiuim^o supbiā moab sup-
 b^o ē valde: sublimitatē ei^o ⁊ arrogantiā ⁊ supbiā ⁊ altitudinē co-
 dis ei^o ego scio ait dñs. l. **Ardēs** / igne inuidie p̄tra eccle-
 siā: Et nō sic vera stella: sed / m. **Tac^o facula** / q̄ illumina-
 do alios seip̄sa p̄sumit: ⁊ q̄qd̄ incedit ī carbonē deformē red-
 git. i. ī p̄cti nigredinē. Maū. iij. c. Facies oīm sic nigredo olle-
 n. **Et cecidit** / p̄p̄ia ⁊ singulari duct^o volūtate. o. In etiā
 p̄t fluminū ⁊ ī fōtes aq̄rū. Flumia sūt sacre sc̄pturę vo-
 cumēta. Que tres h̄nt p̄tes. Prima ē text^o librorū tā noui q̄
 veteri testamēti. Scōa ē dicta ⁊ institutiōes ap̄loy. Tertia ē
 expositiōes sc̄torū expositoy. Itē ē stella / cecidit ī etiā p̄t
 fluminū .i. sc̄pturaz: q̄ ipsi nō recipiūt expositiōes sc̄torū.
 Irē tres p̄tes sūt. Prima ē doctrina veteri testamēti. Scōa
 doctrina noui. Et etiā neutri^o: ⁊ ī hac ipsi ceciderūt ⁊ ī banc ipsi

cadūt. Iste tres pres sūt expositiōes tres. Prima Italis: sc̃da
sp̃ualis: tertia guerra: et i hanc ipsi cadūt. Uel tres pres sūt.
Prima doctrina euāgelioꝝ. Sc̃da doctrina ap̃loꝝ ṽl ep̃larū.
Tertia guerra expositiō ab̃oꝝ: i hāc cadūt heretici. p̃
tes aq̃rū. pp̃rie sūt quattuor: euāgelia in q̃b⁹ origo fidei cō

p in fontes aquarum: ⁊ nomen
r stelle dicitur absinthium. Et
s facta est tertia pars aquarum
v in absinthium: ⁊ multi homi-
nes mortui sunt de aquis: qz
f amare facte sunt. Et quartus
s agel⁹ tuba cecinit: ⁊ percussa
a ē tertia pars solis ⁊ tertia ps
b lune ⁊ tertia pars stellarum:

tudinē p̄turbatōis inductū in scriptura: ⁊ q̄isq; ab eis seducit in
amaritudinē prauę intelligētē ⁊ mort; sp̄ualis p̄ducitur. Vel
dicunt heretici abstinētiā: q; cibū sapidū scripturę reddunt
abominabile ⁊ amarū: q. 2. i. Cor. v. b. **Modicū** fermētū totā
massā corripit. s. **Et facta ertia ps ad r̄. i. hoim:**

qui neutra duarū expositionū sequunt. **I**n absentibz
quia ipsi intoxicati sūt & deo abominabiles: sicut ea q̄ ipsi vile
gerūt. i. sicut prava expositio quā ipsi sequunt. **E**t ex
seq̄ q̄ multi hoīm mortui sūt de aq̄s. i. de vlu aq̄r ite

ctatur. i. de acceptioe malay doctrinay. **¶** Quia amare
scē sūt: nūc p lignū cruc: i. p verā fidē pāstōis iesu chris:
dulcorat: sicut filij israel dulcorauerūt aq̃s maris p apposi
tione ligni a dño sibi ostēsi. **Ero. xv. d.** In isti satis peiores
sunt q̃ iudei: qz. ij. **¶** Def. ij. d. **¶** Delī erat illis nō cognoscere

viam veritatis q̄ post agnitione retrozū pueri ab illo qđ illa
traditum est sancto mādato in scripturis. i. De his aq̄s dicit
itiq̄. Regi. ij. d. Ecce habitatio ciuitatis hui⁹ optima ē. i. puer
fari in recta sc̄pturę expositiōe op̄timū ē ⁊ delectatib⁹ ē aq̄
pessime sūt. i. expositiōes hereticorū pueri. In se em̄ sc̄ptura
nō est pueria ⁊ amara: s̄ q̄ ibi admisceat expositio pueria. Ibi
sc̄l̄c p̄lozes sūt viris hiericho. i. paganis: qđ lunā colūt ⁊ ste
las celi. Hiericho enī interpretat luna. Viri enī hiericho pete
rūt vt aque sue sanarent ab heligo. Qñ ⁊ sequit. itiq̄. Regi. ij.
post illud qđ dixerūt. Aque pessime sūt ⁊ terra sterilis. i. here
tici qđ terreni sūt ⁊ terrena diligūt ab omni fructu boni operis
sūt alieni. Sap. itiq̄. b. Fructus eorū inutiles ⁊ acerbi ad mādu
cādū ⁊ ad nubilū apti. Propt̄ hec oīa dicit Eia. xliij. b. Ama

cau-2 ad mōm ap-1. p-1. Et quart^{us} angel^{us} tuba cecidit. i. quart^{us} p^{re}dicato^r p^{re}dicauit. Et h^{oc} p^{ro}pter fallos fratres q^{ui} mores corruptos. 3us Et percussa est tertia pars solis. Per solē maiores de ecclesia itelligit^{ur} q^{ui} tertia p^{ar}s p^{er}it in mōr^u moritur oula fidem tenet sed in morib^{us} q^{ui} d^undunt. Horū sunt

tres partes. Sol enī corpus habet magnū: in quo norā po-
testas malorū ecclesie: q̄ ē p̄ma pars. Trē sol corp⁹ habet ful-
gidū ⁊ clarū: in quo norā sciētia legū ⁊ decretorū: ecce secun-
da pars. Trē fereidū salū in effectu: in quo norā charitas: ec-
ce tertia po: in q̄ fere oēs colūne sūt p̄cūse: qz etiā fidē salū in

formē habeāt: tñ seruozē charitatē pdiderūt. **Gel.** Tertia p̄
solis / sūt oēs reprobi inter p̄latos ⁊ doctores ecclesie. Sicut
enī quidā doctor ⁊ p̄lator q̄ lucet ⁊ ardet: ecce prima ps. Qui
dam q̄ ardet ⁊ nō lucet: ecce secūda. Quidā qui lucet ⁊ nō ar-
det: ecce tertia ps: et hęc ē p̄cussa a serpente ignito vt in timo-

rē vertat: qz scia iflat. j. Lor. viij. a. Dep eicu uo ian
ē. Al' vt vnu de duob'. Quidā lucēt sōbo z exēpo z ardet: qd
da lucēt z nō ardet: qdā nec lucēt nec ardet: qz obfcurati sūt tre
domib' ingerati. a. ¶ Tertia ps lung. Per lunā medū
plari ecclie itelligūt: qm sūt tres pres. Prima cura tēpali:
secunda dīctiōis: tertia p̄sentis mīstratio palli? yel

lca admittit sacramento: terra admi-
talis vel spūalis. Sed hec terra p̄scutit: q̄ ip̄i sūt ⁊ au-
ri ⁊ inficij. **¶** Et terra pars stellarū. Per stellas religio-
si: quorum tres partes sunt: tria vota continentis: obediētię ⁊
paupertatis. Prima

paupertas. Prima et secunda adhuc ita apte non est percussa: et tertia. scilicet paupertas est aperte percussa. Omnes enim iam diuites volunt fieri: et propter hoc incidunt in temptationes et in laqueos diaboli et desideria multa inutilia et vana. **1. Timoth. vi. b.** Dico percussa sunt predicta: **a. Ita ut obscuraretur tertia pars eorum: Et ex hoc securum est: ut tertia pars diei: id est**

secularium contemptu **b. Ita ut obscuraretur tertia pars eorum: et diei non luceret pars tertia: et nocti similiter.** Et videtur: et audiui vocem unius aquilae volantis per medium caeli: dicentis voce magna: **Ue ue ue** habitantibus in terra de ceteris vocibus trium angelorum

Et vidi. Quia pars secunda pariter capituli: in qua ostenditur differentia inter quatuor praecedentes angelos et tres subsequentes: in quo potest intelligi quod tres status sequentes grauiiores sunt quam quatuor primi. Dicit ergo. **Et vidi: id est intellexi.** **c. Et audiui: auditu interiori.** **Vocem unius aquilae: id est concordiam totius doctrine prophetice vel totius scripturae vel predicatorum: qui dicunt aquila: quia et ceteris aliter volantes altiora. scilicet et profundiora scripturae mysteria videntes ea inferioribus clausa reuelant: et tunc per medium caeli volant.** Unde sequitur: **g. Glo-** **lant: per medium caeli: id est scripturae mysteria capientis et alius predicatoris.** Unde sequitur: **b. Dicentis voce magna.** Propter hoc forsitan ipsa scriptura volumine volans appellatur. **Zach. v. a.** Vidi et ecce volumen volans. Et hoc quod hic dicitur ponitur ad cautelam sequentium et consolationem praeteritorum. **Ue ue ue: triplex miseria et angustia nuntiatur et accipitur.** **k. De ceteris vocibus trium angelorum qui erant tuba canituri.** Et hoc non quibuscumque: sed **habitantibus in terra: id est diligenter** **tibus terrena et postponentibus celestia.** Talibus enim tribulationes vertuntur in dispendium: quae bonis cooperantur in bonum: qui secundum propositum vocati sunt sancti. **Roma. viij. c.** Unde bene dicitur: **in terra: non super terram per subiectionem: sed quasi inclusis et obuolutis intra terram.** Sed hic quaeritur quomodo de tribus angelis sequentibus sumitur triplex **ue ue ue**: et maxime de tertio: quia de duobus patet. Ille enim. scilicet. tertius qui inter omnes numero est vltimus prospera nuntiatur. **Sol. hoc** dicitur: quia ipsa gloria electorum quam ille nuntiatur: erit occasio augens penam reproborum: dum in eis videtur quantam gloriam peccando amiserunt: sicut e converso pena reproborum erit electis occasio gaudij: quando videbunt in eis quid ipsi euaserunt. **Litteraliter ergo triplex ue ue propter tres status sequentes.** **Moraliter.** Triplex **ue ue** erit malis: quia **ue ue** animae **ue ue** corporis **ue ue** confuctio. Vel triplex **ue ue** propter penarum multitudinem quae erit in inferno in inseparabilitatem et vniuersalitatem: vel propter penam damni et penam sensus et penam mali confortij. Vel propter triplex peccatum triplex pena materialis erit in inferno. Ignis contra auariciam: sulphur contra luxuriam: spiritus procellarum contra superbiam. Quidam voluit ibi facere punctum: **habitantibus in terra.** Et postea: **De ceteris vocibus etc.** dicentes quod hic est titulus eorum quae sequuntur. Unde quasi principium est sequentis partis: Sed melius exponitur ut prius expositum est. **Expos. La. IX.**

Quintus angelus etc. In hoc capitulo agitur de duobus penultimis angelis tuba canentibus: et de persecutionibus ad eorum tubicini extra ecclesiam subortis. Et secundum hoc patet quod hoc capitulum duas habet partes secundum quod ibi duo status ecclesiae et duo angeli eam consolantes describuntur: ibi. Et prima pars quae durat usque ad illud: **Et sextus angelus etc.** agit de persecutione ecclesiae sub antichristo futura. Et diuiditur in duas partes: secundum quod primo ostenditur angelus per predicationem ecclesiam consolans. Secundo

ostenditur quomodo diabolus inde iratus debacchatur contra ecclesiam eam grauius flagellans: ibi. **Et vidi stellam etc.** Dicit ergo: **Et quintus angelus.** Postquam singulariter per iudeorum emulationem: per persecutorum crudelitatem: per hereticorum prauitatem: per falsorum fratrum simulationem et hypocrisim: diabolus impedire non potuit predicationem: multa mala simul inducere ecclesiae ostenditur: ut quod per singula non potuit per multa conetur facere si possit: sicut in sequentibus patebit: et tamen omnino predicationem auferre non poterit. Unde de sequitur: **Et quintus angelus: id est**

qui erant tuba canituri.

Capitulum IX.

Quintus angelus tuba cecinit: et vidi stellam de caelo cecidisse in terram: et data est ei clavis putei abyssi. Et aperuit puteum abyssi. Et ascendit fumus putei

ne narrationis et ordine temporis. **m. Tuba cecinit: id est predicare incepit.** **n. Et vidi stellam etc.** Secunda pars in qua ostenditur seuitia et debacchantio diaboli contra ecclesiam. Et diuiditur haec pars in tres: quia primo agitur de potestate diaboli in se quam habebit et exercebit. Secundo in membris: ibi. **Et data est ei potestas etc.** Tertio ostenditur iohannis quales erunt predicatorum diaboli vel antichristi: ibi. **Et similitudines etc.** Dicit ergo: **Et vidi stellam.** Hic agitur de potestate diaboli quam in se habebit. Et dicitur hic quatuor. Primo quis erit ille qui potestatem hanc habebit. Secundo quod non habet hanc potestatem a se: sed ab alio accepit: ibi. **Et data est ei clavis.** Tertio determinatur usus potestatis acceptae: ibi. **Et aperuit puteum.** Quarto effectus: ibi. **Et ascendit fumus.** Dicit ergo: **Et post tubicini quinti angelis: vidi intellectualem oculo mentis.** **o. Stellam: id est diabolum luciferum: qui prius ut stella splendidissima lucebat.** **p. De caelo cecidisse in terram: id est in terrenis terrenarum amarae orationem accepisse.** **Esai. xliij. c.** Quomodo cecidisti de caelo lucifer qui mane oriebaris: **Luci. x. c.** Videbam satanam quasi fulgur de caelo cadentem. **q. Et data est ei clavis putei abyssi: id est potestas nocendi vel dandi super eos qui sunt putei per profunditatem peccati.** **Proverb. xviij. a.** Peccator cum venerit in profundum peccatorum contemnit. **3. re** qui sunt abyssi per tenebrositatem peccati. **Eph. iij. c.** Tenebris obscuratum habentes intellectum. Vel per puteum significatur antichristus qui erit profundus per astutiam: tenebrosus per malitiam. **Daniel. viij. f.** Cum creuerint iniquitates surget rex impudens facie: et intelligens propositiones et roborebit fortitudo eius: sed non in viribus suis: et supra quae crederetur vniuersa vastabit et prosperabit. **Secundum hoc sic exponitur.** **Data est ei clavis putei abyssi: id est reuelatio antichristi.** **r. Et aperuit puteum abyssi.** Ecce usus potestatis. Hoc facit diabolus dum occultam et profundam malitiam de cordibus malorum antichristi. scilicet. et suorum satellitum propter latet et educit ad nocendum bonis. **Job. xxxij. c.** Super ipsum sonabit pharetra: id est super predicatorum vel quemlibet bonum: id est decipiet eum si potest machinatione occulta: sed si non potest vibrabit hasta et clypeus: id est aperta pena deserviet. **Ubi dicit Bieg.** Contra predicatorum dei post sonitum pharetrae hasta vibratur: quando post terrores exhibitos euicino iam feriens aperta pena producit. **s. Et ascendit fumus.** Hic ostenditur effectus acceptae potestatis sequens ad usum qui est triplex. Primus est manifestatio praeue doctrinae verbo et exemplo: ibi. **Et ascendit.** Secundus est obscuratio verae doctrinae: ibi. **Et obscuratus est.** Tertius est multiplicatio malorum predicatorum. ibi. **Et exierunt.** Dicit ergo: **Et ascendit.** Primus effectus potestatis et praeue doctrinae. scilicet. manifestatio. q. d. aperto puteo statim fumus: id est praua doctrina obscura et volans appropinquatio ex ecclesijs. **Ascendit: per presumptionem in montem superbie: quae prius quasi in valle profunda latebat in corde.** **Daniel. xj. f.** **Aduersus deum deorum loquetur magnifica.** Et quae illa: de quibus

ta mala simul inducere ecclesiae ostenditur: ut quod per singula non potuit per multa conetur facere si possit: sicut in sequentibus patebit: et tamen omnino predicationem auferre non poterit. Unde de sequitur: **Et quintus angelus: id est**

A

j. 20. a.

i. 14. c.

2. 19. a.

13 dicit apostolus. j. Thessal

S dicit apłs. ij. Thessał. ij. b. Ostendens: id est probas se tanq̃ ipse sit deus. Uel: **Sumus**: est cogitatio mala exiens de cor de in opus: et mala operatio signu est ignis mali successi i cor/ de. Uel: **Sumus**: tunc/ ascendit: quando malum opus pri us oculum publicatur ⁊ mala fama inde procedit: que audiē

Ero. 10.c.

3.7.2.

radice colubiz: id est de mala cogitatione
egredietur regulus: id est malum opus: quod
visu suo: id est apparentia et fama interfi-
cit. Unde sequitur: Et semen eius abso-
bens volucrum. **a** Sicut fumus for-
nacionis magnę. Gen. xix. f. Ubiq; as-
cendent fauillam de terra tanq; fumus for-
nacionis. Antichristus autē et persecutio q; si-
et sub eo fornicatio comparat: propter abu-
dantiam ignis malicie et pro nocendi cu-
piditate. **o. c.** Dee. vii. b. Quasi clibanus ap-
plicuerunt cor suū cū insidiaret eis: To-
ta nocte: id est dum latebat malicia in cor-
de: dormiuit diabolus: id est dormire vi-
debatur coquens eos. Sed mane: id est qñ
de occulto prodijt in publicum: quasi de nocte ad diem ipse
succensus est: quasi ignis flammę et omnes calefacti sunt. In
hoc clibano coquitur panis mendacij. **b** Job. xx. b. Panis ei
in vtero eius vertetur in fel aspidis intrinsecus. Et tñ dicitur
Proverb. ix. d. q panis abscondit suauior ē. Itē comparat for-
naciō: qz bonos purgabit. Malach. ii. a. Ipse enī qñ ignis cō-
flās et emūdās argētū. **f** Ezech. xxi. e. Cōgregabo i medio for-
nacionis: sic eritis in medio eius: et scietis quia ego dñs cum effu-
derim indignationem meam super vos. Hęc est fornicatio nabu-
chodosor quę tres pueros nō lesit: sed circūquaq; diffundens
ignem: malos. i. chaldeos consumpsit: Daniel. ii. e. **b** Et
obscuratus ē sol. Secundus effectus prātis. Per solē in-
telligunt illi qui alios illumināt: per aera illi qui illuminant.
q. d. et illuminātes et illuminati vera doctrina obscurabunt:
quia vera doctrina nihil reputabit. **o. c.** Job. lxj. d. Sub ipso erūt
radij solis. Et per solem doctrina euāgelica: per aerem doctri-
na expositio: q; vtraq; nihil reputabit. **o. c.** Sol facit ē n-
ger tanq; saccus cilicinus. Vel p solem maiores boni: per ae-
rem minores q; vtriq; obscurati sunt. **c** De fumo putei:
id est de mala doctrina antichristi per temptū. **o. c.** Job. xij. a.
Deridet iusti simplicitas lampas ptempta apud cogitationes
diuitum. Vel b dicit: qz ex his et ex illis multi suggestionē de-
monū et praua doctrina decipient. Dicit aut obscurat et non
excecat: qz lumē dextri oculi subtrahet. i. verā sapiām deli-
sed lumē sinistri. i. calliditatē et astutiā mūdi delinquet eis: Si-
cut naas volebat facere viriē iabes galaad. i. Regl. xj. a. Na-
as interpretat serpens vel coluber: et significat antichristū: de quo
Gen. xlix. c. Fiat dan coluber in via et castris in semita. i. an-
tichristus de dan nasciturus. **d** Et de fumo. Tertius
effectus. i. multiplicatio pseudo predicatorū. **e** De fumo q; pu-
tei exierūt locustę in terrā. i. exiēt tpe antichristi pseudo p-
dicatores praua ei doctrina imbuiti et ab eo missi. **o. c.** Mat. xxliij
b. Surgent pseudo christi et pseudo pphetę et dabūt signa ma-
gna et p̄dicia multa. Isti comparant locustis: qz salisit p sup-
biam: cadūt in terrā p auariciā nec habent fixū gradū in terra
p luxuriā quę totū expendit. **o. c.** Iob. j. a. Residū erucę come-
det locusta. Per erucam corruptio humana: et significat pra-
uos mores q; modo sunt in ecclesia: et q nō corruptis malis mo-
ribus: decipiet ab illis falsis p̄dicatoribus. Isti etiā velociter
saltabūt sicut locustę sed cito cadēt: qz p p̄dicationē enoch et
bellę praua eorū doctrina destruet. de qb. **o. c.** J. xj. c. Et in sig-
nificationē huius iohānes baptista p quē belias significat? ē
fm verbū dñi. **o. c.** Mat. xj. b. Etsi vultis recipere ipse est hellas q
vēturus est: id ē significat beliam venturum: comedebat locu-
stas. **o. c.** Matth. ii. a. Et hoc est etiam q; virga aarō virgas ma-
gorum deuorauit. **o. c.** Exo. vii. b. e Et data est illis. Hic
agit de potestate quam habebit diabolus in membris suis: id
est in principib; terrenis. Et dicuntur hic quattuor. Primo
ostenditur qualem potestatem habebunt mali principes: cum

dicit: Sicut scorpiones. Secundo ostenditur refrenatio
potestatis ibi: Et preceptum est illis. Tercio ostendit in q̄
bus ipsi nocebunt ibi: Et dicitur ē. Quarto ostendit q̄ etsi relig
nabif eorū potestas tñ tāta erit psecutio q̄ hoies desiderabūt
monē ibi: Et cruciar' eorū. Dicit q̄: Et data ē illis p̄o

naciis magne:
 est sol z aer de
 t de fumo pu
 uste in terram:
 potestas sicut
 corpiones ter
 i est ill' n' lede
 eaq' oē vinde:
 re: nisi tñ ho
 et signū dei in
 troictū est illis

decepti ab hereticis non sentiunt sed tandem perimun-
tur. Ps. Polliti sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt
sacula. Proverb. xliij. d. Ingredis blande sed in nouissimo
mordebit ut coluber et tanq̃ regul⁹ venena diffudet. Et
præceptum est. Sic agit de resignatione potestatis mem-
brorum atichristi. Per fenum ergo intelligunt incipientes: q̃
adhuc sūt debiles et fragiles. Per viride autē pfectiores. s. pro-
ficientes. Per arborem perfecti: qui iam fructum faciūt. Ut
per ista tria significant tres ordines saluandōz ī ecclesia: Noe
daniel et iob. Ezech. xlij. e. Per fenum qđ præcisū ultra nō
pullatur daniel: qđ non generat: id est ordo continentiss. Per
viride iob: qui plenus precreat ecce ordo cōiugator. Per arbo-
rem noe: qui rector fuit arcis: Ecce ordo prælatorū qui sunt re-
ctores ecclesie. q. d. quia propter peccata hominū: data est il-
lis potestas nocendi. Daniel. viij. d. Robur autem datum ē
ei contra iuge sacrificium propter peccata: sed misericordia
dei iterum ligata est. Eccj. xxxv. d. Speciosa misericor-
dia dei in tempore tribulationis: quasi nubes in tempore siccit-
tatis. Unde dicit: Et præceptum est illis: id est diuina co-
hibitione resignati sunt: sed tñ occulta. Unde dicit Glo. Licet
non intelligent. b. Relegerent: Nō dicit: ne percuterēt.
Electi enī etsi percutiantur et verberent nō reputant lēsionē:
nec ppter hoc verebūt ostēdi nomē christi: facta fidei psecu-
tiōe. Sed queritur: quare hic non apponit omne: sicut in alijs
duobus. Sol. Quia facilius et citius leduntur et cadunt inci-
pientes: non enī omnes qui incipiunt perseverant. Maior ē
enī eozum numerus q̃ aliorum. Unde Lantj. vj. c. Sexagi-
ta sūt regine ecce proficiētes: et octoginta cōcubine: ecce per-
fecti quia iam cubant cum dño in meridie: et adolescentularum
non est numerus: id est incipientiū. i. Nec omne viri-
de / proficientes vel coniugatos. k. Nec omne arbo-
rem. s. perfectos vel prælatos. l. Alii m̄ hoies qui nō
habent signū dei in frontibus suis. Hoc signū ē tau:
id est penitentia: que confirmat hominem in bono. Tau enim
interpretatur confirmatio. Ezech. ix. b. Signa tau in frontibus
virozum gementium et dolentium. Hoc signum etiam ē pau-
peritas. Lucj. ij. b. Et hoc vobis signum / inuenietis infantem
pannis inuolutum positum in presepio. Ite signa non solā
in corde sufficit portare: sed in frōte ubi est locus erubescētie:
ne homo erubescat confiteri nomen christi. Lucj. ix. c. Qui
me erubuerit et sermones meos: hūc filius hominis erubescet
cum venerit in maiestate sua et patris et sanctorum angelozū.
q. d. illi qui nomen christi erubescunt confiteri leduntur. Sed
quare permittit eos ledi dñs: Ut sic saltem per flagella corri-
gantur. Et h̄ est qđ sequit: m. Et dictum est illis. Sic
ostendit iohāni quātū et in quib⁹ nocebūt. q. d. ita ledent: qui
signum dei aperte non habebunt tñ ita vt non occidantur: si-
cut Job. ij. b. Verumtā alam illi serua. Unde dicit: n. Et
dictum est illis / occulta prouidentia dei mandatum vī olī
positum. Ne occiderent

23. 10. 1941

103. 54.

postum. a. **N**e occiderent eos. Ps. Ne occidas eos. Ps. 58. b. **S**ed ut cruciarent mensibus quibus: id est in corpore quod subiacet quibus sensibus. Et hoc quia quibus sensibus corporis transitorius adhaerent. Vel secundum aliam litteram: Sex mensibus: id est sex statibus seculi in quibus tribulantur etiam electi: ut in septima sint securi. Job. v. c. In sex tribulationibus liberabit te: et in septima non tanget te malum.

Et cruciatus. Hic ostendit quod gravis erit illa persecutio: quia possunt aliqui dicere: Et quo refrenatur potestas istorum non possimus timere. Et respondet quod immo: quia gravissima erit tribulatio. Unde dicit: **E**t cruciatus corpi: gravis erit. **E**t cruciatus corpori cum percutitur: minime. Blandiuntur enim primo vel admodum: vel promittendo: vel vera predicando: postea subiungunt aculeum: id est venenum. Vel hoc dicit: quia non propriis manibus sentient electos: sed occulte principibus suggerent ut torqueant eos: Ecce cauda scorpionum. **E**t in diebus illis: quando alii ledent per heresim: alii per hypocrisis: alii multimodis vitijs: consurgunt ad nocendum: alii ad persequendum totum puteum iniquitatis diabolo aperiente. Quidam etiam de electis et mentes lapsi sunt. **E**t dixerunt mortem: corporalis. iij. Reg. xix. a. Perijt autem suus vi moreretur belias s. constitutus in persecutione legalis. Unde Tob. iij. b. Et nunc dñe deus secundum voluntatem tuam fac mecum misericordiam tuam et precipue in pace recipi spiritum meum: Expedi enim mihi mori magis quam vivere.

Et non inuenient eam: quia sic dñs vult eos magis purgari. Vel maiores: querebant mortem et non inuenient: propter minores: ne de morte eorum scandalizati desperet ab eis solatiozibus derelicti. Et non quocumque modo querebant mortem: sed cum magno desiderio. Unde sequitur: **E**t desiderabunt mortem: propter seipsoz prelati timores casum. **E**t fugiet mors ab illis: propter subditos. Phil. j. d. Coartor ex duobus desiderium habens dissoluit esse cum christo: magis autem permanere in carne necessarium propter vos. **E**t similitudines locustarum etc. Hec est tertia pars bulus partem secundam ubi determinat qualitas predicatorum antichristi: quae in undecim conditionibus comprehendit: Quarum quibus pertinent ad completionem mali: ibi: **E**t similitudines. Quatuor ad declinationem boni: ibi: **E**t habebant loricas. In decima ostenditur in quo habebunt potentiam nocendi: ibi: **E**t potestas eorum. In undecima quo instigante: ibi: **E**t habebant super se. Quibus igitur conditiones quae complent maliciam sunt haec. Prima est desiderium nocendi. Unde dicit: **E**t similitudines. Argumentum quod visio fuit imaginaria. **L**ocustarum: id est predicatorum antichristi: visi sub imagine locustarum erant. **S**imiles equis paratis in praelium: velociter et improvide in persecutione electorum currentes. Thren. iij. d. Velociores fuerunt persecutores tui equis celi. Equi eque irruunt et in hostes et in ciues: sic illi non attendent quos ledent siue bonos siue malos: dummodo voluntatem dñi sui faciant. Esa. v. g. Angule equorum et vi siler. Erunt ergo similes equis: propter velocitatem: atrocitatem: et impetuositatem: et sic notat desiderium. Desiderabunt enim vehementer et nomen antichristi et eius monent. **E**t sequitur. **E**t super capita earum tanquam coronae. Hec est secunda conditio vel secunda causa. s. nocendi. q. d. tota eorum intentio erit exaltare suos heresiarchas qui quasi capita et capitanei eorum sunt: sic nos modo comedam? et exaltam? apostolos et eis attribui? victorias. i. coronas quas de ecclesia dicit se habere: s. reuera non habebunt victorias nec illi premia. Unde dicit: **O** tanquam coronae: quasi non vere sed sua falsa opinione. **S**imiles

auro. Per aurum apostoli: quibus suos maiores dicent et parari. Et bene dicitur similes: quia reuera nec victorias habebunt de ecclesia: nec premia eterne glorie obtinebunt. ij. Pet. ij. d. Ibi sunt fontes sine aqua: verum doctrinae nebulae turbiditate exagitari: quibus caligo tenebrarum referuatur.

Et facies earum. Tertia conditio quae est modus nocendi. Et haec diuiditur in tria. Primum est apertum bonum aliquod quod pretendunt: et haec tertia conditio complens malum. Unde dicit: **E**t facies eorum quasi facies hominum: Ecce hypocritarum: quia exterius bonos se ostendunt et tamen non erunt. Vel per tria quae sunt in facie. s. oculi: nares: et os: notantur tria. s. scientia: discretio: et eloquentia quibus videntur polleere et rationabiliter procedere et aliqua vera et bona de scripturis pretendunt. Joh. ij. b. Omnis homo primum bonum vinum ponit: et cum inebriatus fuerit homines: tunc id quod deterius est. Secunda conditio est latens malum. Et haec est quarta conditio complens malum. Unde dicit: **E**t habebant capillos: id est mores effeminatos. **S**icut capillos mulierum. Volles enim erunt et effeminati. Esa. iij. a. Et effeminati consueverunt eis. Dependentes quia alios ad se trahunt et consueverunt sicut capilli capiti coniunguntur et adherent. Item colli turpitudinem tegentes: sic isti suorum maiorum prauiatate abscondunt. Unde Ps. Inhabitabunt et abscondent ipsi calcaneum meum obseruabunt. Calcaneum dñi sunt ultimi sancti qui ecclesiam portabunt. Tercium quod est de modo nocendi est apertum malum. Unde dicit: **E**t dentes eorum. Et est quinta conditio quae pertinet ad completionem mali. Unde dicit: **E**t dentes eorum: sicut dentes leonum erant. q. d. cum per ostensionem falsi boni et aperti ledere non poterunt nec per latens malum aperte sequent. **D**entes: dicuntur hic expositores et doctores eorum qui preparant panem mendacium in corpus antichristi traiciendum. Job. xxiij. b. Preparant panem liberioris. Sed hic panis intorcat? est: quia Job. xx. b. Panis eius in vtero eius vertetur in fel aspidum. Vel ipsi ministri antichristi dicuntur dentes: propter crudelitatem: quia crudeliter deuorabunt sanctos. Eccl. xxi. b. Dentes leonis dentes eius interficient animas hominum. Isti dentes laniantes erunt et fetidi: laniabunt enim sepando homines a deo: sed fetorem facient ad malum trahendo. Bene ergo tria dicuntur habere. Faciem: quia omnia ad rationis normam se agere fingent. Item capillos: quia ad molliciem victorum fraudulenter pertrahunt. Item dentes: quia per praue suggestionis actionem crudeliter laniant: vel in bonos aperte deserviunt. Per primum simularum bonum: per secundum latens malum: per tertium apertum malum significatur. De his Job. xli. a. Quis reuelabit faciem indumenti eius scilicet diaboli vel heretici: id est quis detegat speciem boni quam pretendit: et in medium oris eius quis subintrabit: id est latens malum quod cogitat quis manifesta bit. Ecce de principiorum medio: sed de fine nihil dicit Job: quia apertum nulli est ignotum. Quibus igitur dixit quae faciunt ad completionem mali. s. desiderium nocendi et causa et modus quod consistit in tribus predictis.

Et habebant loricas. Hic ostendit quatuor quae pertinent ad declinationem boni. Primum est obstinatio. Secundum excusatio: ibi: **E**t vox alarum. Tercium conatus: et natus ad multiplicationem mali: ibi: **E**t habebant caudas. Quartum est defensio mali: ibi: **E**t aculei etc. **E**t habebant loricas. i. corda obstinata et sententiae decipitiorum munita. Eccl. xliij. c. Sicut lorica induit se aquis: id est peccatis inuoluit: sicut loricas ferreas per suam duriciem peritacitatem. Et hoc quia sagitta verbi dei penetrari non possunt. Job. xli. c. Non fugabit eum vir sagittarius etc.

4 **E**t vox alarum

Et vox alarum: id est excusatio. Habebunt enim sententias paratas et alijs opationes bonas q̄b̄ q̄si autē alis eleuabūt ex cusado se vt boni putent. **Sic vox currus equorum multorum currentium in bellum.** q. d. diuersis modis et causis se reddere excusabiles intendent. **Gloria alarū et c.** sūt pueri eorū sērentē: q̄ est iulce sūt diuulg: sūt tñ vnū ē ecclesiā. **Idē sūt vulpes sationis:** caudas hñtes ligatas ad caudas s̄ facies diuulg. **Judic. xv. a.** Unde sequitur. **Et habebat: ecce nūq̄ ad multiplicationē mali.** **Et habebat caudas:** id est pñces quibus bonos et terrent et pstringūt. **Et hē caude:** d. **Similes scorpionū:** quia ipsi pñces ad se vocabunt multos p̄missiones et largitiones munerū: sic eos seducēt blande. **Et aculei erant in caudis earum.** Ecce quartum. s. defensio mali. **Aculei sunt pñcipium potentia et violentia** quibus se defendunt a bonis. Cum enī eos per blandimēta seducere non poterūt / oppriment per tormenta. **Et potestas earum.** Idē est decima conditio: in qua ostenditur in quo vel quantum habebūt potentiam nocendi. Unde dicit: **Et potestas earum.** s. locustarum: id est pñcipiorum antichristi: erit. **Et hocere hoib̄ mensib̄ q̄nq̄.** Idē est postpositum est. **Et habebant super se regem.** Idē est vñdecima pñditio: in qua ostenditur quo instigante hoc facient: quia āgelo abyssi: id est diabolo. Dicit ergo: **Et omnes pñdicti:** siue locustę. s. pñdicatores: siue capita. s. hēresiarchę eorum et maiores: siue dentes. s. ministri et lictores: siue caude. s. pñces: habebant super se regem. Post exercitum enī designat ducem. **Job. xli. d.** Ipse est rex super omnes filios superbie. **Angelum abyssi:** id est diabolum qui ē de abyssu inferni sine bysso et candore omnis boni: et si aliquādo se transfiguret in angelū lucis. **Cor. xi. c.** Vel. **Regem.** s. antichristum. **Qui nomen hebraice abaddon.** Idē est dicit q̄ abaddon hebraicum est. Et interpretatur exterminans: sed abaddon grecum: et interpretatur pat iudicans. Unde cum postea in latino ponatur idem nomen: sic exterminans: patet q̄ debet ibi esse laabadon. Unde corrupta est hęc littera per vitium scriptorū. **Gręce autem apollion:** qd̄ interpretatur exterminans. **In latine habens nomen exterminans.** Tres linguas solēnes ponit: vt in omni lingua fideles diaboli versutias intelligant et caueant. Et hoc pñcipue: quia in illa triplici lingua euangelis scriptum est. **Matthęus enī in hebreo:** lucas et iohānes in greco sed marcus scripsit in latino. In omni itaq̄ lingua nomen eius sonat exterminans: tum quia multos in presenti exterminabit a grā: tū q̄ multos etiā catholicos a pñcipis sedib̄ expellet q̄ si exules et profugos. Unde **P̄s.** Exterminauit eam aper de silua: id est antichristus qui erit aper per ferocitatē: sed de silua vel siluestris per inhumanitatē. Item multos exterminabit a gloria et secum trahet ad pñnam gehēne. **Job. xxi. d.** Ipse ad sepulchra ducetur et in congerie mortuorū vigilabit: dulcis fuit glareis cocytū: et post se omnem hominē trahet et ante se innumerabiles. **Sap. iij. a.** Et ab itinere iusto abierunt i exterminati. **Et vnū abijt:** id est completum est. **Et ecce adhuc veniunt duo v̄ post hęc:** id est cōplenda sunt. Prīmū enī v̄ tribulatio: quę sub tuba q̄nti angelū contineat: duo reliqua sub tubis sexti et septimi sequunt. **Et sextus āgel⁹ tuba cecinit.** Post singularē descriptiōnē q̄nq̄ āgelorū cōsolatiō ecclesiā in pñsecutionib̄ suis: subiūgit de ferro. Et hęc est secūda pñ hui⁹ noni capiti: Durat autē vsq̄ ad illud. **Et septim⁹ āgel⁹ tuba cecinit.** j. xj. c. Diuidit autē

i duas pñes. In pñma ostēdit acerbitas pñsecutiōis sub antichristo future. In secūda ponit cōsolatio tribulatoz sub eodē: ibi: **Et vidi aliū āgelū forte.** i. x. a. **Hęc igit pñ vsq̄ ad decimū capitulū diuidit in octo partes.** Prīmū enī ostendit sub testimonio sanctorū q̄ tunc debet relaxari potestas demonū. Secūdo ostenditur conatus eorū et q̄diu durabit: ibi: **Qui parati erāt.** Tertio ostendit malus eorum profectus: ibi: **Ut occiderēt.** Quarto numer⁹ demonū: ibi: **Et numerus equestris et c.** Quinto agitur dūmero equorū diaboli: ibi: **Et ita vidi equos.** Sexto de armatura equitum:

apollion: et latine habens nomen exterminans. **Et vnū abijt:** et ecce veniunt adhuc duo v̄ post hęc. **Et sext⁹ angel⁹ tuba cecinit:** et audiui vocem vnam ex quattuor cornibus altaris aurei quod est ante oculos dei dicentē sexto angelo qui habebat tubam: **Solue quattuor angelos**

ibi: **Et qui sedebant.** Septimo de potestate equorum: ibi: **Et capita equorū.** Octauo ostenditur mors eorum contra quos non conabunt demones: ibi sunt infideles: ibi: **Et ceteri hoies.** Dicit ergo: **Et sextus angelus tuba cecinit.** Idē est ordo pñdicatoz qui erunt tempe antichristi. **Et audiui vocem vnam procedentem ex quattuor cornibus altaris:** id est christi super quem et per quem omnis oblatio est accepta. **P̄s.** Tunc acceptabis sacrificiū iusti cū et c. Et loquitur de tēpore gratię. **Hoc est altare qd̄ dūctus et dimidia edificauerūt ad tumulos iordanis in terra chanaan mirę magnitudinis vt esset testimoniū et memoria i dies pristinos q̄ ipsi et filij israel qui habitabant trans iordanem non erant nisi vnus populus: Josue. xxiij. e.** Sic christus memoriale ē testimoniū q̄ nos et āgelū sum⁹ vñ pñlus p christū reconciliati. **Aurei:** quia plenus est gratia et sapientia christus de cuius plenitudine nos omnes accepimus. **Hoc est altare qd̄ pñcepit dñs vestiri auro purissimo.** Exo. xxx. a. **bu manitate quę ē purissima i christo:** q̄ pura fuit cognitio i homine ante peccatum: purior in angelo: purissima in christo. Item cornua altaris sunt pñdicatores per quos debet christus eleuari. **Hęc debet iungi sāguine.** i. memoria passiōis. Et quattuor debet ēē: q̄ quattuor pñdicat de christo. Duo quę sunt infirmitatis: natiuitas et passio et duo quę sunt potestatis: resurrectio et ascēsiō: Et ad hęc quattuor omnia alia reducuntur. **Gloria ista est concordia omnīū pñdicatoz qui idem pñdicant de christo.** Vel altare aureum est ecclesia quia imolatio extra ecclesiam facta non est deo accepta. Cornua sunt de fensores ecclesię: qui si sunt aurea: id est per diuinam sapientiam clara et per charitatē rubra: possunt vtilitare syriam: sed si ferrea non possunt. Unde sedechias fecit sibi cornua ferrea et dixit regi israel: his ventis syriam donec deleas eam. **Reg. xxiij. b.** Et tñ mentitus est. Vel per quattuor cornua q̄rum duo sunt a sinistris et duo a dextris possūt accipi duo de veteri testamento. s. **Daniel.** viij. et. viij. et. xj. et. xij. Et dauid nono psalmo. **Et qd̄ dñe recessisti longe: vsq̄ in finem.** Item duo de nouo. **Paulus.** ij. **Thessal.** ij. **Et.** ij. **Timoth.** iij. **Prē Petrus.** ij. **Per.** iij. Isti quattuor specialit de illo tēpore scripsit. vñ quattuor euāgelia. **Audiui ergo vocē vno:** id ē cōcordē euāgelistaz doctrinā. **Et quattuor cornib⁹ altaris procedentem:** id est de vniuersis pñdicatoz euāgelij. **Altaris aurei:** id est christi. **Et ante oculos dei:** vt filius ante patrem: id est i beneplacito patris. **Mat. iij. d.** Idē est filius meus dilectus in quo cōplacui mihi. **Gloria dico.** **Dicentē sexto angelo qui habebat tubam:** id est ordini pñdicatoz: qui tunc futurus est: dicentem. **Solue:** id est annuncia populo soluendos vt cautiores fiant. **Quattuor angelos:** id est vniuersos demones q̄ a deo mittunt ad pñationē bonorū et a diabolo eorum pñcipe in dñationem malorum. **De his.** s. viij. a. **Post hęc vidi**

Et. tabaddon

5. 79.

Post hec vidi quattuor angelos stantes super quattuor angulos terre etc. Isti in tempore sextę rubę accipient potestatem magis nocendi: quia minus refrēbunt. **a** Qui alligati sunt in flumine magno euphrate: id est in baptismo eorū potestas debilitat. Exo. xv. a. Equi et ascensores ei⁹ deiecit in mare: vñ in cruce dñi. Itē euphrates interpretat hūm⁹ vñ puluerulentus vñ frugifer aut crescens: et significat amatores seculi: qui in humo et pulvere: id est carnalis delitijs et possessionibus terrenis crescentes sunt et frugiferi: vel esse desiderant: i quorum cordib⁹ omnia demonū genera per prauas concupiscentias inhabitant: adhuc tñ ligat i eis: quia malis nodū p-

a qui alligati sunt in flumine magno euphrate. Et soluti sunt quattuor angeli q parati erāt in horam et diem et mensem et annum: et occiderent tertiam

Doraliter

mittitur aperte desigūre in bonos: qd tñ fiet illo tempore et sic soluentur demones. Hali autē dicuntur flumen: quia multi sūt: quia fluidi: quia impetiosi: quia tandē decurrent in mare eterne amaritudinis. Ecclj. j. b. Omnia flumina intrant mare. **b** Et soluti sunt quattuor angeli: id est soluentur tēpore staturo et pñitio a deo. Moraliter / quattuor angeli ligantur: quando homines pcepta custodiūt et ad sacramenta accedunt sed soluntur quando homines excomunicant. Esa. vj. c. Exceca cor populi hui⁹ et aures ei⁹ aggraua et oculos eius claudet ne forte videant oculis suis et aurib⁹ audiant. **c** Qui parati erant. Hic ostendit conatus demonum et qdū durabit. Et notat hic diligentia eorū ad malū: quia statim vt soluti sūt dicitur: qui parati erāt. Similiter. s. eodē. a. quia vt data est clavis putei abyssi: stella quę de celo cecidit: statim aperuit ipsum? Dicit ergo: Qui parati erāt in horam et diem et mensem et annum: id est in omni parte diei et mensis et anni sine interpolatione / sine termino. q. d. non est inter partes horę diei mensis et anni in quo nō sunt parati. Vel in his noibus exprimit tempus psecutiōis vt per horam di / midius annus significetur: per alia tria tres āni pcedentes cre / scēdo sic et crescat psecutiō. q. d. tribus ānis et dimidio durabit potestas solutiōis eorū. Vel fm Glo. Process⁹ et q̄litas psecutiōis i his sbbis notat: per horam initū psecutiōis: per diē processus: per mensem profectus: per ānū multiplicatio. Et fecit enī semper persecutio: scilicet enī magis diabolus sciens q modicū tempus habebit. **d** Et occiderent. Hic ostēdit pfect⁹. Profecti dico / **e** Et occiderēt tertiam partem hoim⁹ Prius morte culpę et tandem gehenne. Tertiā partē / vocat hic fideles: quos sūmopere laborabūt seducere sed non pualebūt. Vel Tertiā partem / vocat malos eterne damnationi destinatos: i his potestate habebūt. s. vij. b. Tertia pars terre combusta est: et tertia pars arborū cōcre / mata est. **f** Et numer⁹ equestris. Hic determinat numerū equitum / tam diaboli q dei fm vnam expositionē: vel fm aliam tñ dei. Per / vigies milies / significant illi qui qnq sen sus suos conuertunt in res istas materiales que sunt ex quattuor elementis / vñ in quattuor partibus mūdi. Et dicuntur mille: quia iste numerus est cubicus: et habet tres dimensio / nes: decies decem decies / faciunt mille: et isti peccant in de / um / in se / et proximum. Per dena milia significant sancti qui seruant decalogum et habent in se triplicem dimensionē cha / ritatis / ad se. s. ad proximū et ad deum. Sed queritur hic qua / re malos significet per aduerbia: et bonos per nomina? Sol. In hoc significat q malum per se non stat: sed calefcit in bo / no: vt malum culpę in actione: malum reatus in anima. Et no tandum q ponitur numerus significans et non numer⁹ nume / rans: quia finitus numerus ponitur hic pro infinito. Unde iste numerus / vigies milies / non numerat exercitus vñ an / gelorum vel demonū: sed significat tñ: plures enī sunt q per hunc numerum exprimātur. Et hec est causa huius: quia cū iste liber sit de reuelatione facta ad edificatiōem ecclie: et nume / rus numerans non est ad edificatiōem: sed numerus signifi /

cans: propter hoc ponitur hic numerus significans non nu / merans. Sed adhuc queritur hic: quare duplicatur numerus malorum respectu numeri bonorum? De malis enī dicit vi / gies milies: de bonis tñ / dena milia. Sol. quia malum ē multifariū. s. fm superfluitatē et diminutionē: bonū sō vno modo: vnde virtus in medio. Hec expositio est fm Glo. que tñ modica est et ideo obscura. Quidam tñ dicunt q per vigies milies / sancti veteris testamēti intelligūt. Per dena mi /

f partem hominū. Et numerus s equestris exercitus / vigies mi / lies dena milia. Et audiui nu / merū eorū. Et ita vidi eqs in / visione et qui sedebāt super eos

lia: sancti noui testa / mēti q legē implent spūalit absoluti a ti / more. Sancti enī ve / teris testamēti imple / bāt legalia: et tñ itelli / gebāt spūalit q pti / nebāt ad nouū testa / mēti. Et hi dicūt q

per numerum bonorū numeratum hic / numerat numerus ma / lorū. Et b est quia malum non habet esse nisi in bono et p ad / uerbia designari dicūt sanctos veteris testamēti: qz ipsi nihil ha / bebant veritatis nisi sub figuris. Alij dicunt q per vtrūq nu / merum designatur boni. Per / vigies milies / sancti noui tes / tamenti: quia aliqua pcepta legis et fm litteram et fm spi / ritalem intelligentiam seruant: quia in vicenariio duplex obser / uantia et in millenariio perfecta significat iusticia. Per / dena milia / sancti noui testamēti: qui legem ad litterā vt pote su / turoz vmbra obseruabāt significāt. Et qz cōtra vtrozq bellū habuit diabolus: propter hoc per hos terminos intelligunt numerari exercitus demonū et etiam equitum et equoz. Sūt enī equites diaboli et equi homines prauī. Dicit ergo: Et nu / merus equestris exercitus / demonū et suorum equoz erat. **g** Vigies milies. s. significat p hos numeros et nō pñit p hos numeros numerat⁹: vnde infinitū p finito ponit et econuerso. **f** Numer⁹ equestris exercitus / dei tam hoim. s. q angelorum. **b** Denā milia: id est significatus et non numeratus per hos numeros. Hec autem expositio ē vtrisq. s. et de bonis et de malis exercitibus sumitur ex hoc q dicit: Numerus equestris: non addit nec dei nec diabo / li. Sed adhuc querit: qre post numez malorū ponit h numez bonorū: maxime cū hic agat de malis p totā alterā ptē pcedētē et sequētē scripturę: Sol. Propt tria. Primo ne visa multitudi / ne malorum desperaret sancti sicut helisus puero suo timēti et quasi desperanti cum videret a multitudine syrozu obsessam samariam: dixit: nolī timere quia plures nobiscum sunt q cū illis. Et per orationē helisei dñs aperuit oculos pueri: et vi / dit q mons erat plenus equorum et currum igneorum in cir / cūitu helisei. iij. Regl. vj. d. Item secundo vt consolent bo / ni: quia etsi soluentur demones tunc non tñ omnino permit / tent facere qd volent: sed p bonos angelos electorum anime seruabuntur et mali refrēbunt: sicut dicitur. j. proximo. Et propter hoc post malos fit mentio de bonis. Item tertio: ne quis bonus qui tunc stabit in fide firmus et stabilis possit presumere se solum inter pressuras bonum esse: Propter hoc post malorum multitudinem ostenditur et multitudo bonorū. etsi non tanta quanta malorum: Sicut dicitur est helisus dicenti dño: Derelict⁹ sū ego solus: Adhuc derelinquā mibi in israel septem milia virozum quorum genua non sunt curuata ante baal. iij. Regl. xvij. d. Qd apostolus. Roma. xj. a. per pze / teritum recitat dicens. Reliqui mibi septem milia virozum q non curuauerunt genua sua ante baal. **i** Et audiui nu / merum eorū: id est intellexi quid ille eorum numerus sig / nificaret. **k** Et ita vidi equos i visione: sic equites id est fm numerum equitum / vidi numerum equorum vel bo / norum. s. vel malorum. **l** Et qui sedebant. Hic agit de armatura istorum equitum. Sed cum duplex sit armatura et vna quidem ad impugnandum et alia ad muniendum. Que / ritur hic: qre de illa q est ad vulnerādū nō tangit h: s tñ de al / tera? Sol. Quia diabol⁹ vulnerare n pōt hoīem nisi volentē. vt dicit Greg⁹. Et q sedebāt super eqs. s. id ē hoīes prauos. **q** Habebant loricas /

¶ Habebant loricas/obstationis et perplexitatis verborum. Et quia triplex erit tunc persecutio bonorum. Una quod de feruor ire in persecutoribus: et simulatio sacrificii in predicatoribus et scitis doctrina. Propter hoc subiungit: **¶** Ignem: ecce iracundia. Item: **¶** Hiacyinthinas: ecce sanctitatem simulatio.

Hiacynthus enim colorem habet celi. **¶** Et sulphure: ecce fetens doctrina. **¶** Ps. Sepulchrum patens est guttur eorum. Vel secundum B. per loricas/munitio diaboli et suorum: sententia. scilicet peruersa et perplexa: de quibus loquitur pena eterna: **¶** Ignis et sulphur. **¶** Ps. Ignis sulphur et spiritus pcellarum ps calicis eorum. Item. Pars illorum erit in stagno igne ardenti et sulphure. **¶** Et

capita. hic agit de potestate equorum postquam egit de armatura eorum. Unde dicit: **¶** Et capita equorum: id est heresiarche et ceteri inter eos maiores. **¶** Erant tanquam capita leonum: in quo et superbia et crudelitas et aperta malicia designatur. Armabunt enim contra sanctos et superbia et aperta malicia et crudelitate. Item. vi. f. Crudelis est et non miserebitur. Quod autem hic dicitur de capite conuenit et membris. In quo autem consistat eorum potestas ostendit: quia in duobus. scilicet in ore: hoc est in predicatoribus suis: et in caudis: hoc est in ministris persecutoribus et occisoribus sanctos christi. De primo dicitur: **¶** Et de ore eorum: id est de predicatione heresiarcharum vel communiter omnium predicatorum antichristi qui os eius sunt: quia cum commendant in suis predicationibus et ei consentiunt. **¶** Procedit ignis: id est feruor ire persequentis. **¶** Et fumus: id est simulatio fraternitatis. scilicet falsi fratres. **¶** Et sulphur: fetentis crudelitatis et doctrine peruersae. Vel: Ignis in suggestionem. Fumus in consensum. Sulphur in operationem. Vel: Ignis in auiditatem. Fumus in superbia. Sulphur in luxuriam. **¶** Et ab his tribus plagis occisa est eterna pars hominum: id est malorum. Bonis enim non nocebit: quia Roma. vii. e. Omnia cooperantur in bonum his qui secundum propositum vocati sunt sancti. d. eorum predicationis causa pena eterna: ubi erunt heretici. Una autem pars sunt illi qui inceperunt penitentiam et compleuerunt quibus debet paradysus. Item secunda pars illi qui inceperunt et non compleuerunt: decedentes tamen in gratia: et his debetur purgatorium. Tertia pars sunt illi qui nec inceperunt nec compleuerunt: quibus debetur infernus. Vel una pars sunt illi qui actu confitebuntur christum: alia quod habitu: et tertia quod aperte negabunt christum. Ab his inquam plagis: et expolit se apostoli dicens: **¶** Et id est. m. De igne et fumo et sulphure quod procedebat de ore ipsorum: ut sic magister ex primatur efficacia malicie predicationis eorum. Deinde agit de secunda in qua potestas istorum dicitur: **¶** Potestas enim equorum in ore eorum est: ut predictum est. **¶** Et in caudis: id est in ministris occisoribus sanctorum. Vel: In caudis: id est in confidentia temporalium quae caude dicuntur: quia ad hoc data sunt: ut suppleant hominis vilitatem. quod quos per tria predicta non seducunt: per largitionem munere excipiant et subuertent quae designantur per caudas. **¶** Abominabiliter: Equi diaboli sunt detractores. De ore eorum locutio mala procedit. Vel per equos designatur gula: et per caudas luxuria. Sed querit hic: quare modo cum loquitur de equis ostendit potestatem equorum et non quando loquitur de equis? Sol. Quia quicquid faciet tunc demones per sanctos faciet per homines per quos sua praeparat et mal-

liciam exercebunt. **¶** Nam caude: quasi bene dicitur quod in caudis est potestas eorum qua possunt nocere: Nam caude eorum sunt similes serpentibus: qui blandiuntur in facie: sed pungunt in fine. scilicet temporalia. Unde Naum. iij. b. Omnis qui viderit te interius. scilicet resiliet a te. Item temporalia

pungunt in fine: quae deferuntur cum magno dolore. **¶** Caudae dico: **¶** Habentes capita: quae sunt varii modi acquirendi temporalia: ut prius tetigimus: **¶** Caudae dicuntur torres qui sunt similes serpentibus: quia non querunt nisi puluerem terrenorum. **¶** Dichg. vii. d. Lingent puluerem sicut serpentes. Et. lxxv. d. Serpenti puluis patris eius. **¶** Et in micis eius terram lingent. **¶** Item. lxx. c. Pectore et ventre repes. **¶** Habentes capita. **¶** Hi sunt principes totorum et carnificum. Sicut Exo. i. b. legitur quod erant praefecti de egyptiis magistris operum qui erant de iudeis. **¶** Et in his. scilicet capitibus. **¶** Nocent: vel quia acquirendo diuitias facient fraudes et ita nocent alijs: vel quod praefecti incitabunt totos et carnifices ad nocendum sanctis. **¶** Et ceteri homines. **¶** Hic ostenditur mors eorum contra quos demones non conabuntur. scilicet infidelium vel eorum qui in mortalibus peccatis erunt: dicens: **¶** Et ceteri: quasi ita flagellabuntur boni nec deuincuntur vel supabuntur: **¶** Et ceteri homines: id est infideles vel qui sunt in peccato mortali. **¶** Qui non sunt occisi in his plagis: predictis. scilicet quasi contra quos non est conatus diaboli in persecutione antichristi: quia scilicet erunt ei subiecti. Contra bonos enim tamen est natus diaboli. Unde. iij. Reg. xxij. e. Rex syrie praecipit seruis suis ut non pugnarent contra maiores vel minores nisi contra regem israel tamen. **¶** Nec penitentiam egerunt de operibus manuum suarum/malis. Et hic tangitur causa quare perituri sunt multi. Et ostendit quae sint illa mala opera de quibus non egerunt penitentiam. **¶** At non adoraret demonia. quod d. ut agerent penitentiam de hoc quod adorauerunt demonia et de cetero non adoraret. **¶** Et simulacra aurea et argentea et grea et lapidea et lignea: quae. scilicet simulacra. **¶** Nec videre nec audire possunt nec abulare: illi inquam omnes peribunt morte eterna: quia etsi non conetur contra eos diabolus: iam tamen mortui sunt morte prima peccati. scilicet et per tangit paganos idolis seruientes. Baruch. vi. g. Fortuito proscuto in tenebris similes sunt dijs illorum ligni et inaurati et inargentati. Nec solum infideles qui fidem recipere noluerunt puniuntur: immo etiam qui fidem habentes mortaliter peccauerunt finaliter. Unde sequitur: **¶** Et illi. scilicet peribunt morte eterna qui **¶** Non egerunt penitentiam ab homicidijs suis: id est a se commissis. **¶** Nec a fornicatione sua nec a furtis suis. Sed quare ponit fornicationem in singulari cum cetera ponantur in plurali? Sol. Quia voluit per hoc significare quod plures per fornicationem perierunt quam per cetera peccata. Plus enim dicit in singulari quam in plurali: quod sic dicit nomen speciei quod omnibus puenit. **¶** Abominabiliter. Demonium interpretatur sciens. Demonium aureum est sacra scriptura: quod sic aurum in valore et colore et pondere et sonitate et soliditate omnia alia metalla superat: sic scriptura sacra. scilicet theologia omnes alias precellit scientias. Alie enim sunt ancillae: haec est domina. Proverb. ix. a. Misit ancillas suas ut vocarent ad arcem. Item demonium argenteum est scientia legum et decretorum: quod decreta tument: lex lucra ministrat. Item demoniumereum est ferimocinalis scia

Doraliter

Doraliter

P est sermocinalis scientia: que est in triuio contenta. Item de/
monium lapideum est naturalis sciētia: que sicut dicit agaçel
non subiacet nobis: et propter hoc dicitur lapidea. Itē demo/
nium ligneum est moralis scientia. Qui igitur has omnes sci/
entias vt sciant addiscunt: et non ponunt in studijs suis finē
ps. 30. altum: proculdubio corrupti sunt et abominabiles facti sunt in
studijs suis: Et pp hoc in pfusione suo pibūt. Baruch. iij. b.
Ubi sunt pncipes gentiū et q dñant sup bestias que sunt sup
terrā: qui in aub^o celi ludūt: q argētum thesaurificāt et aurū in
quo pfidūt hoies: et
non ē finis acq̃sitiō/
nis eor: q argētū fa/
briant et solliciti sūt
facti: nec est inuentio
operū suoz: Et re/
sponder. Exterminati

Qui vidi alium. **Ca. X.**
angelum fortem descē
dentem de celo amictū

Et vidi alium angelum. Scda ps **Exposi. Ca. X.**
 illius partis in qua agitur de sexti angeli tuba canē-
 te: in qua agit de psolatiōe fidelisū tpe antichristi. Et
 hec ps durat vsq; ad illud vbi loquit de septimo angelo. .j. rj.
 c. Et septim⁹ angelus rē. Diuidit autē hec pars in q̄tuor: s̄m
 quattuor psolatiōes q̄ fiunt ecclesię. Primo enī psolat fideles
 ex affirmatiōe p̄nē maloz. Scdo ex p̄missione vitę eterne et
 imutabilis: ibi: **Et angelus quē vidi rē.** Tertio ex eo q̄
 p̄cipit iohāni vt p̄nūciat quę vidit: vt p̄issa meli⁹ caueantur.
 Quarta psolatio est in hoc q̄ enoch et helias p̄mittunt fideli-
 bus qui et bonos consolabunt perhibēdo christo testimoni-
 um eosq; constantia sue passionis confirmabunt. .j. rj. a.
 ibi: **Et dat ē mihi calam⁹ rē.** Scdm h̄ iam patet q̄ b̄ ca-
 pitulū habet tres partes s̄m tres psolatiōes ibi factas fideli-
 bus: Quarā p̄ma ē de assertionē p̄nē maloz. In q̄ sic proce-
 dit. Primo cōmēdat christū: et a nouē p̄ditionib⁹ ipsū descri-
 bit. Scdo ipsi⁹ christi testimonio penā maloz futurā ostēdit:
 ibi: **Et clamauit.** Tertio h̄ idē pbat p̄ testimoniū p̄dica-
 torū idē p̄dicatū: ibi: **Et ego scriptur⁹ erā rē.** Dicit ḡ: a
Et vidi alium āgelū. .i. christū q̄ ē āgel⁹ magni p̄siliū Esa. ix.
 b. Et de toti⁹ psolatiōis. a. Cor. .i. a. b. **Aliū:** immo p̄tra-
 rium angelo abyssū q̄ ad effūctiōē. Item/ **Aliū:** in natura: qz b̄
 creator: ille creatura. c. **Sortē:** qz dei virtus. i. Cor. .i. d.

Ps. 23. Ps. Dñs fortis & potēs: dñs potēs in p̃llo. s. cruce. S; p̃ra.
Abacuk. iij. a. Ibi abscondita ē fortitudo ei⁹. Sol. Abiscondi-
ta est in h̃ q̃ mortu⁹ est: sed manifestata in h̃ q̃ mortē morien-
do destruxit. Uñ Job. ix. b. Si fortitudo querit̃ robustissim⁹
est. Ergo potest recipere cōparationē. Verū ē quo ad manifesta-
tionē: sed nō quantū ad substantiā. Uñ fortis fuit resistēdo tem-
prationib⁹ in deserto: demones eiijcēdo fortior: sed fortissim⁹
in cruce demones devincitēdo. Descēderunt de celo. i.
de cōtione āgelorū venientē ad cōgnitionē hoīm. Dan. vi.

73.16. et refrigeriū dedit. Ps. Sub vmbra alarū tuarū ptege me.

Ps. 17. Et alibi. Dñs firmamētū meū ⁊ refugīū ⁊c. Itē nubes levis
est: et talis fuit ipse ⁊ resurrectiōe siquidē omni mortalitate de-
posita resurrexit. Ecclj. xliij. a. Thron⁹ me⁹ in colūna nu-

bis. **G** Et iris. i. vltz potētia recōciliādi z p̄pitiādi. **B** In capite ei⁹. i. in diuinitate: qz nō esset p̄ciū sufficiēs nisi esset de⁹: qz. ij. Cor. v. d. De⁹ erat in christo mūdū sibi reconciliāns. **E**t facies ei⁹ erat vt sol: id ē omnia nōstrę redēptionis mysteria que pro nobis fecit lucide z clare sunt in ipso completa. Unde Eccl̄s. j. a. Oritur sol z occidit z ad locum suum reuertitur. **E**t facies eius vt sol: id est ea que p̄sentialiter nobiscum conuersatus in mūdo fecit christus sine omni tenebra erroris fuerunt. Quia Bar. vii. d. Bene om̄

Aporaliter. **¶ Et pedes eius etc.** Pes est infirmitas christi que nos debet accendere ad amorem: vt sic nos faciat columnas ignis illius: de quo Luc. xij. f. Ignem veni mittere in terram et quid volo nisi vt accendatur? Pes dexter est amor dei: qui debet omnem aduersitatē conculcare: et sic erit supra mare: vt sic christus p nobis patietur et equanimiter sustineat: sic et nos pro ipso. Unde Bern. Audi lucra: sustinuit te dilectus: sustine tu dilectū / non illum vicerunt peccata: te quoque illius flagella non superent. Hic est pes optimus quo quicquid tangimus nostrū facimus. Deut. xj. c. Omnis locus quem calcauerit pes vester: vester erit. Pes sinister est amor proximi: pro quo omnia terrena debemus conculcare: Hoc enī iustum est. Unde Proverb. xij. d. Qui negligit damnum propter amicū iustus est: iter autē impiorum decipiet eos. In hac serie litterę cōmendauit christum in nouem cōditionib⁹ que ibi posite sūt: quarū tres pertinet ad mittēdū eū sex ad missū. Per hoc enim q dicit / **Vidi angelum:** hoc interpretatur nūcius / intelligitur a quo missus. Item per hoc q dicit / **Fortem:** intelligitur ad quid missus: quia vt contra fortem pugnaret. Item per hoc q dicit / **Descendentem:** intelligitur modus mittēdi: quia tunc se fecit visibilem. Ecce tres conditiones ex parte mittētis: Alię sex attendunt ex parte missi: Dū ex parte ipsius in se: alie quattuor sunt effectus ipsius. Per hoc q dicit / **Amictus:** intelligit natura humana. Per h q dicit / **Tris:** intelligitur natura diuina. Has duas christus in se habuit. Item quattuor que sequuntur sūt effectus eius: Aut. f. ipsius in se: vnde dicit / **Et facies:** per quam intelligunt opera nostre redemptionis: que ipse solus fecit et in seipso clare et lucide manifestauit: Aut ipse in apostolis: vnde dicit. **Et pedes eius etc.** Per hoc intelligitur confirmatio apostolorum per spiritum sanctum missum eis de celo ī specie ignis. Act. ij. a. Aut ipsius et in se et per apostolos: vnde et hec duo sūt. f. scripturę apertio / quam ipse apostolis aperuit et apostoli alijs. vnde dicit: **Et habebat in manu:** ad dandum cui vellet. Item genū puerio: quam ipse p aplos fecit et occulte inspirans

* cordibus eorum: qd

Dozaliter

patientiam / tribulationē / passionē / resurrectionem / ascen /
sionem. Hęc omnia quę in scripturis de ipso p̄dicta late /
bant / in se ipse aperuit ⁊ per apostolos manifestauit. Sed
quare hic dicit libellum et non librum: Sol. Quia status p̄g
sentis ecclesię libellus est diminutiue: status ꝑo futurę liber
magnus. **Matth. xj. b. Qui minor est in regno celoꝝ maior ē**
iohāne. a. Et posuit pedem suum dextrum: id est fir
miores p̄dicatores / vt dicit Glo. **b. Sup̄a mare. i. lu /**
per maximos pctōres: qz ad eos misit p̄dicatores maximos:

sicut petrus et paulus
missi sunt romam: ubi
maxime vigebat ri-
tus gentiliu et cultus
idolorum. c. **Si**
nistrum autem super
terram: id est mino-
res predicatorum ad
minores missi sunt pec-
catores. Celi a

Pedē dextrū po
luit supra mare:
id est firmioresq; tra
magis rebelles misit

p̄dicatores. Et i. **S**inistrū. i. Imp̄fectores p̄dicatores:
Sup̄ terram. i. iam correctos ⁊ p̄ bona opera fructifican-
 tes. Vel/ **S**up̄ mare. i. reprobos vt eoz damnatio-
 nē eis annūciēt. o **E**t sup̄ terrā. i. electos: vt eos ad me-
 liora puocēt. Vel/ **S**up̄ mare posuit pedem dex-
 trū: qz gentilitatē illuminās ad britudinē puerit ⁊ ad vniū-
 sū cultū. Esa. ix. a. Popul⁹ gentiū q̄ ābulabat in tenebris v̄-
 dit lucē magnā scdm q̄ p̄phetat⁹ fuerat a iacob. Gen. xlii. b.
 Et ipse erit expectatio gentium. Et Luc. ij. e. Lumen ad
 reuelationem gentium: **S**inistrum autem sup̄ ter-
 ram: quia iudeos qui fuerant terra culta p̄ legem et p̄phe-
 tas p̄pter sua scelera excecari pmisit. Roma. xi. c. Ecceas ex
 parte p̄tigit in israel: donec plenitudo gentiū intraret. Et de
 oibus his dicit sup̄ra: qz oia sunt subiecta christo etsi nōdum
 apparet eozum omniū subiectio. Ps̄. Omnia subiecisti sub
 pedibus eius.

Doraliter * cordib⁹ eoz q^d apostoli apertez manifeste p^rdicabāt. Un⁹ dicit a¹ ¶ Et posuit rē. Bene aut^{em} hic numer⁹ puenit chris^{to}: q^d nō habet aliquotas nisi vnitatē ⁊ ternariū ⁊ plenariā chris^{ti} pas^{sio} ē fructio vnitatis ⁊ trinitat^{is}. Et ppter hoc forte nō sunt nisi nouē ordines āgeloz: q^{ia} ipi semp cōtēplan^t ⁊ vidēt deū trīnū ⁊ vñū. Vel p nouē p^rditiones describit^{ur} hic chris^{ti}: vt p b^e sig^{nificet} q^d ipse ē sup nouē ordines angeloz. Quia vt dicit Ps.

tur de pena malorum: quā rationabiliter predicator: eos testantur et annūciant: propt̄ qđ tonitrua vocant. Supra autē horabant ad bellum: quia de consolatione ecclesie posite in tribulationibus loquebantur: vnde vocavit eos tubas. **R.** Et cum locuta fuissent septem tonitrua voces suas et ego scripturus eram. Ibi adhuc tertio testimonio: sed occulto: penam malorum ostendit. Et loquitur hic iohannes in persona predicatorum christi occultorum: qui erunt tempore antichristi: qđ penam malorum intelligent: sed eis inbibebit ne eam manifestent.

cē dē glo dicēte mibi: Signa
 q̄ locuta sūt septē tonitrua: et
 nōli ea scribere. Et āngel⁹ quē
 vidi stāte supra mare ⁊ supra
 terrā: leuauit manū suā ad cē
 lū: ⁊ iurauit p̄ viuente in secu
 la seculorū: qui creauit celum
 et eā quē i illo sūt: ⁊ terrā ⁊ eā
 q̄ in ea sūt: ⁊ mare ⁊ eā q̄ in eo
 sūt: qz tēp⁹ āmpli⁹ non erit:

sicut malis: quia nō
 est fas sanctus dare
 canibus: sed vt qui
 bus p̄dicant oculi
 te qui cōmunit signi
 labūt. **I** Et audi
 uī: id est illi quorum
 personam ego gero
 .s. p̄dicatores xpi
 sicut occulti in tempo
 re antichristi audie
 runt: id est audient.
I **C** Locum de ce
 lo: id est inspiratio

nem missa sibi a deo: n. **D**icēte mibi: ligna: id est clau-
de a que locuta sunt septem tonitrua: vt amici pateant z clau-
sa sint inimicis. **E**sa viij. c. **L**igna testimoniū signa legē in dis-
cipulis meis. o. **E**t noli ea scribere: id ē manifestare: qz
tunc erit tempus cum suam doctrinam non accipient: sed co-
aceruabunt sibi magistros prurientes auribus. ij. Timoth.
liij. a. p. **E**t angelus quem vidi zc. **H**ec est secun-
da pars huius capituli: in qua consolatio datur alia: que est
in hoc qd eis promittit vita imarcescibilis z eterna a christo
qui b̄t per se z per patrem confirmat: vnde dicit: **E**t ange-
lus quem vidi stantem supra mare z supra terram
leuauit manū suam ad celum: id est modū iurantis as-
sumpsit. q. **E**t iurauit viuētē in secula seculorū:
id est per patrem vel per se deum / nō per carnē: que aliquan-
do fuit mortua immobilē statuit fideliter z veracit̄ affirmauit.
Hoc est qd heretici dicunt qd non licet iurare. r. **Q**ui
creauit / quasi ita promissit z potens est p̄missa complere: qz
maiora fecit. **Q**ui: id est quia ipse / creauit celum / et
terram. Argumentū contra manicheos qui dicunt qd diabol⁹
visibilia creauit. Gen. i. a. In p̄ncipio creauit deus celum et
terram. **Q**ui creauit celū / empyreum. s. **E**t ea que i
illo sunt. s. angelos. **C**el / Celum / sidereum. **E**t ea que
in illo sūt. s. stellas. **C**el / Celum / aereū. **E**t ea que i illo
sunt. s. volucres. **D**atrh. xij. d. **V**olucres celi. **C**el / Celum
morale: id est animam hominis. **E**t ea que i illo sunt: id ē
tres vires: quibus eam ornavit. **A**l ingentiū memoriarū intel-
ligentiam z cetera bona naturalia que ei tribuit: **A**l virtutes
bona opera que sunt bona gratuita. s. grati facientia: que spi-
ritum sanctū dando in cor hominis emisit. **P̄s. E**mitte spiri-
tum tuū z creabunt. t. **E**t terram: ad litterā. v. **E**t ea
que in ea sūt. s. animalia gressibilia z repentia tam mitia q̄
iminitia. **C**el / **T**errā: id est ecclesiam. v. **E**t ea que
in ea sunt. s. bona temporalia data ei ad sustentationē. **J**re
dona gratiarū distinctiones personarū: distinctiones offi-
ciorum: de quibus. s. liij. x. **E**t mare: ad litterā. v. **E**t
ea que in eo sunt. s. pisces. **C**eli / **M**are: id est tribu-
lationes. y. **E**t ea que in eo sūt: id ē reparationū vilita-
tes. **H**oc est qd dicit **P̄s. O**mnia subiecasti sub pedibus ei⁹:
oues z boues vniuersas insuper z pecora campi: volucres ce-
li z pisces maris zc. **H**oc inquit iurauit. 3. **Q**uia temp⁹
id est mutabilitas vitę. a. **N**on erit amplius. **C**ontra.
P̄s. Et erit tempus eorū in secula. **S**ol. **T**emp⁹ pro ut ē mō-
sura mor⁹ p̄mi mobilis. i. firmamenti nō erit: qz sol z luna sta-
būt sicut dicit **Abacuk. liij. c. Sol z luna steterūt in habitacu-
lo suo. i. in loco in qd creata sūt a p̄ncipio. Sed fm qd tempus
est mora motus rerū mutabilū: sic erit tempus et hoc solum
quo ad malos. **A**n verbū p̄missū psalmi intelligit de malis.**

Dan. 12. d.
in reu. c. et
obitus

C

42.10%

005.1

W. H. & Co.

Et qđ hīc dicitur intelligendū est de gloriā creaturā vniuersā ubi omnia erunt noua. Roma. viij. d. Omnis creatura variat subiecta est: id est mutabilitati: sed liberabit in libertate filiorum dei. Unde et expectatio creaturę reuelationem filiorū dei expectat. Omnis creatura vocatur ab apostolo: rerum vniuersitatem materialium.

irrationalium vita: que liberabit a mutabilitate quando filij dei glorificabunt et in nouitate permanent. Triplex ē autē vanitas siue mutabilitas. Prima mortalitas: et hęc ē in homine.

a sed i dieb' vocē septimi angel/
b li cū cepit tuba cāere: cōsumā
c bī mysteriū dei sicut euāgel/
d cāuit p seruos suos pphetas.
e Et audiui vocē de celo iterū
f loquētē meū / r dicētē: Vā-

mine. Secunda mutabilitatis que est in his que facta sunt propter hominem. Tertia curiositas: qđ est in his que sunt ab homine. Et quia homo omnium causa est: propter hoc bene dicit Ps. Vanitas vanitatum et omnia vanitas.

Ps. 38. Vanitas vanitatum et omnia vanitas. a Sed in dieb' vocē septimi angelī cū cepit tuba canere: id ē in dieb' vltimorū p̄dicatorū: post temp' antichristi: cū ceperint p̄dicare: id est in ipso initio p̄dicationis eorū. b Consiliabitur mysteriū dei: id est secrete promissiones factę sanctis de remuneratione eterna quam oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit quam preparauit deus diligentib' se. j. Cor. ij. c. c Sicut euangelizauit: id est nuntiavit deus. f. d. **U**der seruos suos prophetas: id est nuntiavit in nouissimo tempore. **U**der. xxiij. d. In nouissimis diebus eius intelligetis consilium eius. **U**der. xxx. d. In nouissimo dierum intelligetis ea. c Et audiui vocem rē. Tertia pars capituli in qua datur fidelibus consolatio ex eo qđ iohanni dicitur: vt ea que vidit annunciet: vt mala quęa minus ledant: et vt ex promissione habeant consolationem in tribulatione futura. **H**ęc pars diuiditur in quatuor. Primo enī dicitur ei vt accipiat librum. Secundo accipit librum: ibi. **E**t accipit librum. Tercio dicit ei qđ oportet eū p̄dicare gentib' et populis: ibi. **O**portet iterum. Quarto ostenditur ei modus p̄dicandi: ibi. **E**t datus est mihi: j. xj. a. Dicit ergo: **E**t vocem quam audiui. Sic construe. **E**t vocē. f. quā audiui vocem iterum de celo loquētem meū r dicētē: vade r accipe rē: fuit hęc vade rē. Sed queritur: quid est qđ dicit: Iterum / contra dicitur qđ nō potest amplius sumi. Ergo vocem iterum nō potest audire. Item quid est qđ dicit: loquentem: qđ nō vox sed homo loquit. Sol. Vocem vocat hīc angelum qui ei ostēdebat mysteria: quia r vox dicitur r angel'. Vox cordi imp̄rimendo: angelus denūciando sed in spiritu dixit vocem r non angelum. Et gloriatur sic: Quam audiui: id est qualem. f. similem et angelus sicut est imp̄rimens cordi: et sic suo modo loquens. Ad aliud dicitur qđ vox siue spirit' denūciando quodammodo loquitur fm qđ suū significatū ostendit. f. **U**ade r accipe librum apertum. Liber est firmitas promissionum cuius apertio est adimpletio promissionum. Liber igitur apertum. f. adimpletionem omnium mysteriorum. Sed quomodo dicitur ei qđ accipiat illud qđ iam acceperat: Sol. **H**oc p̄dicit in persona futurorū p̄dicatorum qui nondum acceperant: sed accepturi erant. **U**el. **A**ccipe: ex p̄cepto ad aliorum utilitatem et liberam denūciationem qui iam accepisti in te per cognitionem. **U**el. accipe: id est accipies et libere in terra tua r diocesi p̄dicabis. Unde hīc p̄dicit ei redit' de exilio r libera potestas p̄dicandi promissiones impletas. g. **D**e manu angelī stans ad adiuvandum supra mare r supra terram. e. **E**t audiui vocē. **M**oraliter sepe nobis vox de celo p̄ponit: nec tñ audiui. **E**sa. xliij. c. Quis surd' nisi ad quē nūcios meos misit: **H**i sunt clerici quorum omnia de celo deberent esse: sed e contrario fere omnia cadunt in terram. **E**sa. xxiij. a. De terra loqris r de humo murabit eloquium tuū. **H**ęc vox fit / iterū ergo primo r secundo. Verum est: quia primo fit in presentia. **D**an. ij. a. Agite p̄nitentiam rē. Sed secundo fiet i die

iudicii. **D**an. xvj. c. **B**enite benedicti patris mei rē. **U**el prima vox est inuitatio ad fidem: secunda ad operationē. **A**ccepe librum. **H**oc dicitur cuilibet christiano. Liber enī est vita christi. **I**ob. xxxij. d. Librum scribat ipse qui iudicat. **S**criptus ē autē hīc liber grossis r legibilib' litteris. **E**ius enī

de r accipe librum aptum de manu angelī stans supra mare r supra terrā. Et abij ad angelū dicens ei: vt daret mihi librum. Et dixit mihi. Accipe librum: r deuora illū: r faciet amara

vita vel humilitas vna magna ē littera sicut etiā eius paupertas: eius vilitas: eius ignominia: eius innocentia r benignitas. **A**bacuk. ij. a. **S**cribe librum r explana illū super tabulas vt pcurrat qui legerit. **E**sa. viij. a. Sume tibi librum gran-

dem r scribe in eo stilo hominis: id est intelligibiliter. **U**el ad litteram stilo hominis fuit scriptum in eo quando fuit ipse clauis affixus cruci: et quando vnus militum lancea latus eius aperuit: **I**ob. xix. f. **S**cđm autem qđ ipse scripsit in seipso iudicabuntur alij: nisi easdem litteras vel similes ipsi scripserint in seipsis. **U**el vocem audiunt deris: quādo in sortem dñi eliguntur et fiunt eis corone: et postmodum debent accipere librum: id est sacram scripturam legere r audire. Et hoc: **D**e manu angelī: id est boni theologi: quem vident facere ea que dicit quē etiam nūcius est dei seruum inutilem se reputando r non dñm. b. **S**tans supra mare: id est qui. f. non timeat aduersa r amet prospera: quia qui talis est non emollet scripturam sed veritatem dicit: vnde talis esset querēdus magister: et tali credendum est. Sed multi de ore volunt accipere librum qui. f. volunt audire placentia. Et propheta respondet statim: immo loquimini nobis errores. q. d. in hoc qđ queritis vobis placētia idem est ac si dicatis: inducite nos in errores. Item multi accipiunt a pede: sicut illi qui propter b audiunt theologiam: vt propter hoc procedant vltimus: id ē in dignitatib' terrenis pedem ponant. Alij accipiunt a dorso siue a posteriori. f. illi qui lucratuas scientias audiunt: quis b non possunt esse nisi propter posteriora que diligunt r querunt. **H**i sunt de genere agar egyptiacę ancille sarai que dicit **B**en. xliij. d. **P**rofecto hīc vidit posteriora videntis me: propterea appellauit pureū illum videntis r vidētis me. Sic facit isti qui cum inueniunt locum notabilem: qui ad causas r lucra valet bene signant: ac si dicant: **H**ic vidit posteriora: et tunc appellat scientiā suā pureū vidētis et videntis: r quasi per hāc habeant vltimū: sic diligunt eam. Et quid valet tñ respicere posteriora: id est iustitiam instituta que post se curiosis hominibus legenda reliquit. **P**roculdubio parum quia sine his posset cōgnosci. c. **E**t abij ad angelum: Post p̄ceptum statim obedire paratus. ad angelum / accedat et in b no bis relinquens exemplum obedientię r ostendens r docēs qđ sapientiam debemus a deo postulare. **I**aco. i. a. Si quis indiget sapientiā postulet a deo nihil hesitans. Dicit ergo: **E**t abij: id est a carne r mundo recessi. **P**s. Ecce elongaui fugi-

B **E**zech. 5. a.

Ad litteram

Ps. 54.

ens r sic veni. k. **A**d angelū dicens ei: vt daret mihi librum: id est gratiā intelligendi. Et loquitur b iohānes in persona p̄dicatorum in postremo tempore futurorum qđ forsitan doctores veritate non habebunt nisi angelum r spiritum sanctum. l. **E**t dixit mihi: accipe librum: id est intellige quid debeas facere in tribulatione positus: r b spiritu reuelante. **D**an. x. b. Cum autem tradent vos: nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Non enī vos estis qui loquimini: sed spirit' patris vestri qui loquit in vobis. m. **E**t deuora illum: **M**ō dicit: mastica exponendo vt p̄dicando: sed deuora includendo in corde r memoriter retinendo: quia mysteria ecclesię tunc malis non erunt p̄dicanda: sed tñ erunt a bonis ne pereant colligenda. n. **E**t faciet amara

Uel de iohāne **I**sa. lxxv. **A**ccipe librum. f. liberū p̄dicandi vltū: qđ p̄ia habebas i te affectū r intellectū. m. **E**t deuora.

* In hoc notat

Et abij rē. **M**oraliter clerici de manu angelī debet librum accipere: nō de manu

Aliter

Moraliter

Ricari ventrem tuum. Hoc dicit: quia in corde suo et me-
moriam que est venter anime sacramenta et mysteria ecclesie tunc
eos oportebit celare: quod facient: libenter enim ea predicarent
si audiri ab aliquibus possent. **a** Sed i ore tuo erit dul-
ce tanquam mel. Dulcissimum enim videbitur esse: si veritatem
quam habebunt in corde possent exprimere sermone. Sed si
gnabitur liber: sicut. s. eodem dictum est. Signa que locuta sunt
septem tonitrua. Daniel. xij. c. Tu autem daniel claudeser-
mones et signa libri
usque ad tempus sta-
turum. Hoc erit post
mortem antichristi: ubi
libere postea predica-
bunt: si repositum antichri-
sti non audierit: unde nec
tunc predicabunt. Ecclj.
xxij. a. Ubi non est
audire: non effundas ser-
monem.

Aliter * In h notat exilium iohannis ab hac vita: quod est aliunde per desiderium
mysteria ecclesie incorporavit sibi: non tamen per exteriorum effectum: quia
per passionem de corpore non migravit: etiam in deside-
rio habuit. Et hoc est quod dicitur: Deuora illum: per desi-
derium: Et faciet amaricari ventrem tuum. In hoc ex-
primatur compassio quam habuit de christi passione: et tunc dul-
ce erat ei passionem predicare. Unde dicit: Sed in ore tuo
erit dulce tanquam mel. Alios est ratio: quia in eo discernimus sa-
pientes. Alter homo sensualitas secundum quam erat iohanni amara predicare
aduersitates futuras: sed tamen dulce secundum rationem.

Doraliter * huius accipere: non de manu demonis quod primo facit quod scriptura legit
ut pueris exponat ea. Et talis debet abire. La pueri pueriatio
mala longe recedere. Unde dicit: Et abij ad angelum. Et per
detestationem peccati: secundo per contritionem: tertio per confessionem et per
positum non peccandi. Unde Ecclj. liij. c. Spiritus quoque
levauit me in contritione: et assumpsit me in confessione: et abij
amar in indignatione spiritus mei: id est pristina mea conuer-
sationem detestatus sum et abhorui: Et tunc potest quis talis
est ab angelo librum petere: id est internam consolationem scrip-
turae vel occultorum scripturae intelligentiam et cognitionem. Hic
est enim liquor optimus: qui non debet infundi nisi in vas mu-
dum. Unde david: cum secreta et occulta sapientie sibi dixis-
set esse manifesta: Incerta et occulta inquit sapientie tue manife-
stasti mihi. Subiungit post pauca. Cor mundum crea in me de-
us. Talis erat idem cum dicebat: Da mihi intellectum ut discam
mandata tua. Et illud. Bonitatem et disciplinam et scientiam
doce me. Et Sap. ix. a. Da mihi sedium tuarum assistentem
sapientiam: et noli me reprobare a pueris tuis quoniam seruus
tuus sum ego et fili ancille tue et exiguus temporis et minor ad
intellectum iudicij et legum. Et si quis erit consummatus inter
filios hominum: si abfuerit ab illo sapientia tua in nihilum com-
putabitur. Tali qui sic petit dicitur ab angelo: Accipe librum
per intellectum: Et deuora illum: per affectum. Deus enim
si quem paratum inuenit quod necessarium est sponte offert: ut di-
cit Bilo. s. liij. d. Si quis mihi aperuerit cognabo cum illo et ipse
se mecum. Sed in deuoratione venter amaricatur: quia absti-
nencia vel penitentia sensualitati vel corpori dura videtur. An-
de Hier. xlv. a. Hec dicit dominus ad te o baruch: Dixisti vix mihi
fero mihi quoniam addidit dominus dolori meo laborum cum gemitu
meo et requiem non inueni. Sed tamen dulce est in ore: id est in
cogitatione rationis vel intelligentia cordis. Unde Ecclj. xxliij.
c. Spiritus enim meus super mel dulcis et hereditas mea super mel
et fauorem. Vel hoc dicitur de quibusdam predicatoribus quibus
valde dulce est predicare sed amarissimum facere. Dat. xxij. a.
Que dicunt facite: que autem faciunt nolite facere. Hoc etiam
dicitur gulosis: quibus nimis delectabilis sapientia in ore ciba-
ria: et propter hoc nimis se ingurgitant. Unde venter ad litte-
ram grauatur per crapulam et ebrietatem: et aliquando totum cor-
pus oportet deficere. Ecclj. xxxvij. d. In multis escis erit isir-
mitas: et auiditas appropinquabit usque ad choleram. Propter
crapulam multi obierunt. Unde Ecclj. xxxj. d. Amaritudo ani-

me: versus multum potatum. Hoc etiam dicitur de illis quibus
poralia bibunt quasi lac cum dulcedine: sicut sifara: Judic. v.
d. Et obdormiunt somniantque se esse in vera delectatione: sed
cum euigilauerint in morte inueniunt se vacuos bonis: sed ple-
nos amaritudine. Unde Esa. xxix. c. Sicut somniat esuriens
et comedit: cum autem fuerit expergefactus vacua est anima
eius: Et sicut somniat sitiens et bibit: et postquam fuerit exper-
gefactus lassus adhuc sitit: sic erit multitudo omnium genti-
um. Propter hoc dicitur
Esaie. xxliij. b. In-
gemuerunt omnes qui
letrabant corde: cecidit
gaudium tympanorum: quiescit soni-
tus letantium: conticu-
it dulcedo ciborum:
cuius gaudium non bibet
vinum amara erit po-

venter meus. Et dixit mihi:
Oportet te iterum propheta-
re populis et gentibus et lin-
guis et regibus multis.

Et datus est mihi Calamus similis virgæ: et

tio bibentibus illam. Item hoc dicitur de illis quibus peccati
dulce est: et illud abscondunt et celant qui in fine amaritudine
et dolore implebunt. Job. xx. b. Cum enim dulce fuerit in ore
eius malum abscondit illud sub lingua sua: parcat illi et non de-
linquet illud et celabit in gutture suo: panis eius in vtero illius ver-
tetur in fel aspidum. Hier. xxij. c. Ecce ego cibabo eos ab-
sinthio et potabo eos felle. **b** Et accepi librum. Secun-
da pars ubi ostendit iohannes quod ad mandatum angeli librum
librum accepit. Unde dicit: Et accepi. q. d. quia ad angelum
gratias agendo veni. Propter hoc accepi librum: **a** De ma-
nu angeli: id est subsecutus sum doctrinam et operationem
christi. **d** Et deuoraui eum: ut prius erat mihi impe-
ratum. **e** Et erat in ore meo tanquam mel dulce: et cum
deuorasssem eum: amaricatus est venter meus: Tunc
expositum est. Quomodo amaricatus? Quia dicit Ecclj. i. d. qui
appetit scientiam addit et dolor. Sed illud est verum de scien-
tia non faciente gratum: quia illa acquiritur cum dolore. Item
de dono scientie etiam verum est: quia illa ostendit quomodo
dolendum sit pro bonis omissis et malis commissis. Unde Hier.
liij. e. dicitur bis: Ventrem meum ventrem meum doleo: sensus
cordis mei turbati sunt in me. **f** Et dixit mihi. Tertia
pars: ubi dicitur ei quod ad hoc liber ei datus est ut gentibus et
populis predicet. Et dixit mihi: oportet te iterum pro-
phetare gentibus et populis et linguis et regibus mul-
tis. Hoc exponitur de iohanne ad litteram: qui postquam de exi-
lio rediit libere predicauit. Sed quid est hoc quod dicitur quod regi-
bus predicauit: cum postea non exiit de asia: Sol. Scripto
predicauit regibus multis: et verbo: gentibus et populis.
Post reditum enim de exilio quia asia corrupta iuenit: et mul-
tis heresibus et erroribus victarum euangelium scripsit ubi fere contra
omnes hereses disputauit. Alii secundum misterium dicunt predicatoribus
extremi temporis: qui iterum: id est antichristo occiso libere
predicabunt. **g** Expositio Capituli. XI.

Et datus est mihi calamus etc. Quia iohanni in
fine precedentis capituli promissa fuit libera potestas
predicandi et de exilio reuertendi: Propterea in pri-
ma parte huius capituli vndecimi ostendit ei modus predican-
di: Deinde in secunda promittunt ecclesie enoch et elias. Et hec
est quarta consolatio promissa ecclesie: sicut diximus in prin-
cipio precedentis capituli. Hec pars incipit ibi: Et dabo duo
bus testibus meis. In tertia agitur de septimo angelo in
quo terminatur tertia visio: ibi: Et septimus angelus tu-
ba cecinit etc. Ubi etiam incipit septima pars secundae par-
tis totius visionis in qua specialiter agit de singulis angelis statibus
ecclesie in quibus ea consolatur. Dicitur de modo predican-
di prius ostendit libertatem sibi datam esse dicens: **g** Et datus
est mihi calamus: id est libertas predican-
di scripturam: et simul auctoritas. Unde et sequitur: **b** Similis virgæ
Per virgam auctoritas regia designatur. q. d. ex auctoritate
substantis recepi libertatem predicationis. Predicatio autem
dicitur calamus: quia sicut scriptura calamo scribitur: sic amor
dei et virtutes ministerio predicationis: cordibus hominibus in-
serunt. Roma.

Idem. 50.
Idem. 118.
Idem.

Ad litteram